

חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995

פרק א': פרשנות והוראות כלליות

[א]

הגדרות
[1]

1. בחוק זה –
  - "המוסד" – המוסד לביטוח לאומי הפועל על פי חוק זה;
  - "המועצה" – מועצת המוסד האמורה בסעיף 8(ב);
  - "המינהלה" – מינהלת המוסד האמורה בסעיף 8(ב);
  - "השר" – שר העבודה והרווחה;
  - "ועדת העבודה והרווחה" – ועדת העבודה והרווחה של הכנסת;
  - "בית הדין לעבודה" – כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה;
  - "אשתו" – לרבות הידועה בציבור כאשתו והיא גרה עמו;
  - "גמלה" – כל טובת הנאה שהביטוח לפי חוק זה מעניק אותה, לרבות הטבה לפי הסכם שנערך לפי סעיף 9, הענקה לפי סעיף 387 וגמלה לפי פרק י"ב או פרק י"ג;
  - "חוק ביטוח בריאות" – חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994¹;
  - "חוק בית הדין לעבודה" – חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969²;
  - "חוק הבטחת הכנסה" – חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980³;
  - "חוק האימוץ" – חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981⁴;
  - "חוק הגנת השכר" – חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958⁵;
  - "חוק המשטרה" – חוק המשטרה (נכים ונספים), התשמ"א-1981⁶;
  - "חוק הנוער" – חוק הנוער (שפיטה, ענישה ורכי טיפול), התשל"א-1971⁷;
  - "חוק הנכים" – חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב]⁸;
  - "חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977⁹;
  - "חוק השבות" – חוק השבות, התש"י-1950¹⁰;
  - "חוק חופשה שנתית" – חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951¹¹;
  - "חוק חיילים משוחררים" – חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט-1949¹²;
  - "חוק משפחות חיילים" – חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"י-1950¹³;

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

² ס"ח התשכ"ט, עמ' 70.

³ ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 293.

⁵ ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

⁶ ס"ח התשמ"א, עמ' 163.

⁷ ס"ח התשל"א, עמ' 134.

⁸ ס"ח התשי"ט, עמ' 276.

⁹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

¹⁰ ס"ח התשי"י, עמ' 159.

¹¹ ס"ח התשי"א, עמ' 234.

¹² ס"ח התשי"ט, עמ' 13.

¹³ ס"ח התשי"י, עמ' 162.

"חוק נכי המלחמה בנאצים" – חוק נכי המלחמה בנאצים, התשי"ד-1954¹⁴;
 "חוק נכי רדיפות הנאצים" – חוק נכי רדיפות הנאצים, התשי"ז-1957¹⁵;
 "חוק נפגעי פעולות איבה" – חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970¹⁶;
 "חוק עבודת נשים" – חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954¹⁷;
 "חוק פיצויי פיטורים" – חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963¹⁸;
 "חוק שירות בטחון" – חוק שירות בטחון (נוסח משולב), התשמ"ו-1986¹⁹;
 "חוק שירות בתי הסוהר" – חוק שירות בתי הסוהר (נכים ונספים), התשמ"א-1981²⁰;
 "חוק שירות המדינה" – חוק שירות המדינה (גמלאות) (נוסח משולב), התש"ל-1970²¹;
 "חוק שירות התעסוקה" – חוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959²²;
 "חוק שירותי הכבאות" – חוק שירותי הכבאות, התשי"ט-1959²³;
 "חוק שכר מינימום" – חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987²⁴;
 "חוק תגמול לחייל" – חוק תגמול לחייל הנפגע בהצלת חייל הוולת, התשכ"ה-1965²⁵;
 "ילד" – לרבות ילד חורג וילד מאומץ ולמעט נער ונערה נשואים;
 "מדר" – מדרד המחירים לצרכן שמפרסמת מדי חודש הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
 "עגונה" – אשה נשואה שזה שנתיים נעלמו עקבות בן זוגה, לרבות אשה שבן זוגה נמצא, שלא בהסכמתה, תקופה כאמור בחוץ לארץ ולא נשא באותו זמן במזונותיה;
 "עובד" – לרבות בן משפחה, אף אם אין בינו לבין קרובו המעסיקו יחס של עובד ומעביד, ובלבד שהוא עובד במפעל באופן סדיר ובעבודה שאילולא עשה אותה הוא, היתה נעשית בידי עובד; לענין זה, "בן משפחה" – אחד ההורים, ילד, נכד, אח או אחות;
 "עובד לשעה" – עובד שהקשר בינו לבין מעבידו הוא לזמן פחות משבעה ימים, למעט עובד כאמור שלמעשה נמשך הקשר שבעה ימים או יותר;

"עובד עצמאי", לענין שנת מס פלונית או חלק ממנה – מי שעסק אותה תקופה במשלח ידו, שלא כעובד, לפחות שנים עשרה שעות בשבוע בממוצע והכנסתו החודשית הממוצעת ממשלח ידו היא לפחות הסכום הקבוע בלוח א'; לענין זה רשאי השר לקבוע –

(1) שיטת חישוב של ממוצעים;

(2) סכום אחר במקום הסכום הקבוע בלוח א';

"פיצוי" – תשלום של תוספת יוקר המשתלמת לפי המדרד, תשלום של מקדמה על חשבון תוספת יוקר או תשלום פיצוי בעד התייקרות לעובדים השכירים במשק לפי הסדר בין

14 ס"ח התשי"ד, עמ' 76.
 15 ס"ח התשי"ז, עמ' 103.
 16 ס"ח התש"ל, עמ' 126.
 17 ס"ח התשי"ד, עמ' 154; התש"ן, עמ' 174.
 18 ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.
 19 ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.
 20 ס"ח התשמ"א, עמ' 165.
 21 ס"ח התש"ל, עמ' 65; התשמ"ז, עמ' 124.
 22 ס"ח התשי"ט, עמ' 32.
 23 ט"ח התשי"ט, עמ' 199; התש"ל, עמ' 174.
 24 ס"ח התשמ"ז, עמ' 68.
 25 ס"ח התשכ"ה, עמ' 288.

ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של העובדים במדינה לבין ארגון מעבידים שלדעת השר הינו ארגון יציג ונוגע בדבר;

"פקודת החברות" – פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983²⁶;

"פקודת הנזיקין" – פקודת הנזיקין [נוסח חדש]²⁷;

"פקודת השותפויות" – פקודת השותפויות [נוסח חדש], התשל"ה-1975²⁸;

"פקודת פשיטת הרגל" – פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980²⁹;

"שיעור הפיצוי" – השיעור השווה לשיעור הגדלת שכר העבודה לעובדים השכירים במשק כתוצאה מתשלום הפיצוי;

"השכר הממוצע" – הצירוף של שניים אלה:

(1) הממוצע החודשי של השכר הממוצע למשרת שכיר בשלושת החודשים האחרונים שלגביהם היו נתונים בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ביום שקדם ליום העדכון (להלן בהגדרה זו – ממוצע השכר);

(2) תוספת לממוצע השכר בשיעור הפיצוי שניתן בתקופה שמתום שלושת החודשים ששימשו בסיס לחישוב ממוצע השכר ועד ליום העדכון;

לענין הגדרה זו, "יום העדכון" – 1 בינואר של כל שנת מס, ואם חל פיצוי לאחר מכן – 1 בחודש שבו חל הפיצוי; על כל שינוי בשכר הממוצע יפרסם השר הודעה ברשומות;

[א198]

"שנת מס" – כמשמעותה בפקודת מס הכנסה³⁰;

"תקופת אכשרה" – פרק הזמן, בין שהוא רצוף ובין שאינו רצוף, שבו חייב אדם להיות מבוטח כאחד התנאים לגמלה.

2. (א) בסעיף זה – פריסת תשלומים

חריגים
[א1]

"שכר מדוד" – שכר ממוצע למשרת שכיר שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"חודש שכר חריג" – החודש האחרון של שנת מס וכן חודש שבו שולמו תוספות בעד ביגוד או בעד הבראה למרבית העובדים השכירים;

"שכר מדוד מתוקן" – השכר המדוד של החודש האחרון שקדם לחודש שכר חריג (להלן – החודש הקודם), בתוספת 0.5% ממנו ובתוספת פיצוי שחל בחודש השכר החריג; היה החודש הקודם חודש שכר חריג, יובא בחשבון, לענין זה, במקום השכר המדוד של החודש הקודם, השכר המדוד של החודש האחרון שקדם לחודש הקודם בתוספת 0.5% ממנו ובתוספת פיצוי שחל בחודש הקודם.

(ב) בחישוב השכר הממוצע, לצורך גמלאות ודמי ביטוח, יחולו שינויים אלה:

(1) לגבי חודש שכר חריג, במקום השכר המדוד יובא בחשבון השכר המדוד המתוקן;

²⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 761.

²⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.

²⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 28, עמ' 549.

²⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.

³⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

(2) השכר הממוצע יחושב בכפוף להוראות פסקה (1) ויוגדל בשיעור השווה לחלק השנים עשר של סך ההפרשים החודשיים לגבי שלושת חודשי השכר החריג האחרונים, ששכרם המדוד ידוע ביום העדכון; לענין זה, "הפרש חודשי" – ההפרש שבין השכר המדוד של חודש שכר חריג לבין השכר המדוד המתוקן של אותו חודש, מחולק בשכר המדוד המתוקן של החודש האמור.

3. לענין חוק זה רואים חבר אגודה שיתופית העובד במפעל האגודה או מטעמה כעובד ואת האגודה רואים כמעבידו; ואולם בחבר אגודה שיתופית שהיא קיבוץ או מושב שיתופי רואים את החבר כעובד, ואת הקיבוץ או המושב השיתופי כמעבידו, אם החבר עוסק בתפקידו במסגרת סידור העבודה ולא על פי התקשרות אישית בינו לבין מעביד אחר, אף אם אין התפקיד מבוצע במפעל האגודה או מטעמה.

4. בחבורת עובדים, בין שהיא תאגיד ובין שאינה תאגיד, רואים, לענין חוק זה, את כל אחד מבני החבורה כעובדו של האדם שמסר לחבורה את העבודה, אם היו רואים כך אילו היה קיים קשר ישיר בינו לבין כל אחד מבני החבורה.

5. עובד עצמאי שהיה למבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי ייחשב כעובד עצמאי עד ליום שבו הודיע הוא למוסד, או שהמוסד הודיע לו בדואר או במסירה אישית אף שלא בדואר, על היותו למבוטח כאמור; ואולם רשאי המוסד, לפי שיקול דעתו ולבקשת העובד העצמאי או הזכאי לגמלה מכוחו, לראותו כעובד עצמאי או כמבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי למרות ההודעה האמורה או אף בהעדרה.

6. (א) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע בצו כי מבוטחים העוסקים בסוג עבודה פלוני או הנתונים בתנאי עבודה מיוחדים כמוגדר בצו, ייחשבו, לענין חוק זה, כעובדים או כעובדים עצמאיים או כמי שאינם עובדים ואינם עובדים עצמאיים; לענין זה, ייחשבו כסוגי עבודה גם עבודות המוגבלות בהיקפן או בזמן הדרוש לביצוען.

(ב) בצו לפי סעיף קטן (א) הקובע מי ייחשבו כעובדים ייקבע גם מי ייחשבו כמעבידיהם.

(ג) כוחו של צו לפי סעיף זה יפה על אף האמור בכל מקום אחר בחוק זה.

7. דין המדינה כשהיא מעבידה, לענין חוק זה, כדין כל מעביד אחר.

פרק ב': המוסד לביטוח לאומי

סימן א': הוראות כלליות

8. (א) המוסד לביטוח לאומי הוא תאגיד, כשר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית.
(ב) הרשות העליונה של המוסד היא המועצה; הרשות המנהלת והמבצעת של המוסד היא המינהלה.

(ג) המוסד יעמוד לפיקוחו הכללי של השר, והמינהלה חייבת להגיש לשר כל דין וחשבון וכל תעודה או פנקס שידרוש.

(ד) המוסד יעמוד לביקורתו של מבקר המדינה כאמור בסעיף 9(6) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]³¹, ומבקר המדינה יגיש עותק של הדין וחשבון שלו

³¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

על פעולות המוסד לשר ולמועצה, נוסף לאלה שיש להגיש להם דין וחשבון לפי סעיף 15 לחוק האמור.

9. (א) המוסד, לאחר התייעצות עם ועדת העבודה והרווחה ועם המועצה ועל פי הסכם בינו לבין הממשלה או לבין גוף ציבורי שקבע השר על דעת הממשלה, רשאי ליתן בשם הממשלה או הגוף הציבורי, שלא בדרך קבע, לכלל תושבי המדינה או לסוגים מהם, הטבות סוציאליות שאינן ניתנות לפי חוק זה או לפי חיקוק אחר.

הטבות
סוציאליות
[200]

(ב) אוצר המדינה או הגוף הציבורי יחזירו למוסד כל סכום שהוציא למתן ההטבות האמורות, הכל כפי שנקבע בהסכם כאמור בסעיף קטן (א).

10. קביעה של דרגת נכות מכוח הסכם שנערך לפי סעיף 9, או מכוח סעיף 374 או פרק י"ג, ניתנת לערעור, בשאלה משפטית בלבד, לפני בית דין אזורי לעבודה; פסק דינו של בית הדין ניתן לערעור לפני בית הדין הארצי לעבודה אם נתקבלה רשות לכך מאת נשיא בית הדין הארצי לעבודה או סגנו, או מאת שופט של בית הדין הארצי שמינה לכך הנשיא.

ערעור
[200א]

סימן ב': המועצה, הועדות הציבוריות והמינהלה

11. (א) הרכב המועצה, דרך הקמתה ותנאי הפסקת החברות בה ייקבעו לאחר התייעצות עם ועדת העבודה והרווחה.

הרכב המועצה
זכהונתה
[201]

(ב) תקופת כהונתה של המועצה תהיה ארבע שנים.

12. תפקידי המועצה –
[202]

(1) תפקח על פעולות המוסד והנהלתו;

(2) תייעץ לשר בבואו להתקין תקנות, חוץ מתקנות לפי סעיף 11(א);

(3) רשאית להמליץ לפני השר על התקנת תקנות;

(4) תמלא כל תפקיד אחר המוטל עליה בחוק זה.

13. (א) המועצה רשאית למנות ועדות, מבין חבריה או שלא מבין חבריה, ולהעביר להן מסמכיוותיה.

ועדות המועצה
[203]

(ב) המועצה תמנה, לכל ענף מענפי הביטוח הקיימים לפי חוק זה, ועדה שתייעץ למנהל של אותו ענף.

14. השר יהיה יושב ראש המועצה; המועצה תבחר בסגן יושב ראש.

יורש המועצה
וסגנו
[204]

15. (א) (1) השר ימנה ועדה ציבורית מיוחדת לביטוח אבטלה (להלן – הועדה לביטוח אבטלה), והשר או מי שהשר מינהו לכך ישמש יושב ראש הועדה.

הועדה לביטוח
אבטלה
[א204]

(2) חברי הועדה לביטוח אבטלה יהיו מתוך נציגי ארגוני העובדים והמעבידים כאמור בסעיף קטן (ב), עובדי משרד העבודה והרווחה ומשרד האוצר, ונציגי שירות התעסוקה.

(3) נציגי ארגוני העובדים והמעבידים יהוו, במספר שווה, שני שלישים ממספר חברי הועדה לביטוח אבטלה.

(ב) נציגי העובדים והמעבידים בוועדה לביטוח אבטלה יתמנו לפי המלצת ארגוני העובדים וארגוני המעבידים שהם, לרעת השר, יציגים ונוגעים בדבר.

(ג) תקופת כהונתה של הועדה לביטוח אבטלה תהיה ארבע שנים.

(ד) הועדה לביטוח אבטלה מוסמכת –

(1) לייעץ לשר בהתוויית המדיניות של ביטוח אבטלה;

(2) לייעץ לשר בהתקנת תקנות הנוגעות לביטוח אבטלה;

(3) לאשר את תקציב ענף ביטוח האבטלה;

(4) לפקח על פעולות ביטוח האבטלה;

(5) למלא כל תפקיד אחר לפי פרק ז' שיטיל עליה השר.

(ה) סמכויות הועדה לביטוח אבטלה, בכל הענינים האמורים בסעיף קטן (ד), אינן נתונות בידי המועצה, ואולם אם במסגרת פרק ז' הטיל השר על הועדה לביטוח אבטלה תפקיד הנוגע גם לענפי ביטוח אחרים, יהא דינה, בכל הנוגע לאותו תפקיד, כדין כל ועדה שמונתה לפי סעיף 13.

(ו) הועדה לביטוח אבטלה רשאית למנות ועדות משנה, מבין חבריה או שלא מבין חבריה, ולהעביר להן מסמכיותיה.

הועדה לענין
שירות מילואים
[204ב]

16. (א) (1) השר ימנה ועדה ציבורית מיוחדת לענין שירות מילואים (להלן – הועדה לענין שירות מילואים), והשר או מי שהשר מינה לכך ישמש יושב ראש הועדה.

(2) חברי הועדה לענין שירות מילואים יהיו נציג אחד של השר, נציג אחד של שר האוצר, נציג אחד של שר הבטחון, נציגי עובדים, נציגי מעבידים ונציגי עובדים עצמאיים.

(3) נציגי העובדים בוועדה לענין שירות מילואים יתמנו לאחר התייעצות עם ארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים; נציגי המעבידים יתמנו לאחר התייעצות עם ארגונים ארציים של מעבידים שלדעת השר הם יציגים ונוגעים בדבר; נציגי העובדים העצמאיים בוועדה לענין שירות מילואים יתמנו לאחר התייעצות עם ארגונים שלדעת השר הם מייצגים עובדים עצמאיים.

(ב) השר יקבע בהודעה ברשומות את מספר חברי הועדה לענין שירות מילואים שהם נציגי עובדים, נציגי מעבידים ונציגי עובדים עצמאיים, ובלבד שמספר נציגי העובדים יהיה כמספר נציגי המעבידים.

(ג) תקופת כהונתה של הועדה לענין שירות מילואים תהיה ארבע שנים.

(ד) הועדה לענין שירות מילואים מוסמכת, לענין הנושאים שבפרק י"ב –

(1) לייעץ לשר בהתוויית המדיניות;

(2) לייעץ לשר בהתקנת תקנות;

(3) לפקח על ביצוע הוראות הפרק;

(4) למלא כל תפקיד אחר שיטיל עליה השר.

(ה) סמכויות הועדה לענין שירות מילואים בכל הענינים האמורים בסעיף קטן (ד) אינן נתונות בידי המועצה, ואולם בענינים הנוגעים גם לענפי ביטוח של המוסד יהא דינה, בכל הנוגע לאותו ענין, כדין כל ועדה שמונתה לפי סעיף 13.

(ו) הועדה לענין שירות מילואים רשאית למנות ועדות משנה, מבין חבריה או שלא מבין חבריה, ולהעביר להן מסמכיוותיה.

17. המועצה, ועדותיה, הועדה לביטוח אבטלה והועדה לענין שירות מילואים, יקבעו את סדרי דיוניהן ועבורתן, במידה שלא נקבעו בתקנות. נוהל
[205]

18. (א) חברי המינהלה יהיו המנהל הכללי של המוסד (להלן – מנהל המוסד), המשנה והסגנים. המינהלה
[206]

(ב) מנהל המוסד יהיה יושב ראש המינהלה.

(ג) המינהלה רשאית לאצול מסמכיוותיה לחבר מחבריה.

19. קיומן של המועצה, של ועדה מועדותיה, של הועדה לביטוח אבטלה, של הועדה לענין שירות מילואים או של המינהלה, ותוקף החלטותיהן, לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר או שהיה ליקוי במינויו. קיום סמכויות
[207]

סימן ג': המנגנון

20. השר, לאחר שהתייעץ עם המועצה, ימנה את מנהל המוסד שלמרותו יהיו נתונים עובדי המוסד, ורשאי הוא, באותה דרך, למנות לו משנה וסגנים. המנהל, המשנה
והסגנים
[208]

21. השר, לאחר שהתייעץ עם מנהל המוסד, ימנה מנהל לכל אחד מענפי הביטוח שהם נושא חוק זה. מנהלים של
ענפי ביטוח
[209]

22. (א) במסגרת התקן שאישר השר תמנה המינהלה את יתר עובדי המוסד ותקבע את תפקידיהם וסמכויותיהם, להוציא את האקטואר של המוסד, שיתמנה בהתאם לסעיף 24, ואת מנהלי הסניפים, שיתמנו בהתאם לסעיף 23. עובדים אחרים
[210]

(ב) מינוים של עובדי המוסד לפי סעיף זה יהיה לפי הכללים הקבועים למינוי עובדי המדינה, בשינויים שהענין מחייבם, ותנאי עבודתם של עובדי המוסד יהיו כתנאי העבודה של עובדי המדינה.

23. השר רשאי לקבוע הוראות בדבר פתיחת סניפים של המוסד ובדבר קביעת תחום פעולתם וסמכותם ומינוי מנהליהם. סניפים
[211]

סימן ד': האקטואר

24. (א) השר ימנה את האקטואר של המוסד בהתייעצות עם המועצה. האקטואר
[223]

(ב) נוסף לדין וחשבון האקטוארי, שיצורף לדין וחשבון הכספי השנתי בהתאם לסעיף 31(א), יגיש האקטואר של המוסד לשר ולמועצה דין וחשבון אקטוארי מלא עם תום כל שלוש שנות כספים.

(ג) בפעולתו המקצועית לא יהיה האקטואר כפוף להוראות, והמינהלה חייבת להגיש לו את כל העזרה הדרושה לביצוע חובותיו המקצועיות.

סימן ה': כספים ומשק

25. (א) המינהלה תכין, לתאריך שקבעה המועצה, הצעת תקציב שנתי למוסד ותגיש אותה למועצה, אך רשאית המינהלה, בנסיבות מיוחדות באישור המועצה, להגיש תקציב לתקופה הקצרה משנה וכן תקציב מילואים (לכל אחד מאלה ייקרא – תקציב). הצעת תקציב
[212]

(ב) המועצה תדון בהצעת התקציב ותעביר אותה לאישורו של השר, בצירוף הערותיה והמלצותיה; העתק של הצעת התקציב ושל ההערות וההמלצות יומצא לוועדת העבודה והרווחה.

26. השר רשאי, לאחר בירור במינהלה, לאשר את התקציב כפי שהוצע או בשינויים שימצא לנכון; התקציב המאושר יחתם ביד השר וביד מנהל המוסד ויפורסם בדרך שיוורה השר.

27. המינהלה אחראית להנהלה סדירה ויעילה של חשבונות המוסד.

אחריות להנהלת חשבונות [214]

28. (א) כל סכום שמשלמים למוסד כדמי ביטוח ייוקף לזכות חשבונות ענפי הביטוח השונים לפי יחס שיעורי דמי הביטוח הקבועים בלוח י', ואם לא שולמו דמי הביטוח במלואם יוקפו לזכות חשבונות ענפי הביטוח את הסכומים היחסיים.

חשבונות ענפי הביטוח [215]

(ב) לכל ענף ביטוח יתנהל חשבון נפרד ולא יועבר סעיף, זכות או חובה, מחשבון ענף ביטוח אחד לחשבון ענף ביטוח אחר אלא בהסכמת המועצה ובאישור השר.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), לא יועבר סעיף זכות מחשבון ענף ביטוח נכות לחשבון ענף ביטוח אחר.

(ד) ההוצאות הכלליות והמשותפות לענפי הביטוח השונים יחולקו בין החשבונות של ענפי הביטוח לפי כללים שהמליצה עליהם המועצה לאחר קבלת חוות דעתו של האקטואר של המוסד ובאישור השר.

29. הענקת אבטלה, לפי סעיף 178, תשולם מחשבון מיוחד על פי הקצבה מיוחדת של ענף ביטוח אבטלה, שתיקבע באישור ועדת העבודה והרווחה.

חשבון מיוחד לתשלום הענקת אבטלה [215]

30. (א) המוסד ישפה את שירות התעסוקה על כל הוצאה שהוציא במסגרת תפקידיו לפי פרק ז'.

שיפוי הוצאות שירות התעסוקה [215]

(ב) כל הוצאה כאמור תיוקף על חשבון ענף ביטוח אבטלה.

(ג) סכומי ההוצאה ודרכי השיפוי ייקבעו בהסכם שייערך בין המוסד לבין שירות התעסוקה.

31. (א) תוך ששה חודשים מתום שנת כספים תגיש המינהלה למועצה ולשר מאזן ודין וחשבון כספי שאליו יצורף דין וחשבון של האקטואר של המוסד.

מאזן ודין כספי [216]

(ב) המאזן והדין וחשבון הכספי יפורסמו בדרך שיוורה השר.

(ג) שנת הכספים של המוסד תהיה כשנת הכספים של המדינה.

32. (א) בהתאם לשיעורים הנקובים בלוח ב' יקציב אוצר המדינה למוסד, לכל שנת כספים, סכום השווה לצירוף שניים אלה:

הקצבות אוצר המדינה למוסד [217]

(1) אחוזים מתקבולי המוסד באותה שנת כספים מדמי ביטוח זקנה ושאיירים ומתשלומי אוצר המדינה לענף זקנה ושאיירים לפי סעיף 339;

(2) אחוזים מתקבולים כאמור מדמי ביטוח ילדים ומתשלומי אוצר המדינה לענף ילדים לפי סעיף 339.

(ב) אוצר המדינה ישפה את המוסד, על פי דרישתו, בשיעור של 50% מכל הוצאה שהוציא למתן גמלאות לנכים שהיו נכים קודמים ערב יום כ"ח באדר ב' התשמ"ד (1 באפריל 1984).

(ג) אוצר המדינה ישפה את המוסד, על פי דרישתו, על ההוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושבי ישראל לפי פסקה (4) להגדרת "מבוטח" שבסעיף 223.

(ד) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יעלה סך כל ההקצבה על הסכום שנקבע למטרה זו בחוק התקציב לאותה שנת כספים; ואולם אם התברר שהסכום שנקבע בחוק התקציב קטן מההקצבה, הרשות בידי ועדת הכספים של הכנסת, על פי הצעת השר ולאחר התייעצות עם שר האוצר, להתאים את הסכום שנקבע בחוק התקציב להקצבה לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב).

(ה) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת ובהסכמת שר האוצר, רשאי לשנות את השיעורים הנקובים בלוח ב'.

(ו) אופן תשלום ההקצבה ייקבע בהסכם, בין המוסד לבין השר, שיאושר על ידי שר האוצר.

33. גרעון שנוצר בענף ביטוח אבטלה יכוסה מאוצר המדינה.

כיסוי גרעון
[217א]

34. כספי המוסד שאינם מיועדים לכיסוי הוצאות והתחייבויות שוטפות תשקיע המינהלה בהשקעות קונסטרוקטיביות, בהתאם להמלצות המועצה שאישר השר, ובמסגרת ההשקעות המותרות למוסד לפי התקנות שהתקין השר בהסכמת שר האוצר, אם התקין תקנות כאלה.

השקעות
[218]

35. המינהלה רשאית, באישור השר, לקבל הלוואות בשם המוסד בשעבוד נכסים להבטחת סילוקן או בלי שעבוד כזה.

הלוואות
[219]

36. המינהלה רשאית על פי המלצת המועצה, ובנושא הנוגע לביטוח אבטלה – על פי המלצת הועדה לביטוח אבטלה, ובאישור השר, ליתן הענקות, במסגרת התקציב שאושר לפי סעיף 26, למוסד לבטיחות וגיהות שהוקם על פי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954³², לכל תאגיד או גוף אחר העוסקים בקידום פעולות הבטיחות בעבודה, לעריכת מחקרים בתחומי הביטוח הסוציאלי והאבטלה וכן לבדיקות נסיוניות של תכניות לשם תכנון הביטוח הסוציאלי.

הענקות
[220]

37. על פי החלטת המועצה שאישר השר, תרכוש המינהלה מקרקעין למוסד לצרכיו.

נכסים
[221]

38. לענין חובת תשלום מסים, אגרות ותשלומי חובה אחרים, דין המוסד כדין המדינה.

פטור ממסים
[222]

פרק ג': ביטוח אימהות

[ד']

סימן א': הוראות כלליות

39. בפרק זה –

הגדרות
[91]

"לידה" – לידת ולד חי או לידה אחרי עשרים וששה שבועות של הריון;

"הכשרה מקצועית" – הכשרה מקצועית או שיקום מקצועי, לפי מבחנים ובתנאים שנקבעו באישור ועדת העבודה והרווחה.

³² ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

40. (א) מבוטחת לאשפוז בקשר ללידה, למענק לידה ולקצבת לידה היא אחת מאלה:

מבוטחת

[92]

(1) מבוטחת לפי פרק י"א או אשת מבוטח לפי פרק י"א, אף אם הלידה אירעה מחוץ לישראל;

(2) עובדת או עובדת עצמאית המועסקת בישראל או אשת עובד או עובד עצמאי המועסק בישראל ששה חודשים רצופים לפחות בתכוף לפני הלידה, אף אם כל אלה אינם תושבי ישראל, ובלבד שהלידה אירעה בישראל; פסקה זו לא תחול על מי שמתגורר באזור או בשטחי עזה ויריחו ואינו תושב ישראל באזור, והכל בהגדרתם בסעיף 378.

(ב) מבוטחת לדמי לידה היא אחת מאלה:

(1) עובדת או עובדת עצמאית שמלאו לה 18 שנים והיא מועסקת בישראל, ואם היא ומעבירה הם תושבי ישראל וחווה העבודה נקשר בישראל, אף אם היא עובדת מחוץ לישראל;

(2) אשה שמלאו לה 18 שנים והיא נמצאת בהכשרה מקצועית.

41. המוסד רשאי –

גמלה למי

שאינה מבוטחת

[93]

(1) לתת גמלה לפי פרק זה אף למי שאינה מבוטחת אם היתה מבוטחת אילו מלאו לה 18 שנים;

(2) לתת מענק לידה לתושבת ישראל אף אם אינה מבוטחת.

סימן ב': אשפוז, מענק לידה וקצבת לידה

42. (א) מבוטחת שהודקה לאשפוז בקשר ללידה זכאית –

הזכות לאשפוז,

למענק לידה

ולקצבת לידה

[94]

(1) לאשפוז כאמור בחוק ביטוח בריאות;

(2) למענק לידה;

(3) לקצבת לידה, אם ילדה יותר משני ילדים בלידה אחת.

(ב) אם אין המבוטחת בחיים, זכאי למענק הלידה ולקצבת הלידה בעלה או האפוטרופוס על הנולד, לפי הענין.

43. (א) על אף הוראות סעיף 42(א1), מבוטחת כאמור בסעיף 40(א1) שילדה מחוץ לישראל תהא זכאית, במקום אשפוז בקשר ללידה, למענק אשפוז בסכום השווה לסכום מענק האשפוז כפי שהיה ערב תחילתו של חוק ביטוח בריאות; סכום המענק יעודכן מזמן לזמן בשיעור העליה של מחיר יום אשפוז שיאשרו שר הבריאות ושר האוצר.

(ב) תשלום בשל אשפוז מבוטחת כאמור בסעיף 40(א2), יהיה בגובה המענק האמור בסעיף קטן (א) והוא יועבר על ידי משרד הבריאות לבית החולים או למוסד הרפואי שבו אושפזה המבוטחת בקשר ללידה, כפי שיקבע שר הבריאות לפי סעיף 16(ג) לחוק ביטוח בריאות.

44. (א) נולד ילד אחד, ישלם המוסד למבוטחת מענק לידה בשיעור של 20% מהשכר הממוצע.

מענק לידה

[94ב]

(ב) נולדו שני ילדים או יותר בלידה אחת, ישלם המוסד, בכפוף להוראות סעיף קטן (ג), מענק לידה בשיעורים אלה:

(1) בעד שני ילדים - 100% מהשכר הממוצע;

(2) בעד כל ילד נוסף - 50% מהשכר הממוצע.

(ג) מענק הלידה לפי סעיף קטן (ב) ייקבע לפי מספר הילדים שהיו בחיים שבעה ימים, ואם יצאו מבית החולים לפני תום שבעה ימים מיום הלידה - לפי מספר הילדים שיצאו מבית החולים.

קצבת לידה [94ג]

45. (א) נולדו, בלידה אחת, יותר משני ילדים, ישלם המוסד למבוטחת, בכפוף להוראות סעיף קטן (ג), קצבת לידה חודשית בשיעורים אלה:

(1) בעד שלושה ילדים - 50% מהשכר הממוצע;

(2) בעד ארבעה ילדים - 75% מהשכר הממוצע;

(3) בעד חמישה ילדים או יותר - 100% מהשכר הממוצע.

(ב) קצבת הלידה תשולם בעד התקופה המתחילה ב־1 בחודש שלאחר הלידה והמסתיימת בתום ששה חודשים ממועד זה.

(ג) הקצבה תשולם לפי מספר הילדים שהיו בחיים ב־1 בחודש שבערו משתלמת הקצבה, ואולם בעד החודש הראשון שלאחר חודש הלידה תשולם הקצבה לפי מספר הילדים שהיו בחיים בתום שלושים ימים מיום הלידה.

חישוב וערכון של מענק לידה וקצבת לידה [94ד]

46. מענק לידה וקצבת לידה יחושבו בכל שנת מס על בסיס השכר הממוצע כפי שהיה ב־1 בינואר; חל לאחר מכן פיצוי, יוגדלו מענק הלידה וקצבת הלידה בשיעור הפיצוי מיום תחילת הפיצוי, ואולם מענק הלידה למבוטחת שילדה בין ה־1 בחודש לבין ה־25 בו ישולם בשיעור שהיה בתוקף לפני ה־1 באותו חודש.

הסעת יולדת [95]

47. המוסד רשאי לכרות הסכם עם מגן דוד אדום בישראל בדבר התנאים שבהם תועבר זכאית למענק לידה, במקרים מיוחדים, לבית חולים או למוסד רפואי אחר או בחזרה למעונה.

סימן ג': דמי לידה

הגדרות [96]

48. בסימן זה -

"היום הקובע" - היום שבו הפסיקה המבוטחת לעבוד בהיותה בהריון שנסתיים בלידה שלגביה מוגשת התביעה לדמי לידה;

"יום הלידה המשוער" - היום שנקבע כיום הלידה המשוער, באישור רפואי שניתן בהתאם לתקנות שהתקין השר.

הזכות לדמי לידה [97]

49. המוסד ישלם למבוטחת דמי לידה, לפי סימן זה, בעד פרק הזמן שלרגל ההריון או הלידה אין היא עובדת או עוסקת במשלח ידה.

תנאי הזכאות [98]

50. (א) מבוטחת ששולמו בעדה דמי ביטוח משכרה כעובדת או ששילמה דמי ביטוח מהכנסתה כעובדת עצמאית (בסעיף זה - דמי ביטוח), תהיה זכאית לדמי לידה -

(1) בעד פרק זמן של 12 שבועות - אם שולמו דמי ביטוח בעד 10 חודשים מתוך 14 החודשים שקדמו ליום הקובע או בעד 15 חודשים מתוך 22 החודשים שקדמו ליום הקובע;

(2) בעד פרק זמן של 6 שבועות - אם שולמו דמי ביטוח בעד 6 חודשים מתוך 14 החודשים שקדמו ליום הקובע.

(ב) לענין סעיף קטן (א) יראו תקופה מהמנויות להלן, שקדמה ליום הקובע, כתקופה שבעדה שולמו דמי ביטוח:

(1) תקופה שבעדה שולמו לאשה דמי פגיעה, דמי לידה, דמי אבטלה או דמי תאונה;

(2) תקופה שבעדה שולמו לאשה דמי מחלה או תמורת חופשה שנתית באמצעות קופת גמל כמשמעותה בסעיף 180;

(3) שני החודשים הראשונים של חופשה ללא תשלום;

(4) תקופה שבה היתה האשה מבוטחת לפי סעיף 40(ב2), ובלבד שעבדה כעובדת או כעובדת עצמאית לפחות 30 ימים רצופים בתכוף לפני היום הקובע;

(5) תקופה שבה היתה האשה עובדת עצמאית, ומועד תשלום דמי הביטוח בעד אותה תקופה חל לאחר היום הקובע או בחודש שבו אירעה הלידה.

(ג) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע נסיבות, תנאים וכללים שלפיהם ייראו התקופות האמורות בפסקאות (1) עד (3) של סעיף קטן (ב), כולן או מקצתן, כתקופות שבעדן שולמו דמי ביטוח אף אם תקופות אלה חלו לאחר היום הקובע.

דמי לידה
נוספים
[א98]

51. (א) מבוטחת שהיא עובדת שהאריכה את חופשת הלידה שלה לפי סעיף 6 לחוק עבודת נשים, תהיה זכאית לדמי לידה נוספים בעד תקופת ההארכה, ובלבד שבסך הכל לא ישולמו דמי לידה בעד פרק זמן העולה על -

(1) 16 שבועות - אם היא זכאית לדמי לידה לפי סעיף 50(א1);

(2) 8 שבועות - אם היא זכאית לדמי לידה לפי סעיף 50(א2) והאריכה את חופשת הלידה בשל סיבה כאמור בסעיף קטן (ב1) או (ד) של סעיף 6 לחוק עבודת נשים או בשל יותר מסיבה אחת מהמפורטות בסעיף 6 האמור;

(3) 7 שבועות - אם היא זכאית לדמי לידה לפי סעיף 50(א2) והאריכה את חופשת הלידה לפי סעיף 6(ג) לחוק עבודת נשים.

(ב) מבוטחת שהיא עובדת שפיצלה את חופשת הלידה שלה, כאמור בסעיף 6(ד2) לחוק עבודת נשים, ובתום שלושה שבועות מיום הלידה היא עדיין זכאית להמשך תשלום דמי לידה, יירחה תשלום יתרת דמי הלידה לפי סעיף 50 עד שהילד יעזוב את בית החולים.

(ג) מבוטחת שהיא עובדת עצמאית, שהיתה זכאית, אילו היתה עובדת, לחופשת לידה מוארכת או לפיצול חופשת הלידה, כנסיבות האמורות בסעיף 6 לחוק עבודת נשים, יחולו עליה הוראות סעיף זה, בשינויים המחוייבים.

תקופת דמי
לידה
[99]

52. (א) התקופה שבעדה ישולמו דמי לידה תיקבע כך שמחצית מפרק הזמן שבערו זכאית מבוטחת לדמי לידה לפי סעיף 50 תקדם ליום הלידה ויתרת פרק הזמן שבערו היא זכאית לדמי לידה לפי סעיפים 50 ו-51 תהיה מיום הלידה; חל היום הקובע בתקופת המחצית הראשונה האמורה או ביום הלידה, תחושב התקופה שבעדה ישולמו דמי הלידה מן היום הקובע.

(ב) הגישה המבוטחת תביעה לדמי לידה לפני יום הלידה, יראו לענין סעיף זה את יום הלידה המשוער כיום הלידה.

53. (א) דמי הלידה ליום הם שכר העבודה הרגיל של המבוטחת אך לא יותר מהסכום הנקוב בלוח ג'; השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לשנות את הסכום הנקוב בלוח ג', בשים לב לתנודות בשכר העבודה או לסכום המרבי הנקוב בלוח י"א.

(ב) חלו שינויים בסכום המרבי על פי האמור בלוח י"א או כאמור בסעיף 349, ישונה הסכום הנקוב בלוח ג' בהתאם לשיעור שלפיו חל השינוי.

(ג) חל פיצוי לאחר תום התקופה ששימשה בסיס לחישוב דמי הלידה, יוגדלו דמי הלידה בשיעור הפיצוי מיום תחילת הפיצוי.

(ד) מדמי הלידה ינכה המוסד במקור מס לפי הוראות סעיפים 164 ו-243 לפקודת מס הכנסה והתקנות לפיה וכן ינכה דמי ביטוח בשיעור הקבוע בטור ה' בלוח י'.

54. (א) שכר העבודה הרגיל, לענין סעיף 53, הוא הסכום המתקבל מחלוקת הכנסת המבוטחת, ברבע השנה שקדם ליום הקובע, בתשעים.

(ב) לענין סעיף זה, "הכנסה" –

(1) בעובדת – ההכנסה שממנה מגיעים דמי ביטוח, למעט הכנסותיה כעובדת עצמאית אלא אם כן היתה זכאית לדמי לידה אילו היתה עובדת עצמאית בלבד;

(2) בעובדת עצמאית – ההכנסה ששימשה יסוד לחישוב דמי הביטוח בעד רבע השנה האמור בסעיף קטן (א);

(3) במבוטחת לפי סעיף 40(ב2) – ההכנסה ששימשה יסוד לחישוב דמי הביטוח בעד רבע השנה האמור בסעיף קטן (א).

והכל לרבות אותו סכום שהיו מגיעים ממנו דמי ביטוח אילולא הסכום המרבי הקבוע לתשלום דמי ביטוח.

55. השר רשאי לקבוע –

(1) הוראות נוספות ומשלימות בדבר חישוב שכר העבודה הרגיל לענין סימן זה;

(2) הוראות לחישוב שכר העבודה הרגיל במקרים שבהם לדעתו החישוב לפי סעיף 54 לא ישקף נאמנה את שכר העבודה הרגיל של המבוטחת;

(3) הוראות בדבר חישוב התקופה של רבע השנה לענין סעיף 54;

(4) באישור ועדת העבודה והרווחה – הוראות מיוחדות, הן בדרך כלל והן לסוגים, בדבר תשלום דמי ביטוח אימהות, לרבות דמי ביטוח מופחתים, בעד כל אדם הנמצא בהכשרה מקצועית, בין שהוא מבוטח לפי סעיף 40(ב2) ובין שאינו מבוטח לפיו, וכוחן יפה על אף הוראות פרק י"ד;

(5) באישור ועדת העבודה והרווחה – הוראות וכללים להגשת תביעות ודרכי הוכחתן לענין פרק זה.

56. המוסד רשאי לשלול את הזכות לדמי לידה, כולם או מקצתם, אם קרה אחד מאלה:

(1) בתוך הזמן שבעדו משתלמים דמי לידה עברה המבוטחת שלא במשק ביתה;

(2) בתוך ששת השבועות שלפני יום הלידה המשוער עברה המבוטחת שלא במשק ביתה בימים שרופא, שהסמיך המוסד, אסר עליה לעבוד בהם;

(3) המבוטחת לא מילאה אחרי הוראת המוסד בדבר פיקוח רפואי בקשר להריון וללידה.

סימן ד': גמלאות למאמצים

57. (א) על אף הוראות סעיף 42(א), מבוטחת לפי פרק י"א, או אשת מבוטח לפי פרק י"א, שקיבלה לאימוץ ילד עד גיל 10 וכן מבוטח לפי פרק י"א שהוא לבדו אימץ ילד כאמור, יהיו זכאים למענק לידה לפי סימן ב', ובלבד –

(1) שניתנה הודעה לפקיד סעד כאמור בסעיף 6 לחוק האימוץ;

(2) שלא יינתן מענק לידה אם הילד המאומץ הוא ילדו של בן זוגו של המאמץ.

(ב) לענין חישוב מענק הלידה כאמור בסעיף 46, יראו כאילו יום הלידה של הילד המאומץ הוא היום שבו ניתנה הודעה לפקיד הסעד כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) הוראות סימן ג' יחולו, בשינויים המחוייבים ובתיאומים שקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה, גם על אשה שקיבלה לאימוץ ילד עד גיל עשר; היא תהיה זכאית לסכום השווה לרמי לידה מן היום שבו נתנה הודעה כאמור בסעיף קטן (א)(1).

סימן ה': גמלה לשמירת הריון

58. בסימן זה –

הגדרות
[103ג]

"מבוטחת" – עובדת או עובדת עצמאית, המבוטחת לפי פרק י"א ומתקיימות בה הוראות סעיף 50, ולענין זה היום הקובע הוא היום הראשון לשמירת ההריון;

"שמירת הריון" – היעדרות מעבודה בתקופת הריון המתחייבת בשל מצב רפואי הנובע מההריון והמסכן את האשה או את עובריה, הכל בהתאם לאישור רפואי בכתב.

גמלה לשמירת
הריון
[103ד]

59. מבוטחת, שהיתה בשמירת הריון שלוש ימים רצופים לפחות, תהיה זכאית לגמלה בעד התקופה האמורה ובעד כל תקופה נוספת של 14 ימים רצופים לפחות שבהם היתה בשמירת הריון, והכל לפי אישורים רפואיים, כללים, תנאים ומבחנים שקבע השר.

שיעור הגמלה
[103ה]

60. גמלה לשמירת הריון, לכל יום, היא הסכום הנמוך משניים אלה:

(1) סכום השווה ל-25% מהשכר הממוצע, כפי שהיה ב־1 בינואר, מחולק בשלושים; חל לאחר מכן פיצוי, יוגדל הסכום בשיעור הפיצוי מיום תחילת הפיצוי;

(2) סכום השווה לשכר העבודה הרגיל של המבוטחת, המחושב לפי סעיף 54, ולענין זה היום הקובע הוא היום הראשון לשמירת ההריון; חל פיצוי לאחר תום התקופה ששימשה בסיס לחישוב הסכום לפי פסקה זו, יוגדל הסכום בשיעור הפיצוי מיום תחילת הפיצוי.

תשלומי כפל
[103ו]

61. מבוטחת הזכאית לתשלום על פי כל חיקוק, הסכם קיבוצי כהגדרתו בסעיף 180 או הסדר קיבוצי אחר, תקנן של קופת גמל, חוזה עבודה או תקנן של קרן ביטוח או פנסייה, בעד התקופה שבה היא נמצאת בשמירת הריון, לא תשולם לה גמלה לפי סימן זה בעד אותה תקופה.

סימן ו': תשלומים מיוחדים

62. אשה המבוטחת לפי סעיף 40 שנפטרה בעת הלידה או תוך שנה מיום הלידה, ישולם בעד היילוד תשלום מיוחד לפי תנאים ושיעורים שיקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה. [103]

63. (א) לענין סעיף זה, "מבוטחת" – מבוטחת לפי פרק י"א, או אשת מבוטח לפי פרק י"א, שבתחילת הריונה מלאו לה 35 שנים וטרם מלאו לה 37 שנים ושאינה זכאית לבדיקה לפי תקנות בריאות העם (בדיקת מי שפיר), התש"ם-1980³³ (להלן – תקנות הבדיקה).

(ב) נעשתה למבוטחת בדיקת מי שפיר בבית חולים כמשמעותו בתקנות הבדיקה, ישלם המוסד, באמצעות משרד הבריאות, את מחיר הבדיקה כפי שייקבע בהיתר להעלות מחירי האשפוז לשירותים אמבולטוריים, שניתן לפי חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו-1985³⁴; התשלומים יועברו למשרד הבריאות במועדים, לתקופות ולפי דו"חות שיוסכמו בין המוסד לבין משרד הבריאות.

סימן ז': מימון אשפוז יולדת

64. (א) לצורך ביצוע הוראות סעיפים 42(א) ו-43 יעביר המוסד – (1) לקופות החולים כמשמעותן בחוק ביטוח בריאות ולפי הוראות פרק ד' לחוק האמור – את החלק היחסי מרמי ביטוח אימהות שיועד למענק אשפוז לפי פרק זה כפי שהיה ערב תחילתו של חוק ביטוח בריאות, בניכוי אותו חלק שיועד למענק האשפוז המשולם למבוטחת לפי סעיף 40(א) שילדה מחוץ לישראל, ולמבוטחת לפי סעיף 40(א) שילדה בישראל;

(2) למשרד הבריאות – את הסכומים שנוכו כאמור בפסקה (1) בשל מבוטחת לפי סעיף 40(א) שילדה בישראל.

(ב) תשלומים כאמור בסעיף קטן (א) יועברו לקופות החולים ולמשרד הבריאות במועדים ולפי כללים ותנאים שנקבעו לפי פרק ד' לחוק ביטוח בריאות, ובלבד שקופות החולים יעבירו למוסד פרטים הנוגעים ליולדת וליילוד במועדים ועל גבי טפסים שייקבעו לענין זה.

פרק ד': ביטוח ילדים

סימן א': פרשנות

65. (א) בפרק זה – "מבוטח" –

(1) מבוטח לפי פרק י"א;

(2) יחיד היושב בישראל, ואינו נעדר ממנה אלא העדר ארעי שהוא סביר, לדעת עובד המוסד שהוסמך לכך, ואין בו לסתור טענת אותו יחיד כי הוא יושב בישראל, ואינו מבוטח לפי פרק י"א, למעט עקרת בית;

– "ילד" –

(1) ילדו של מבוטח או של מי שהיה מבוטח;

³³ ק"ת התש"ם, עמ' 1160; התש"ן, עמ' 379.

³⁴ ס"ח התשמ"ו, עמ' 2; התשנ"ג, עמ' 20.

- (2) מי שאינו ילדו, אם הוכח, להנחת דעתו של מי שהסמיכה לכך המינהלה, כי בתקופה שנקבעה בתקנות פירנס אותו המבוטח, ובלבד שהילד נמצא בישראל ולא מלאו לו 18 שנים; והמונחים "אב", "אם" ו"הורה" יתפרשו בהתאם לכך.
- (ב) לא יראו ילד כנמצא בחוץ לארץ אם יצא מישראל לתקופה שאינה עולה על ששה חודשים; אולם המוסד רשאי לראותו כאילו הוא בישראל גם אם יצא מישראל לתקופה העולה על ששה חודשים.

סימן ב': קצבת ילדים

66. הורה מבוטח זכאי לקצבת ילדים חודשית לפי פרק זה בעד כל ילד.
- זכות לקצבת ילדים [105]
67. (א) לא יבוא ילד, בפרק זמן אחד, במנין ילדים של יותר מהורה מבוטח אחד.
- (ב) ילד שיש לו שני הורים, יבוא במנין האב המבוטח זולת אם הוא נמצא עם האם בלבד; ילד שיש לו הורה טבעי והורה אחר והם מבוטחים, יבוא במנין ילדי אותו הורה אשר עמו הוא נמצא.
- מנין ילדים [106]
68. (א) קצבת הילדים לחודש תהיה –
- (1) לפי ערך נקודת קצבה – בעד כל אחד משני הילדים הראשונים שבמנין ילדיו של ההורה;
- (2) לפי ערך נקודות קצבה כמפורט בלוח ד' – בעד כל ילד מעל לשני הילדים הראשונים שבמנין ילדיו של ההורה;
- לענין זה, "נקודת קצבה" – כמשמעותה בסעיף 33 לפקודת מס הכנסה.
- (ב) השר, לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לשנות בצו את הסכומים האמורים בסעיף קטן (א) ובלוח ד', בשים לב לתנודות בשכר העבודה.
- שיעורי הקצבה [109]
69. (א) קצבת ילדים תשולם לאם, אולם אם הילד נמצא עם האב בלבד, והאב זכאי לקצבה, תשולם הקצבה לאב.
- (ב) המוסד ישלם את הקצבה להורה, אף אם לא נתקיימו בו התנאים לפי סעיף קטן (א), אם ביקש זאת ההורה שמשלמת לו הקצבה לפי הסעיף הקטן האמור.
- (ג) לא נתמלאו התנאים של סעיף קטן (א) לגבי שני ההורים, תשולם הקצבה בעד הילד לאפוטרופוס שנתמנה כדין, ובאין אפוטרופוס – למי שנתמנה לכך לפי סעיף 304(א).
- (ד) גם אם נתמלאו התנאים של סעיף קטן (א) רשאי המוסד, אם טובת הילד מחייבת זאת, לשלם את הקצבה להורה שני שאינו ברי-הקצבה, או לאפוטרופוס או למי שנתמנה לכך לפי סעיף 304(א).
- מקבל הקצבה [110, 111]
70. הורה הנעדר מן הארץ, לתקופה שאינה עולה על ששה חודשים, רשאי להורות שבתקופה זו תשולם הקצבה לאדם פלוני בישראל.
- הורה הנעדר מן הארץ [112]
71. מת ההורה המבוטח או חדל להיות מבוטח, תשתלם מכוחו קצבת הילדים שהיתה משלמת בעד הילד אילולא מת או אילולא חדל להיות מבוטח; ואולם אם היה לילד הורה שני, והוא זכאי לקצבה, תשולם הקצבה מכוחו של ההורה השני.
- הורה שמת או חדל להיות מבוטח [113]

72. (א) נוצרה זכאות לקצבת ילדים עד 15 בחודש פלוני, תשלום הקצבה החל ב־1 באותו חודש; נוצרה הזכאות אחרי 15 בחודש פלוני, תשלום הקצבה החל ב־1 בחודש שלאחרי; תשלום הקצבה יסתיים ביום האחרון של החודש שבו נפסקה הזכאות.
(ב) לא תשלום קצבת ילדים אלא בעד ילד שחי שבעה ימים לפחות או שיצא מבית החולים.

(ג) נפטר ילד שבעדו שולמה קצבת ילדים, ימשיכו בתשלום הקצבה שלושה חודשים מתום החודש שבו נפטר.

73. קצבת ילדים כאמור בסעיף 68 לא תיחשב כהכנסה לענין פקודת מס הכנסה או לענין קביעת תשלומי חובה או היטלים אחרים.

סימן ג': מענק לימודים להורה יחיד

74. (א) בסעיף זה –

“הורה יחיד” – כמשמעותו בחוק משפחות חד־הוריות, התשנ”ב–1992³⁵;

“שנת לימודים” – התקופה שמיום 1 בספטמבר של כל שנה עד יום 31 באוגוסט של השנה שלאחריה.

(ב) בתחילת כל שנת לימודים, ישלם המוסד להורה יחיד מענק לימודים בעד כל אחד מילדיו בשיעורים הבאים:

(1) 18% מהשכר הממוצע – בעד ילד שביום א' בטבת שבאותה שנת לימודים (להלן בסעיף זה – היום הקובע) מלאו לו 6 שנים ולא מלאו לו 11 שנים;

(2) 10% מהשכר הממוצע – בעד ילד שביום הקובע מלאו לו 11 שנים ולא מלאו לו 14 שנים.

(ג) מענק לפי סעיף זה ישולם מאוצר המדינה שיעביר למוסד מדי שנה, בסמוך לפני מועד התשלום, את כל הכספים הדרושים לביצוע התשלומים לפי סעיף זה, לרבות ההוצאות המינהליות של המוסד הנובעות מכך.

פרק ה': ביטוח נפגעי עבודה

סימן א': מבוטחים ותנאים לביטוח

75. (א) אלה המבוטחים לפי פרק זה:

(1) עובד, למעט שוטר כמשמעותו בחוק המשטרה, סוהר כמשמעותו בחוק שירות בתי הסוהר ועובד שירותי הבטחון כמשמעותו בסעיף 63א לחוק שירות המדינה;

(2) עובד עצמאי, למעט מי שנמנה עם סוג אנשים שהוצאו מכלל עובדים עצמאיים, לענין סעיף זה, בתקנות ולאחר התייעצות עם ועדת העבודה והרווחה;

(3) אדם המצוי בהכשרה מקצועית או בשיקום מקצועי, במקום או אצל אדם שאושר לכך בתקנות;

³⁵ ס"ח התשנ"ב, עמ' 147.

- (4) אדם הנבחן לפי סעיף 22 לחוק החניכות, התשי"ג-1953,³⁶ או לפי הפרק השלישי לחוק שירות התעסוקה, והוא בשעת הבחינה בלבד;
- (5) מי שמתאמן לפי חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967;³⁷
- (6) אסיר או עציר העובד בעבודה שאינה מן השירותים שנקבעו בתקנות כשירותים רגילים של בית סוהר או של מקום מעצר;
- (7) חוסה במעון או במעון נעול על פי חוק הנוער, העובד בעבודה שאינה מן השירותים שנקבעו כשירותים רגילים של מעון או מעון נעול כאמור;
- (8) מי ששכרו נקבע על פי חוק.

(ב) לגבי מבוטח לפי פסקאות (3) עד (7) של סעיף קטן (א) יראו כמעבידו את מי שהשר קבע, ולגבי מבוטח לפי פסקה (8) יראו כמעבידו את החייב בתשלום שכרו.

76. (א) העובד בחוץ לארץ מבוטח לפי פרק זה אם הוא ומעבידו הם תושבי ישראל וחווה העבודה נקשר בישראל, או אף אם חווה העבודה לא נקשר בישראל ובמקום העבודה אין ביטוח נפגעי עבודה חובה לפי החוק ונמסרה הודעה על קיומו של החווה כפי שנקבע בתקנות.

עובד בחוץ
לארץ
[32]

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), אם שהה העובד בחוץ לארץ, תקופה העולה על חמש שנים רצופות, לא יהיה מבוטח לפי פרק זה אם לא התיר השר או מי שהשר הסמיך לכך את ביטוחו בתקופת עבודתו בחוץ לארץ שלאחר חמש השנים.

77. (א) לגבי עובד עצמאי, תנאי לגמלה לפי פרק זה הוא שהמבוטח היה בעת הפגיעה רשום במוסד כעובד עצמאי או שעשה את המוטל עליו כדי להירשם.

חובת רישום
לעובד עצמאי
ולעובד לשעה
[33]

(ב) לגבי עובד לשעה בעבודה שאינה לצורך עסקו או משלח ידו של מעביד, תנאי לגמלה לפי פרק זה הוא שהמבוטח היה בעת הפגיעה רשום במוסד כעובד לשעה שלא לצורך עסקו או משלח ידו של מעביד.

78. השר רשאי לקבוע, הן בדרך כלל והן לסוגים, הוראות מיוחדות, שכוון יפה על אף הוראות פרק זה ופרק ט"ו, בקשר לביטוחם של -

הוראות מיוחדות
לסוגי מבוטחים
[34]

(1) עובד חלקי, עובד לשעה, או עובד מזמן לזמן מרצונו הוא ואין עיקר קיומו על שכר עבודה;

(2) עובד בכלי שיט;

(3) עובד בכלי טיס;

(4) מבוטח לפי הוראות סעיף 76;

(5) עובד בישראל בשירות דיפלומטי או קונסולרי של מדינת חוץ;

(6) מבוטח לפי פסקאות (2) עד (8) של סעיף 75.

סימן ב': פגיעות בעבודה

79. בחוק זה, במבוטח -

"פגיעה בעבודה" - תאונת עבודה או מחלת מקצוע;

הגדרות
[35]

³⁶ ס"ח התשי"ג, עמ' 108.

³⁷ ס"ח התשכ"ז, עמ' 86.

"תאונת עבודה" – תאונה שאירעה תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו או מטעמו, ובעובד עצמאי – תוך כדי עיסוקו במשלח ידו ועקב עיסוקו במשלח ידו;
"מחלת מקצוע" – מחלה שנקבעה כמחלת מקצוע בתקנות לפי סעיף 85 והוא חלה בה, בהיותה קבועה כמחלת מקצוע, עקב עבודתו או מטעמו, ובעובד עצמאי – עקב עיסוקו במשלח ידו.

80. רואים תאונה כתאונת עבודה אף אם –

חוקת תאונת
עבודה
[36]

(1) אירעה תוך כדי נסיעתו או הליכתו של המבוטח לעבודה ממעונו או ממקום שבו הוא לן אף אם אינו מעונו, מן העבודה למעונו או ממקום עבודה אחד למשנהו, ועקב נסיעתו או הליכתו זו;

(2) אירעה תוך כדי עבודתו של המבוטח, במקום העבודה או בסביבתו הקרובה ביותר, בעשותו להצלת גוף או רכוש או למניעת נזק או סכנה לגוף או לרכוש;

(3) אירעה תוך כדי עבודתו של המבוטח עקב פגיעה שאינה תוצאה מהעבודה ונגרמה בידי אדם אחר בכלי או בחפץ אחר, הנמצאים במקום היעבודה או בקרבתו הקרובה ביותר לצרכי העבודה, או הנמצאים שם דרך קבע אף שלא לצרכי העבודה, והנפגע לא היה שותף לגרימת הפגיעה;

(4) אירעה למבוטח שהוא עובד, בהפסקה שנקבעה על דעת המעביד ושאינה עולה על שלוש שעות, במקום שבו המבוטח או העובדים במקום עבודתו סועדים, והתאונה אירעה בקשר לעבודה או עקב סיכוני המקום או תוך כדי סעדו באותו מקום ועקב כך או תוך כדי נסיעתו או הליכתו למקום כאמור מהעבודה או בחזרה ממנו לעבודה ועקב נסיעתו או הליכתו זו;

(5) אירעה למבוטח שהוא עובד, במקום שבו משתלם שכרו, או תוך כדי נסיעתו או הליכתו למקום כאמור ועקב נסיעתו או הליכתו זו ונתקיימו התנאים שנקבעו לכך בתקנות;

(6) אירעה למבוטח שהוא עובד, תוך כדי מילוי תפקידו כחבר ועד עובדים שבמקום עבודתו ועקב מילוי תפקידו כאמור, או תוך כדי נסיעתו או הליכתו לשם מילוי תפקידו כאמור או בחזרה ממנו ועקב נסיעתו או הליכתו זו, ובלבד שלא חלה בהן הפסקה או סטייה של ממש מהדרך המקובלת, ונתקיימו התנאים שנקבעו לכך; לענין זה דין חבר ועד מושב עובדים כדין חבר ועד עובדים;

(7) אירעה למבוטח שהוא עובד תוך כדי נסיעתו או הליכתו מהעבודה או ממעונו למקום הבחינה כאמור בסעיף 75(א) או בחזרה למקום העבודה או למעונו ועקב נסיעתו או הליכתו זו.

81. (א) תאונה שאירעה תוך כדי נסיעה או הליכה בנסיבות האמורות בפסקאות (1), (4), (5) או (7) של סעיף 80 אין רואים אותה כתאונה בעבודה אם חלה בנסיעה או בהליכה הפסקה או סטייה של ממש מהדרך המקובלת, כשהפסקה או הסטייה לא היו למטרה הכרוכה במילוי חובותיו של המבוטח כלפי מעבידו, או, לענין פסקה (1) האמורה, בעיסוקו במשלח ידו כעובד עצמאי, או אם יש ליחס את התאונה בעיקר לרשלנותו הפושעת של המבוטח ולא נגרם על-ידיה אי-כושר עבודה לארבעה שבועות לפחות, נכות או מוות.

הפסקה וסטייה
[37]

(ב) בנסיבות האמורות בפסקה (1) של סעיף 80 לא יראו כהפסקה או כסטייה של ממש, לענין סעיף קטן (א), אם עשה זאת המבוטח לאחת מאלה:

- (1) כדי ללוות ילדו לגן ילדים או למעון ילדים או למקום אחר שהשר קבע כמקום שבו נמצא ילד לפי הסדר קבע או להשיבו משם;
- (2) כדי לקיים מצוות תפילת בוקר בציבור בבית תפילה שבו הוא נוהג להתפלל.

82. אין רואים תאונה כתאונת עבודה אם אירעה בעת שהמבוטח נהג ברשלנות שלא בהתאם להוראה חוקית ביחס לעבודתו שהובאה לידיעת העובדים במקום עבודתו, או שלא בהתאם להוראות שניתנו לו מאת מעבידו או מאת מי שנוהג להורות לו בענין עבודתו, אלא אם כן כתוצאה מאותה תאונה נפטר המבוטח או נעשה נכה עבודה או לא מסוגל לעבודתו או לעבודה מתאימה אחרת, עשרה ימים לפחות, ואלא אם כן היו רואים את התאונה כתאונת עבודה לולא נהג כאמור.

רשלנות
[38]

83. תאונה שאירעה לעובד תוך כדי עבודה רואים אותה כתאונה שאירעה גם עקב העבודה, אם לא הוכח ההיפך; ואולם תאונה שאינה תוצאה של גורמים חיצוניים הנראים לעין, בין שאירעה לעובד ובין לעובד עצמאי, אין רואים אותה כתאונת עבודה אם הוכח כי השפעת העבודה על אירוע התאונה היתה פחותה הרבה מהשפעת גורמים אחרים.

חזקת סיבתיות
[39]

84. אין רואים בבקע מפשעתי תוצאה מפגיעה בעבודה אלא אם כן –

(1) הופעת הבקע באה תוך כדי העבודה כתוצאה ממאמץ לא רגיל או עקב פגיעה במישרין באזור קיר הבטן;

(2) עקב הופעת הבקע הפסיק המבוטח את עבודתו וקיבל טיפול רפואי תוך 72 שעות מהופעת הבקע;

(3) הודעה על התקף כאבים עקב הבקע נמסרה למוסד או למעביד תוך 72 שעות מהופעתם, להוציא ימי מנוחה שבועית, חג או שבתון שעל פי חיקוק, נוהג, חוזה עבודה או הסכם קיבוצי אין המבוטח עובד בהם; ואולם המוסד רשאי, לפי שיקול דעתו, לראות בבקע תוצאה מפגיעה בעבודה אף אם לא נמסרה הודעה כאמור.

בקע מפשעתי
[40]

85. (א) השר, לאחר התייעצות עם שר הבריאות, רשאי לקבוע שמחלה פלונית היא, מיום פלוני, מחלת מקצוע, בין לגבי כל המבוטחים לפי פרק זה ובין לגבי סוג מבוטחים, אם לפי אופיה וגורמיה של אותה מחלה יש לראותה, לדעתו, כסיכון מקצועי.

מחלות מקצוע
[41]

(ב) השר, לאחר התייעצות עם שר הבריאות, רשאי לקבוע נסיבות שבהן מחלה פלונית היא בחזקת מחלה שבה חלה המבוטח עקב עבודתו כל עוד לא הוכח ההיפך.

(ג) אדם שנעשה לראשונה לא מסוגל לעבודתו עקב מחלה פלונית בטרם היתה קבועה כמחלת מקצוע, רואים אותו כמי שחלה באותה מחלה בטרם היתה קבועה כאמור.

סימן ג': גמלאות בעין

86. (א) פגיעה בעבודה מזכה את המבוטח לריפוי, להחלמה, לשיקום רפואי ולשיקום מקצועי, בהתאם להוראות סימן זה.

זכות לגמלאות בעין
[42]

(ב) לענין סימן זה, "ריפוי" – לרבות אשפוז, רפואות ומכשירים אורתופדיים ותירופיטיים, הספקתם, תיקונם או החלפתם.

87. (א) ריפוי יינתן במידה שהפגיעה בעבודה ותוצאותיה מחייבות לתתו; היקפו ודרכו של הריפוי ייקבעו בתקנות.

ריפוי
[43]

(ב) היה אדם זכאי לגמלה לפי סעיף זה, ידאג המוסד להסיעו למקום שבו תינתן הגמלה ולהחזירו ממנו, או ישלם לו את דמי הנסיעה, והכל במידה ובאופן שנקבעו בתקנות.

(ג) המוסד רשאי, במסגרת התקנות ובאישור השר, לתת בעניני ריפוי והסעה הוראות משלימות שיפורסמו בדרך שיוורה השר.

(ד) תקנות לפי סעיף זה יותקנו בהתייעצות עם שר הבריאות ובאישור ועדת העבודה והרווחה.

88. החלמה ושיקום [44]
החלמה, שיקום רפואי ושיקום מקצועי יינתנו במידה ובאופן שנקבעו בתקנות ובהוראות המוסד שניתנו במסגרת התקנות, אושרו בידי השר ופורסמו בדרך שהורה.

89. (א) ריפוי, החלמה ושיקום רפואי יינתנו באחת הדרכים האלה או בצירופיהן: דרכים למתן ריפוי, החלמה ושיקום רפואי [45]

(1) באמצעות שירותי הבריאות של המדינה;

(2) מאת המוסד באישור הממשלה;

(3) באמצעות גוף שהשר הסמיכו כשירות רפואי לאחר שהתייעץ עם שר הבריאות.

(ב) השר רשאי, לאחר התייעצות עם שר הבריאות, לקבוע –

(1) תנאים להסמכת שירות רפואי;

(2) הוראות בדבר הפיקוח על שירות רפואי מוסמך.

(ג) בהסמיכו שירות רפואי רשאי השר לקבוע סייגים להסמכה.

(ד) השר רשאי, לאחר התייעצות עם שר הבריאות, לבטל את הסמכתו של שירות רפואי אם נוכח כי התקיים אחד מאלה:

(1) התנאים שנקבעו על פי סעיף קטן (ב) אינם מתקיימים בו עוד;

(2) אין השירות ממלא אחר התקנות שהותקנו לפי חוק זה;

(3) השירות עובר על הסייגים שנקבעו להסמכה.

90. שיקום מקצועי יתן המוסד במישרין, באמצעות שירותי המדינה או באמצעות גוף שהשר הסמיכו לכך. דרכים למתן שיקום מקצועי [46]

91. היחסים בין המוסד ובין מי שבאמצעותו ניתנות גמלאות בעין לפי סימן זה, והחובות והזכויות ההדדיות, ייקבעו בהסכם שאישר השר במידה שלא קבע אותם בתקנות. יחסי המוסד עם נותן הגמלאות [47]

סימן ד': דמי פגיעה

92. (א) מכוח שפגיעה בעבודה גרמה לו שאינו מסוגל לעבודתו ואף לא לעבודה מתאימה אחרת, ישלם לו המוסד דמי פגיעה, בעד פרק הזמן שאינו מסוגל כאמור, אם לא עסק למעשה בכל עבודה והוא נזקק לטיפול רפואי, לשיקום או להחלמה. הזכות ותחומיה [48]

(ב) לא ישולמו, בקשר לפגיעה אחת, יותר מדמי פגיעה בעד עשרים וששה שבועות.

93. (א) בעד יום הפגיעה לא ישולמו דמי פגיעה, אולם המעביד ישלם לנפגע שכר אותו יום. שלושה ימים ראשונים [49]

(ב) בעד שני הימים הראשונים שלאחר יום הפגיעה, אשר בהם לא היה המבוטח מסוגל לעבודתו ואף לא לעבודה מתאימה אחרת כתוצאה מהפגיעה, לא ישולמו דמי הפגיעה אלא אם כן לא היה המבוטח מסוגל לעבודה כאמור שנים עשר ימים לפחות בנוסף על יום הפגיעה.

94. מבוטח שעדיין אינו מסוגל לעבודתו, אך התחיל לעבוד על פי תעודת רופא שהסמיך לכך המוסד הקובעת כי העבודה עשויה להחיש את החלמתו, לא יפסיד עקב העבודה בלבד את הזכות לדמי פגיעה, על אף הוראות סעיף 92.

עבודה המחישה החלמה
[50]

95. מבוטח שמעבירו משלם דמי ביטוח מופחתים על פי סעיף 343 לא ישולמו לו דמי פגיעה בקשר לפגיעה בעבודה, אך הוא זכאי לתמורת דמי פגיעה ממעבידו.

המקבל תמורת דמי פגיעה
[51]

96. לאסיר או לעציר, או למי שנמצא במעון או במעון נעול או במעצר על פי חוק הנוער, לא ישולמו דמי פגיעה.

אסיר ועציר
[52]

97. (א) דמי פגיעה ליום הם שלושה רבעים משכר עבודתו הרגיל של המבוטח, אך לא יותר מהסכום הנקוב בלוח ה'.

שיעור דמי פגיעה
[53]

(ב) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לשנות את הסכום הנקוב בלוח ה', בשים לב לתנודות בשכר העבודה או לסכום המרבי הנקוב בלוח י"א.

(ג) חלו שינויים בסכום המרבי, על פי הוראות לוח י"א או כאמור בסעיף 349, ישונה הסכום הנקוב בלוח ה' בהתאם לשיעור שלפיו חל השינוי.

98. (א) שכר העבודה הרגיל, לענין סעיף 97, הוא הסכום המתקבל מחלוקת הכנסת המבוטח, ברבע השנה שקדם ליום שבעדו מגיעים לראשונה דמי פגיעה, בתשעים.

חישוב שכר עבודה רגיל
[54]

(ב) לענין סעיף זה, "הכנסה" –

(1) במבוטח לפי סעיף 75(א)1 – ההכנסה שממנה מגיעים דמי ביטוח;

(2) במבוטח אחר שלפי סעיף 75(א) – ההכנסה ששימשה יסוד לחישוב דמי הביטוח בעד רבע השנה האמור בסעיף קטן (א).

והכל לרבות אותו סכום שהיו מגיעים ממנו דמי ביטוח אילולא הסכום המרבי הקבוע לתשלום דמי ביטוח.

99. (א) מבוטח שאירעה לו פגיעה בעבודה כעובד, הכנסותיו כעובד עצמאי לא יובאו בחשבון לצורך חישוב שכר עבודתו הרגיל לענין פרק זה אלא אם כן נתמלאו בו התנאים שהיו מזכים אותו לגמלה לפי פרק זה אילו נפגע בעבודתו כעובד עצמאי.

מבוטח שהוא גם עובד וגם עובד עצמאי
[55]

(ב) מבוטח לפי סעיף 75(א)3, אשר ברבע השנה שקדם ליום שבעדו מגיעים לו לראשונה דמי פגיעה היו לו גם הכנסות כעובד או כעובד עצמאי, יובאו בחשבון, לענין חישוב שכר העבודה הרגיל לפי סעיף 98, הכנסותיו כעובד או כעובד עצמאי, או ההכנסה המחושבת לפי סעיף 98(ב)2 לגביו כשהוא מבוטח לפי סעיף 75(א)3, הכל לפי הסכום הגבוה יותר.

תקנות
[56]

100. השר רשאי לקבוע –

(1) הוראות נוספות ומשלימות בדבר חישוב שכר העבודה הרגיל לענין סימן זה;

- (2) הוראות לחישוב שכר העבודה הרגיל, במקרים שבהם לרעתו החישוב לפי סעיף 98 לא ישקף נאמנה את שכר העבודה הרגיל של המבוטח;
- (3) הוראות בדבר חישוב התקופה של רבע השנה לענין סעיף 98.

101. בכפוף להוראות סעיף 97, דמי הפגיעה המשתלמים עקב פגיעה אחת בעבודה ישתנו החל ביום ה-91 שלאחר המועד לתחילת תשלום דמי הפגיעה (להלן – יום התשלום), לפי שיעור התנודות שחלו בשכר הממוצע ב-1 בינואר שלאחר יום התשלום ולפי שיעור הפיצוי שחל מיום התשלום ואילך.

הצמדת דמי פגיעה [57]

102. (א) המוסד ישלם דמי פגיעה מופחתים לעובד עצמאי שמחמת אי-כושר חלקי לעבודתו או לעבודה מתאימה אחרת, שנגרם מפגיעה בעבודה, צמצם את עבודתו בארבע שעות או יותר ליום עבודה.

דמי פגיעה מופחתים [58]

(ב) דמי פגיעה מופחתים יהיו, לגבי כל יום שבערו הם משתלמים, חלק יחסי מדמי הפגיעה לפי סימן זה, באותו היחס שבין מספר שעות העבודה שהמבוטח לא עבד באותו יום למספר שעות העבודה שהיה המבוטח עובד באותו יום אילולא הפגיעה בעבודה, ובלבד שלא ישולמו דמי פגיעה מופחתים בקשר לפגיעה אחת בעבודה יותר מאשר בעד עשרים וששה שבועות.

(ג) לענין סעיף זה לא יובא בחשבון, כיום עבודה מלא של המבוטח, פרק זמן העורף על שמונה שעות עבודה.

(ד) השר רשאי לקבוע הוראות נוספות ומשלמות בדבר דרכי חישוב דמי הפגיעה המופחתים.

סימן ה': קצבה או מענק לנכה עבודה

103. (א) לענין חוק זה –

"נכה עבודה" – מבוטח שעקב פגיעה בעבודה נפגע כשרו לעבודה וכתוצאה מכך אינו מסוגל לעשות עבודה שכן גילו ומינו מסוגל לעשותה; בקביעת העבודה אם פלוני הוא נכה עבודה אפשר להביא בחשבון מום מכער;

הגדרות [59, 62, 69]

"דרגה יציבה", של נכה עבודה – דרגת נכות שאינה לזמן מוגבל ואינה זמנית;

"דרגה שאינה יציבה", של נכה עבודה – דרגת נכות שהיא לזמן מוגבל או זמנית.

(ב) לענין פרק זה, "נכות" – נכות מפגיעה בעבודה, והמונחים "דרגת נכות" ו"קצבת נכות" יתפרשו לפי זה.

104. (א) נסתיימה תקופת דמי הפגיעה לפי סימן ד' והמבוטח נמצא נכה עבודה כתוצאה מהפגיעה בעבודה, ישלם לו המוסד קצבה או מענק לפי סימן זה.

(ב) קצבה לפי סעיף 105 או סעיף 106, לפי דרגת הנכות, תשולם לנכה עבודה שדרגת נכותו היא אחת מאלה:

זכות לקצבה או למענק [60, 62, 66(א)]

(1) דרגה יציבה של 20% ומעלה;

(2) דרגה שאינה יציבה של 5% ומעלה.

(ג) מענק לפי סעיף 107 ישולם לנכה עבודה שדרגת נכותו היא דרגה יציבה והיא פחותה מ-20% אך אינה פחותה מ-5%.

105. (א) נכה עבודה שדרגת נכותו היא 100% ישלם לו המוסד קצבת נכות; הקצבה לחודש תהיה שווה לדמי הפגיעה ליום שהיו משתלמים למבוטח, למעט הסכום שהוסף מכוח סעיף 101, כפול שלושים (להלן – הסכום הבסיסי).
- (ב) חלה בתקופה הקובעת העלאה, לפי סעיף 110 או לפי סעיף 111, של קצבאות נכות, יוגדל הסכום הבסיסי לפי שיעור העלאה זו.
- (ג) לענין סעיף זה, "התקופה הקובעת" – התקופה שתחילתה באחד לחודש הראשון משני החודשים שקדמו למועד שהחל ממנו מגיעים לראשונה למבוטח דמי פגיעה בשל אותה פגיעה בעבודה וסופה ביום שבו נוצרה זכאותו לקצבת נכות.
106. נכה עבודה כאמור בסעיף 104(ב) שדרגת נכותו פחותה מ-100%, ישלם לו המוסד קצבת נכות חודשית בסכום שהיחס בינו לבין הקצבה שהיתה משתלמת אילו היתה דרגת נכותו 100%, שווה ליחס שבין אחוז דרגת נכותו לבין מאה.
107. (א) נכה עבודה כאמור בסעיף 104(ג) ישלם לו המוסד מענק בסכום המתקבל מהכפלת מספר האחוזים בשלוש ובדמי הפגיעה לשבוע ימים שהיו מגיעים לו לפי סימן ד' אילו היה בלתי מסוגל לעבודה.
- (ב) נכה עבודה כאמור, שבעת הפגיעה בעבודה טרם מלאו לו 21 שנים, ישולם לו המענק בשיעור מוגדל כפי שייקבע בתקנות.
- (ג) נקבעה דרגת נכות כאמור בסעיף קטן (א) למועד שאחרי 31 בדצמבר שלאחר השנה שבה אירעה הפגיעה בעבודה, יוגדלו דמי הפגיעה המשמשים יסוד לחישוב המענק באופן יחסי לשיעור העליה בשכר הממוצע עד 1 בינואר, ובלבד שדמי הפגיעה לא יוגדלו מעל הסכום המרבי ליום הנקוב בלוח ה', כפול שבע.
108. חל שינוי בסכום הנקוב בלוח ה' ודמי הפגיעה שלפיהם חושבה קצבת הנכות פחותים משלושה רבעים משכר עבודתו הרגיל של המבוטח, תחושב קצבת הנכות המגיעה לנכה עבודה מיום השינוי כאילו היו דמי הפגיעה שלושה רבעים משכר עבודתו הרגיל של המבוטח אך לא יותר מהסכום הנקוב בלוח ה'.
109. השר, לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי להגדיל את הקצבה או להעריכה מחדש בשיעור שייקבע בצו, בשים לב לתנודות בשכר העבודה או בסכום המרבי הנקוב בלוח י"א, לגבי כלל נכי העבודה או לגבי סוגיהם, הכל כפי שייקבע בצו.
110. (א) קצבת הנכות תשתנה ב-1 בינואר של כל שנה לפי שיעור התנודות שחלו בשכר הממוצע מ-1 בינואר הקודם (להלן בסעיף זה – התנודות).
- (ב) קצבה שהוגדלה לפי שיעור התנודות או מכוח סעיף 105(ב) לא תעלה על הסכום הנקוב בלוח ה' כפול שלושים, בשיעור יחסי לאחוזי דרגת הנכות.
111. (א) אם לאחר תחילתה של שנת מס חל פיצוי, תוגדל קצבת הנכות בשיעור הפיצוי, מיום תחילת הפיצוי.
- (ב) העלאת קצבה מכוח סעיף קטן (א) או מכוח סעיף 105(ב) תעמוד בתוקפה עד 31 בדצמבר שלאחריה.
112. (א) נכה עבודה שנקבעה לו דרגה יציבה בשיעור של 75% לפחות, זכאי, בנוסף לכל גמלה אחרת –

חישוב קצבת נכות לנכה שדרגת נכותו 100% [67]

קצבת נכות לנכה עבודה שדרגת נכותו פחותה מ-100% [68]

מענק לנכה עבודה שדרגת נכותו 5%-19% [66]

חישוב הקצבה עקב שינוי בדמי הפגיעה המרביים [א67]

הגדלת שיעורים [א68]

הצמדה לשכר הממוצע [ב68]

עדכון קצבת נכות [ג68]

גמלאות מיוחדות [69]

(1) לקצבה מיוחדת להחזקתו האישית או לשיקומו המקצועי עקב נכותו, בסכומים ולפי כללים שנקבעו, אולם לא יותר מרבע הקצבה המרבית המשתלמת לפי סעיף 105 על בסיס דמי הפגיעה המרביים שנקבעו בלוח ה';

(2) למענק לסידורים חד-פעמיים הנובעים מנכותו, בתנאים ובסכומים שנקבעו.

(ב) נכה עבודה שנקבעה לו דרגת נכות של 75% לפחות והיא דרגה שאינה יציבה, יהיה זכאי לקצבה מיוחדת לפי סעיף קטן (א1). אם קבעו רופא או ועדה רפואית לפי סעיף 118, או הועדה הרפואית לעררים לפי סעיף 122, כי הם סבורים שהדרגה היציבה של נכה העבודה לא תפחת מ-75%; קביעה לפי סעיף קטן זה, דינה, לענין סעיף 124, כדין קביעת דרגת נכות.

(ג) השר רשאי, בהתאם לתנאים מיוחדים שקבע, להחיל את הוראות סעיף קטן (א) לגבי נכה עבודה שדרגת נכותו פחותה מ-75%, לענין תשלום קצבה מיוחדת או מענקים לסידורים חד-פעמיים, שניהם ביחד או כל אחד מהם בנפרד.

113. (א) נכה עבודה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-20%, ולדעת המוסד יש לו הכנסה קבועה המספיקה לפרנסתו או סיכוי מבוסס להכנסה כאמור, רשאי המוסד, בהסכמת נכה העבודה, לשלם לו מענק במקום קצבה; המענק יהיה בסכום המתקבל מהיוון קצבת אותו נכה עבודה, בהתאם להוראות שהשר קבע.

מענק במקום קצבה [70]

(ב) הסכים המוסד לשלם לנכה עבודה מענק לפי סעיף זה בתנאי שהמענק ישמש לו להשגת מקור פרנסה, ולדעת המוסד קיים צורך בפיקוח על הוצאת הכסף, רשאי בית הדין לעבודה, לפי בקשת המוסד, למנות אדם שלידי יונתן המענק, כולו או מקצתו, וליתן לאותו אדם הוראות בדבר השימוש במענק.

114. עלתה דרגת נכותו של נכה עבודה אחרי קבלת מענק עד כדי לזכותו לקצבה, ינוכה מהקצבה האמורה הסכום שבו עודף המענק האמור על סך כל הקצבאות שהיו משתלמות לו, מהיום שבו היה זכאי לראשונה למענק עד היום שבו היה זכאי לקצבה עקב העליה בדרגת נכותו, אילו סעיף 106 היה חל על דרגת הנכות שזיכתה אותו למענק.

עליה בנכות המזכה לקצבה [71]

115. (א) קצבת הנכות המשתלמת למבוטח שבעת הפגיעה בעבודה טרם מלאו לו 18 שנים, להוציא מבוטח לפי סעיף 3 שלא משתלם לו שכר בעד עבודתו, תוגדל לאחר שמלאו לו 18 שנים ותשוב ותוגדל לאחר שמלאו לו 21 שנים, הכל כפי שנקבע.

הגדלת קצבה לבני 18 ו-21 [72]

(ב) מבוטח כאמור שנפגע בעבודה לאחר שמלאו לו 18 שנים אך טרם מלאו לו 21 שנים, תוגדל קצבת הנכות המשתלמת לו בעת הגיעו לגיל 21 שנים, כפי שנקבע.

116. היה נכה העבודה, בתוקף זכותו לפי סעיף 86, במקום שבו נותנים לו אכסון וכלכלה, רשאי המוסד להקטין בשיעור שנקבע את הקצבה שהוא זכאי לה בעד הזמן שבו הוא נמצא באותו מקום, ובלבד שהניכוי לא יעלה על הוצאות כלכלתו שם.

ניכוי הוצאות כלכלה [73]

117. קצבת הנכות המשתלמת לנכה עבודה שדרגת נכותו 50% ומעלה, בשל פגיעה בעבודה שאירעה באחת השנים הנקובות בלוח ו' (להלן - שנת הפגיעה), תוגדל בשיעור הנקוב באותו לוח בצידה של שנת הפגיעה, ובלבד שלא תעלה על הסכום המרבי ליום הנקוב בלוח ה' כפול שלושים.

הגדלת קצבת הנכות [א73]

118. (א) רופא או ועדה רפואית יקבעו לפי בקשת נכה העבודה או המוסד, הכל כפי שנקבע בתקנות –
- (1) אם הנכות נובעת מהפגיעה בעבודה ובאיזו מידה;
- (2) את דרגת הנכות לענין סימן זה, לפי מבחנים ובהתאם לעקרונות שהשר קבע לאחר התייעצות עם שר הבריאות.
- (ב) אופן מינוים של רופאים ואופן הרכבת ועדות רפואיות וסדרי עבודתן ייקבעו בתקנות.
119. על אף הוראות סעיף 118 רשאים הרופא או הועדה הרפואית לקבוע דרגה שאינה יציבה, אף בשיעור העולה על הקבוע במבחנים, ובלבד שהשיעור לא יעלה על 100% והוא יכול להיות מלפני היום שבו נקבע, ולעתידי לא יהיה ליותר משנה אחת מהיום שבו נקבע.
120. (א) בקביעת דרגת נכות לא ישימו לב לכל מום, פגם או ליקוי מלידה או כתוצאה ממחלה, מתאונה או מכל סיבה אחרת שהיו לפני הפגיעה שבקשר אתה מוערכת דרגת הנכות, וכן לכל מום, פגם או ליקוי שבאו ממחלה, מתאונה או מכל סיבה אחרת אחרי פגיעה בעבודה כאמור אם אינם תוצאה ישירה מאותה פגיעה בעבודה.
- (ב) השר רשאי לקבוע הוראות מיוחדות בדבר חישוב דרגת הנכות, לענין סעיף קטן (א), לגבי כלל הנכים או לסוגים.
121. על אף הוראות סעיף 120, רשאי השר לקבוע, באישור ועדת העבודה והרווחה, נסיבות שלפיהן תובא בחשבון לצורך הגדלת דרגת הנכות אף נכות קודמת כתוצאה מפגיעה בעבודה אשר בשלה שולמה או משתלמת גמלה לפי סימן ה', אם עקב האופי המצטבר של הנכויות נפגע במידה ניכרת כושר השתכרותו של נכה העבודה.
122. (א) הרואה עצמו נפגע מהחלטה של רופא או של ועדה רפואית, רשאי, בתנאים שנקבעו, לערור עליה לפני הועדה הרפואית לעררים.
- (ב) אופן הרכבתה של הועדה הרפואית לעררים, סמכויותיה וסדרי עבודתה יהיו כפי שנקבעו.
- (ג) ועדה רפואית לעררים תוכל להיעזר ביועץ שאינו רופא; השר יקבע את דרכי מינויו של יועץ כאמור.
123. החלטת הועדה הרפואית לעררים ניתנת לערעור, בשאלה משפטית בלבד, לפני בית דין אזורי לעבודה; פסק דינו של בית הדין ניתן לערעור לפני בית הדין הארצי לעבודה אם נתקבלה רשות לכך מאת נשיא בית הדין הארצי לעבודה או סגנו, או מאת שופט של בית הדין הארצי שמינה לכך הנשיא.
124. קביעת דרגת הנכות, לפי סעיפים 118 עד 122, היא תנאי מוקדם לכל תובענה לענין סימן זה בפני בית הדין לעבודה; הקביעה תחייב את בית הדין לעבודה.
125. המתיעב בפני רופא או ועדה רפואית לעררים יהיה זכאי להוצאות מחיה ולינה וכן לתמורה בעד הפסד שכר או הכנסה בהתאם לתעריפים שקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה.

סימן ז': סמל ותעודה לנכי עבודה

126. נכה עבודה שנקבעה לו דרגה יציבה של 20% או יותר, יעניק לו המוסד סמל מיוחד ותעודה המעידים על נכותו. סמל ותעודה לנכי עבודה [83]
127. צורת הסמל והתעודה, דרכי הענקתם והוראות בדבר ייצורו של הסמל, המסחר בו וכל שימוש אחר בו או בדמותו לצרכי מסחר או פרסומת, ייקבעו בתקנות. הצורה ודרכי השימוש [84]
128. (א) מי שעשה אחת מאלה, דינו – מאסר ששה חודשים: עונשין [85]
- (1) ענד את הסמל או סמל הדומה לו עד כדי להטעות ולא היה רשאי לענודו;
- (2) ייצר את הסמל או סמל הדומה לו עד כדי להטעות, הציעו למכירה, סחר בו או השתמש בו או בדמותו שלא בהתאם לתקנות.
- (ב) אין סעיף קטן (א) גורע מאחריותו הפלילית של אדם לפי חיקוק אחר.
129. הוראות סעיפים 127 ו-128(א) לא יחולו על בעל סימן מסחר שנרשם בפנקס סימני המסחר לפי פקודת סימני המסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972³⁶, בתאריך קודם לתאריך קביעת צורת הסמל כאמור בסעיף 127. פטור [86]

סימן ח': גמלאות לתלויים בנפגעי עבודה

130. (א) אלה בגדר תלויים במבוטח לענין סימן זה: פרשנות [74]
- (1) אשתו בשעת מותו;
- (2) ילדו כמשמעותו בסעיף 238;
- (3) הורים שעיקר פרנסתם על המבוטח וכן הורים שאינם מסוגלים לכלכל עצמם והמוסד אישרם כתלויים תלות מלאה או חלקית, מאחר שלדעתו שורת הצדק מחייבת זאת; בפסקה זו, "הורה" – לרבות הורה מאמץ לפי חוק האימוץ, הורה המוכיח אימוץ על ידי פסק דין של בית משפט מוסמך והורה חורג;
- (4) סב, סבה, אח או אחות הגרים בביתו של המבוטח לפחות שנים עשר חודשים לפני הפגיעה וכל פרנסתם על המבוטח ואינם מסוגלים לכלכל עצמם וכל עוד אינם מסוגלים לכלכל עצמם;
- (5) מי שהיה בן זוגה של המבוטחת בשעת פטירתה, כל עוד יש עמו ילד או אינו מסוגל לכלכל עצמו או הכנסתו אינה עולה על האמור בלוח ט' (להלן – אלמן); בן זוג של מבוטחת שבשעת פטירתה היה עמו ילד שמלאו לו 18 שנים אך לא נתקיימו בו התנאים האמורים בפסקאות (2) ו-(3) של הגדרת "ילד" שבסעיף 238, ייחשב כאלמן מהיום שבו נתקיים בילד תנאי מהתנאים האמורים; השר רשאי לקבוע בצו, לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, סכומים אחרים לענין הגדרה זו במקום הסכומים שבלוח ט'.
- (ב) בסימן זה להלן –
- (1) דין אלמן כדין אלמנה;

³⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 26, עמ' 511.

(2) "אלמנה", "אלמן" או "ילד" – אלמנה, אלמן או ילד שהם בגדר תלויים במבוטח לפי סעיף קטן (א);

(3) "קצבת נכות מלאה" – קצבת הנכות שהיתה משתלמת למבוטח אילו חל עליו סעיף 105.

131. מבוטח שפגיעה בעבודה גרמה למותו, ישלם המוסד לתלויים בנפטר קצבה חודשית או מענק לפי סימן זה.

132. המוסד ישלם קצבה בשיעורים שיחושבו באחוזים מקצבת הנכות המלאה כמפורט להלן:

(1) לאלמנה שהיא בת 50 שנים ומעלה – 60%;

(2) לאלמנה שהיא בת 40 שנים ומעלה ועוד אינה בת 50 שנים – 40%;

(3) לאלמנה שערב פטירתו של המבוטח לא היתה מסוגלת לכלכל עצמה מעבודה, כל זמן שאין היא מסוגלת כאמור, ויהא גילה אשר יהא – קצבה כאילו מלאו לה 50 שנים;

(4) לאלמנה שהיו עמה ילדים ואינם עמה עוד – קצבה כאילו מלאו לה 50 שנים;

(5) לאלמנה שעמה ילדים, ויהא גילה אשר יהא, כל זמן שהילדים עמה – קצבה לפי פסקה (1) ותוספת ילדים –

(א) לילד אחד – 20%;

(ב) לשני ילדים – 30%;

(ג) לשלושה ילדים ויותר – 40%;

(6) לילדים שהניח אחריו המבוטח ואין אלמנה זכאית לקבל בשבילם תוספת לפי פסקה (5) –

(א) לילד אחד – 60%;

(ב) לשני ילדים – 80%;

(ג) לשלושה ילדים – 90%;

(ד) לארבעה ילדים ויותר – 100%;

(7) לתלויים אחרים שהניח אחריו המבוטח כשלא הניח אלמנה הזכאית לקצבה או ילדים הזכאים לקצבה –

(א) לתלוי אחד – 50%;

(ב) לשני תלויים – 75%;

(ג) לשלושה תלויים – 90%;

(ד) לארבעה תלויים – 100%.

133. (א) אלמנה שלא מלאו לה עדיין 40 שנים ואינה זכאית לקצבה, או אלמנה שפקעה זכותה לקצבה שלא עקב נישואיה, ישלם לה המוסד מענק בסכום השווה לקצבה לפי סעיף 132(1) כפול שלושים ושש.

מענק
לאלמנה
[77]

(ב) אלמנה הזכאית למענק לפי סעיף קטן (א) ואין סעיף 135 חל עליה, שוב לא תהא זכאית לקצבה בזכותו של אותו מבוטח, ואולם –

- (1) אלמנה שילדה לו ילד אחרי מותו תהיה זכאית לקצבה החל ביום פטירתו של המבוטח, והמענק ששולם לה ייוקף על חשבון הקצבה המגיעה לה;
- (2) אלמנה, שאחד התנאים האמורים בפסקאות (2) ו-(3) של הגדרת "ילד" שבסעיף 238 מתקיים בילד שעמה אחרי מותו של המבוטח, תהיה זכאית לקצבה החל ביום שבו נתקיים בילד אותו תנאי, והמענק ששולם לה ייוקף על חשבון הקצבה המגיעה לה.

134. נפטר מבוטח ובן זוגו חדל להיות מסוגל לכלכל עצמו תוך שנה מהפטירה, יהיה זכאי בן הזוג לקצבה החל ביום הפטירה כל עוד אינו מסוגל כאמור, ואם שולם לו מענק – ייוקף המענק על חשבון הקצבה המגיעה לבן הזוג.

קצבה למפרע
לבן זוג תלוי
[77א]

135. (א) חזרה האלמנה ונישאה, תפקע זכותה לקצבה והמוסד ישלם לה מענק בשני שיעורים כלהלן:

אלמנה שחזרה
ונישאה
[78]

- (1) לאחר יום נישואיה מחדש – סכום השווה לקצבת תלויים המחושב על בסיס שיעור הקצבה כאמור בסעיף 132(1) (להלן – שיעור הקצבה) שהשתלמה בעד החודש שבו נישאה מחדש, כפול שמונה עשרה;
- (2) כתום שנתיים מיום נישואיה מחדש – סכום השווה לשיעור הקצבה כפי שהיתה משתלמת לה, לולא נישאה מחדש, בעד החודש האחרון של השנתיים האמורות, כפול שמונה עשרה;

ואולם אם חדלה להיות נשואה לפני תום עשר שנים מהיום שבו חזרה ונישאה, או שתוך תקופה זו החלו הליכי גירושין בינה לבין בן זוגה בפני בית דין או בפני בית משפט, תהא זכאית מחדש לקצבה החל ביום שבו חדלה להיות נשואה כאמור, והמענק או שיעורו הראשון ששולם לה לפי סעיף קטן זה ייוקף על חשבון הקצבה, לפי ההוראות שבפסקאות (1) עד (4) של סעיף 262(א).

(ב) נפטר בעלה של האלמנה מהנישואין החדשים והיא מקבלת מכוחו קצבת תלויים או קצבת שאירים, ישולם לה השיעור השני של המענק, אף אם טרם חלפו שנתיים מיום נישואיה מחדש; המענק יחושב על בסיס שיעור הקצבה שהיתה משתלמת לה בעד החודש שבו נפטר בעלה כאמור, לולא נישאה מחדש.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א) רשאי השר לקבוע סוגי מקרים ותנאים שבהם לא תפקע זכותה לקצבה של אלמנה שחזרה ונישאה.

136. הניח אחריו המבוטח אלמנה הזכאית לקצבה או ילדים הזכאים לקצבה וגם תלויים אחרים, ישלם המוסד לתלויים האחרים קצבה השווה לסכום שלפי סעיף 132(5) או (6) היה מיתוסף לקצבה המשתלמת לאלמנה או לילדים אילו אותם תלויים היו ילדים שהניח אחריו המבוטח, ובלבד שסך כל הקצבאות לא יעלה על קצבת הנכות המלאה.

קצבה כשיש גם
תלויים אחרים
[79]

137. תלויים שהמוסד אישרם כתלויים חלקיים לפי סעיף 130(א3), תופחת הקצבה המשתלמת להם לפי סעיפים 132(7) או 136 באופן יחסי למידת תלותם כפי שאישר אותה המוסד.

תלויים חלקיים
[80]

138. השר רשאי לקבוע לידי מי ישלמו קצבה לפי סעיפים 132(6) או (7) או 136, ואם אין היא משתלמת במלואה לידי אדם אחר – כיצד יחלקוה.

תקנות בדבר
תשלומים
וחלוקתם
[81]

139. (א) בשום פנים לא יעלה סך כל הקצבאות המשתלמות לפי סימן זה על קצבת הנכות המלאה.
- (ב) היו תובעים קצבה לפי סימן זה יותר מאדם אחד ובגלל הוראות סעיף קטן (א) אי אפשר לספק את כל התביעות במלואן, יפסוק בית הדין לעבודה למי ישלמו את הקצבה או כיצד תחולק הקצבה בהתחשב במצב הכלכלי של התובעים ובמידת תלותם באדם שבזכותו משתלמת הקצבה; ואולם אם הוגש הסכם בכתב של התובעים בענין תשלום הקצבה או חלוקתה, תשלום הקצבה, או תחולק לפי ההסכם.
140. קצבת התלויים המשתלמת בשל פגיעה בעבודה שאירעה בשנים הנקובות בלוח ו' תוגדל בשיעור הנקוב באותו לוח בצידה של שנת הפגיעה, ובלבד שלא תעלה על השיעור המרבי ליום, הנקוב בלוח ה', כפול שלושים.
141. (א) קצבת תלויים תשתנה ב־1 בינואר של כל שנה לפי שיעור התנודות שחלו בשכר הממוצע מ־1 בינואר הקודם (להלן בסעיף זה – התנודות).
- (ב) קצבה שהוגדלה לפי שיעור התנודות או מכוח סעיף 105(ב) לא תעלה על הסכום הנקוב בלוח ה' כפול שלושים, כשהיא מחושבת באחוזים מקצבת הנכות המלאה כאמור בסעיף 132.
142. (א) אם לאחר תחילתה של שנת מס חל פיצוי, תוגדל קצבת התלויים, בשיעור הפיצוי, מיום תחילת הפיצוי.
- (ב) העלאת קצבה מכוח סעיף קטן (א) או מכוח סעיף 105(ב) תעמוד בתוקפה עד 31 בדצמבר שלאחריה.
143. (א) מבוטח שפגיעה בעבודה גרמה למוותו, ומשתלמת מכוחו קצבת תלויים, ישלם המוסד לילדו בהגיעו לגיל 13 שנים, ולילדתו בהגיעה לגיל 12 שנים, מענק בשיעור שני שלישים מהשכר הממוצע כפי שהיה ב־1 בינואר.
- (ב) אם לאחר תחילתה של שנת מס חל פיצוי, יוגדל המענק לפי סעיף זה בשיעור הפיצוי.
144. (א) השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע הוראות ותנאים בדבר –
- (1) מתן הכשרה מקצועית לאלמנה או לאלמן, לרבות דמי מחיה והוצאות אבחון;
- (2) תשלומי דמי מחיה והוצאות אבחון בעד יתום שיעקר זמנו מוקדש ללימודים על־יסודיים או להכשרה מקצועית.
- (ב) לענין סעיף זה, "יתום" – יתום שהוא ילד כמשמעותו בסעיף 238, והוא בבחינת תלוי לפי סעיף 130(א)2. ומשתלמת מכוח הורה קצבת תלויים.
- סימן ט': שונות**
145. המוסד רשאי להפחית, להשהות או לשלול גמלה לפי פרק זה אם התובע גמלה, –
- (1) הפר, ללא צידוק מספיק, הוראה של רופא מוסמך לכך מטעם המוסד, שהיתה מכוונת להחיש את החלמתו, להחזיר את כושר עבודתו או להפחית את דרגת נכותו;

(2) נהג בדרך שמן המפורסמות הוא כי היא עלולה למנוע את החלמתו או החזרת כושר עבודתו או לעכב בעדן;

(3) הפר הוראות שניתנו על פי חוק זה בקשר לשיקומו המקצועי.

146. (א) השר רשאי לקבוע הוראות בדבר חובת מעביד, רופא או מבוטח למסור הודעות על פגיעה בעבודה.

ביקורת
[88]

(ב) מי שהסמיכו המוסד לכך רשאי להיכנס בכל עת סבירה לביתו של מבוטח התובע גמלה, או שקיבל גמלה, לפי פרק זה, כדי לחקור בכל ענין הכרוך בקבלת הגמלה.

147. הוראותיה של פקודת הפיצויים לעובדים, 1947³⁹, יוסיפו לחול לגבי חבלת גוף בתאונה שאירעה תוך כדי עבודה ועקב עבודה (בלשון הפקודה – הנובעת מהעבודה ובמהלך ההעבודה) לפני יום כ"ז באדר ב' התשי"ד (1 באפריל 1954) וכן לגבי מחלה מהמפורטות בתוספת השלישית לפקודה ושלפיה הגיעו לראשונה פיצויים בגלל אותה מחלה לפני היום האמור.

פקודת הפיצויים
לעובדים
[89]

148. (א) על אף הוראות סעיף 303, רשאי המוסד לנכות מקצבה של נכה עבודה שנקבעה לו דרגת נכות יציבה, דמי חברות לטובת ארגון, שהשר הכריז עליו כארגון של נכי עבודה, ותשלומים לקרן לעזרה הדדית של אותו ארגון ודמי השתתפות בביטוח חיים הדדי שסידר הארגון.

ארגון יציג
ודמי חברות
[89א]

(ב) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, יקבע את הסכום המרבי שמותר לנכות כל חודש מקצבה של נכה עבודה לפי סעיף קטן (א); נקבעו כללי עיגול לפי סעיף 381, יוגדל או יוקטן הסכום המרבי, לפי הענין, כמתחייב מכללי העיגול.

(ג) הודיע נכה העבודה למוסד בכתב על התנגדותו לניכוי, ייפסק הניכוי בתום חודש מיום קבלת ההודעה.

(ד) הוראות סעיף זה בדבר ניכוי דמי חברות לטובת ארגון של נכי עבודה וניכוי תשלומים לקרן לעזרה הדדית של ארגון כאמור, יחולו גם על אלמן ואלמנה כמשמעותם בסעיף 130.

149. המוסד ישתתף, לאחר התייעצות עם המועצה, במימון פעולות המיועדות למניעת תאונות בעבודה במפעלים או במקומות עבודה אחרים, ובלבד שסך ההוצאה השנתית לפעולות כאמור לא יעלה על 1% מאמדם הגביה השנתית של דמי ביטוח נפגעי עבודה; מימון לפי סעיף זה ייעשה על פי תנאים וכללים שקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה.

מימון פעולות
בטיחות בעבודה
[89ב]

פרק ו': ביטוח נפגעי תאונות

[2'ג]

150. בפרק זה –

"מבוטח" – תושב ישראל שמלאו לו 18 שנים, וטרם מלאו לו 65 שנים בגבר ו-60 שנים באשה;

הגדרות
[89ג]

"תאונה" – אירוע פתאומי שבו גורם חיצוני מביא לחבלה פיזית וכתוצאה ממנה לאבדן כושר התפקוד;

"אבדן כושר התפקוד" – לפי כללים ומבחנים שיקבע השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, לכל המבוטחים או לסוגים מהם.

³⁹ ע"ר 1947, תוס' 1, עמ' 193.

הזכות
ותחומיה
[1990]

151. (א) מבוטח שאירעה לו תאונה, בין בישראל ובין בחוץ לארץ, יהיה זכאי לדמי תאונה בעד פרק הזמן שבו הוא נמצא בישראל ואבד לו כושר התפקוד, אם לא עסק למעשה בעבודה כלשהי.

(ב) הזכות לדמי תאונה לפי סעיף זה מותנית בכך שהמבוטח נבדק בדיקה רפואית תוך 72 שעות משעת התאונה, ואם המוסד אישר שתוצאות התאונה יכול שנתגלו לראשונה לאחר 72 השעות האמורות – תוך שבועיים מיום התאונה.

דמי תאונה
[1990]

152. דמי תאונה ישולמו בעד תקופה שלא תעלה על 90 ימים רצופים החל ביום שלאחר יום התאונה, ובלבד שלא ישולמו בשנת כספים אחת בעד יותר מ-90 ימים.

סיוג
[1990]

153. (א) בעד שני הימים הראשונים שלאחר יום התאונה שבהם אבד למבוטח, שהוא עובד או עובד עצמאי, כושר התפקוד כתוצאה מתאונה, לא ישולמו דמי תאונה, אלא אם כן אבד לו כושר התפקוד כאמור 12 ימים לפחות בנוסף ליום התאונה.

(ב) בעד 14 הימים הראשונים שלאחר יום התאונה שבהם אבד למבוטח, שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, כושר התפקוד כתוצאה מהתאונה, לא ישולמו דמי תאונה.

שיעור דמי
תאונה
[1990]

154. דמי תאונה ליום הם –

(1) לגבי מי שהיה ביום התאונה עובד או עובד עצמאי – כשיעור דמי הפגיעה ליום שהיו משתלמים לו לפי פרק ה' אילו נפגע בעבודה, אך לא פחות מהשיעור הקבוע בפסקה (2); פסקה זו לא תחול על עובד לשעה בעבודה שאינה לצורך עסקו או משלח ידו של מעביד ועל עובד עצמאי אלא אם כן בעת התאונה היו רשומים במוסד כאמור בסעיף 77;

(2) לגבי מבוטח שפסקה (1) אינה חלה עליו – סכום השווה ל-25% מהשכר הממוצע כפי שהיה ב-1 בינואר שקדם ליום התאונה, ואם חל פיצוי לאחר היום האמור ולפני יום התאונה – כשהוא מוגדל בשיעור הפיצוי שחל, מחולק בשלושים.

כפל גמלאות
[1990]

155. מבוטח הזכאי לתשלום על פי כל חיקוק, למעט פקודת הנוזיקין, הסכם קיבוצי כמשמעותו בסעיף 180 או הסדר קיבוצי אחר, תקנון של קופת גמל, חוזה עבודה או תקנון של קרן ביטוח או פנסייה, בעד תקופת אי-כושר לעבודה או לתפקוד מטעמי בריאות, לא יהיה זכאי לגמלה לפי פרק זה לגבי התקופה שבה הוא זכאי לתשלום כאמור.

פרקי זמן שאין
משלמים בעדם
[1990]

156. על אף הוראות פרק זה, לא ישולמו דמי תאונה בעד פרקי זמן שבהם נמצא המבוטח –

(1) במוסד לטיפול רפואי או סיעודי, שניתנים בו אכסון וכלכלה, שלא לצורך קבלת טיפול רפואי או סיעודי עקב התאונה;

(2) בשירות בצבא הגנה לישראל;

(3) במאסר.

מועד להגשת
התביעה
[1990]

157. על אף הוראות סעיף 296 תוגש תביעה לגמלה לפי פרק זה למוסד תוך 90 ימים מיום התאונה; ואולם המוסד יהיה רשאי, לפי שיקול דעתו, ליתן את הגמלה אם נתבעה אחרי המועד האמור בגלל סיבה שמנעה מהמבוטח הגשת התביעה במועד, ובלבד שהתביעה הוגשה תוך 90 ימים מהיום שחדלה להתקיים הסיבה האמורה.

פרק ז': ביטוח אבטלה

סימן א': מבוטחים

158. בפרק זה –

הגדרות
[א127]

"מבוטח" –

(1) תושב ישראל או תושב ארעי שמלאו לו 18 שנים ועוד לא מלאו לו 65 שנים, והוא עובד הזכאי לשכר שמעבידו חייב בתשלום דמי ביטוח בעדו;

(2) חייל ששירת שירות סדיר על פי חוק שירות בטחון, למעט שירות צבאי לפי התחייבות לשירות קבע, מיום שחרורו מהשירות ולמשך שנה מאותו יום (להלן – חייל);

(3) בת ששירתה תקופה שאינה קצרה מתקופה שבה חייבת יוצאת צבא אשה בשירות סדיר על פי סעיף 16(ו) לחוק שירות בטחון, בשירות לאומי בהתנדבות שאישר השר ובתנאים שקבע על פי פסקה (3)ב להגדרת "ילד" שבסעיף 238, מיום תום השירות ולמשך שנה מאותו יום (להלן – מתנדבת בשירות לאומי);

"לשכת שירות התעסוקה" ו"שירות התעסוקה" – כמשמעותם בחוק שירות התעסוקה;

"דמי אבטלה" – גמלה המשתלמת לזכאי לפי פרק זה;

"תאריך קובע" – ה־1 בחודש שבו התחילה תקופת האבטלה, ובלבד שחלפו 12 חודשים לפחות מה־1 בחודש שבו התחילה תקופת האבטלה הקודמת.

159. השר, לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי להרחיב בתקנות את חוג המבוטחים לענין פרק זה, בתנאים שקבע.

תקנות
[ב127]

סימן ב': תנאי הזכאות

160. (א) דמי אבטלה ישולמו למבוטל שהשלים את תקופת האכשרה כמוגדר בסעיף 161 ומלאו לו 20 שנים (בפרק זה – זכאי) ועוד לא מלאו לו 65 שנים.

זכאי לדמי
אבטלה
[ג127]

(ב) השר, בהתייעצות עם שר הבטחון ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע סוגי חיילים הזכאים לדמי אבטלה לפני שמלאו להם 20 שנים.

(ג) מובטל שהשלים את תקופת האכשרה כאמור, יראו אותו כזכאי לענין פרק זה אף אם לא מלאו לו 20 שנים ובלבד שמלאו לו 18 שנים והוא המפרנס היחיד של משפחתו או שיש לו ילד כמשמעותו בסעיף 238 ועיקר פרנסתו של הילד עליו, הכל לפי תנאים שנקבעו; לענין סעיף זה, "משפחה" – בן זוג, הורה, אח או אחות.

(ד) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע נסיבות מיוחדות שלפיהן יראו כמי שמלאו לו 18 שנים וטרם מלאו לו 20 שנים זכאי לענין פרק זה ובלבד שהשלים את תקופת האכשרה כאמור.

(ה) לענין סעיף קטן (ב) וסעיפים 161(ד), 168, 170(ב) ו־174 דין מתנדבת בשירות לאומי כדין חייל, בשינויים המחוייבים.

161. (א) לענין סימן זה, תקופת האכשרה לגבי תקופת אבטלה פלוגנית היא אחת מאלה:

תקופת אכשרה
[ד127]

(1) (א) 180 ימים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה תוך 360 הימים בתכוף לתאריך הקובע;

(ב) היה שכרו של הזכאי מחושב על בסיס יומי (בפרק זה – שכיר יום), דיו ששולמו דמי ביטוח אבטלה בעד 150 ימי עבודה תוך 360 הימים האמורים;
(2) (א) 270 ימים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה תוך 540 הימים שקדמו לתאריך הקובע;

(ב) היה הזכאי שכיר יום, דיו ששולמו דמי ביטוח אבטלה בעד 225 ימי עבודה תוך 540 הימים האמורים;

(ג) הוראות פסקה זו יחולו בתנאי שהתאריך הקובע חל בתום 24 חודשים לפחות מהתאריך הקובע שקדם לו.

(ב) השר יקבע הוראות בדבר חישוב תקופת האכשרה לגבי מי שבתקופות של 360 או 540 הימים האמורים בפסקאות (1) ו-(2) של סעיף קטן (א) היה בחלק הזמן שכיר יום ובחלק הזמן היה עובד שאינו שכיר יום.

(ג) בתקופת האכשרה של מובטל ייכללו, אף ללא תשלום דמי ביטוח –

(1) ימי אבל במשפחה שמטעמי דת או נוהג לא עבד בהם (להלן – ימי אבל);

(2) ימי שירות סדיר על פי חוק שירות בטחון, או ימי שירות מילואים בצבא הגנה לישראל.

(ד) לא תידרש תקופת אכשרה לגבי זכאי שהוא חייל.

(ה) השלים מבוטח את תקופת האכשרה כנדרש בסעיף קטן (א), לא תידרש ממנו תקופת אכשרה במשך שנים עשר החודשים שלאחר התאריך הקובע שלגביו השלים את תקופת האכשרה.

תקופות נוספות
[1127]

162. לא הושלמה תקופת האכשרה מחמת אחת או יותר מהעילות המנויות בפסקאות (1) עד (4) (להלן – הימים החסרים), ימנו את 360 או 540 הימים, כאמור בסעיף 161, בלי למנות בהם את הימים החסרים שאינם עולים על המספר הנקוב לצד כל עילה:

(1) הכשרה, השתלמות או הסבה מקצועית לפי הפניה משירות התעסוקה או ממי שאישר לכך שירות התעסוקה (לכל אלה ייקרא להלן – הכשרה מקצועית) – 360 ימים;

(2) מחלה או תאונה – 180 ימים;

(3) היעדרות מעבודה לפי סעיפים 6 ו-7 לחוק עבודת נשים – לפי מספר ימי היעדרות;

(4) היעדרות אחרת של עובד מעבודתו מסיבות שאינן תלויות ברצונו – 30 ימים.

מובטל
[1127]

163. (א) רואים אדם כמובטל אם הוא רשום בלשכת שירות התעסוקה כמחוסר עבודה לפי תנאים שקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה, והוא מוכן ומסוגל לעבודה במקצועו או בכל עבודה אחרת המתאימה לו (לשני אלה ייקרא להלן – עבודה מתאימה), ולשכת שירות התעסוקה לא הציעה לו עבודה כאמור.

(ב) השר רשאי לקבוע דרכי מתן אישורים על היות אדם מובטל ועל מספר הימים שבהם היה מובטל.

(ג) מובטל שחלה בתקופת האבטלה או שנכללו בה ימי אבל, יראו אותו כמובטל בימי האבל או במשך 30 ימי המחלה תוך 12 חודשים מהתאריך הקובע, ובלבד שמוסד

רפואי, כמשמעותו בסעיף 89(א), אישר את מחלתו; ואולם לא ייחשב אדם כמובטל לפי סעיף קטן זה בשני הימים הראשונים בכל פעם שחלה אלא אם כן היו לו לפחות 12 ימי מחלה רצופים; לענין זה, "מחלה" – לרבות תאונה.

164. בתקופה שעד יום י"ב בטבת התשנ"ט (31 בדצמבר 1998) יחולו הוראות סעיפים 165, 166(ב) ו-(ד) ופסקה 1 שבלוח ז' בנוסחם לפי לוח י"ג, ואחרי סעיף 176 יבוא סעיף 176 בנוסח בלוח האמור. תחולת הוראות שעה

165. (א) הוראות סעיף זה יחולו בכפוף להוראות סעיף 164. עבודה מתאימה [1127] (ב) לענין סעיף 163 רואים עבודה מוצעת כעבודה מתאימה לאדם פלוני אם נתמלאו בה כל אלה:

(1) העבודה היא מסוג העבודה העיקרית שבה עבד תוך שלוש השנים שקדמו בתכופ לתאריך הקובע, או עבודה אחרת התואמת את הכשרתו המקצועית, רמת השכלתו, מצב בריאותו וכושרו הגופני;

(2) השכר בעבודה המוצעת שווה לפחות לדמי האבטלה שהיו מגיעים לו אילו היה זכאי להם;

(3) העבודה המוצעת אינה מחייבת שינוי במקום מגוריו.

(ג) לענין סעיף 166(ד) רואים הכשרה מקצועית כעבודה מתאימה לאדם פלוני אם היא תואמת את רמת השכלתו, מצב בריאותו וכושרו הגופני, ואם אינה מחייבת שינוי במקום מגוריו.

(ד) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע באילו נסיבות ותנאים ייחשבו עבודה או הכשרה מקצועית כמחייבות שינוי במקום המגורים.

166. (א) הוראות סעיף זה יחולו בכפוף להוראות סעיף 164. סייגים לזכאות [1127]

(ב) מי שהפסיק את עבודתו מרצונו, בלי שהיתה הצדקה לכך, לא יהיה זכאי לדמי אבטלה בעד 30 הימים הראשונים מיום הפסקת העבודה; השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע מה ייחשב כהצדקה לענין סעיף קטן זה.

(ג) מבוטחת שהפסיקה את עבודתה מרצונה לאחר שמלאו לה 60 שנים לא תהיה זכאית לדמי אבטלה והוראות סעיף קטן (ב) לא יחולו עליה.

(ד) מי שלשכת שירות התעסוקה הציעה לו עבודה מתאימה והוא סירב לקבלה, למעט סירוב כאמור בסעיף 37(ג) לחוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957⁴⁰, לא יהיה זכאי לדמי אבטלה בעד 30 הימים הראשונים מיום הסירוב, בכל פעם שסירב כאמור.

סימן ג': דמי אבטלה

167. דמי האבטלה ליום יחושבו באחוזים מהשכר היומי הממוצע כפי שנקבע בלוח ז', או בצירופיהם, לפי הענין. חישוב דמי אבטלה [1127]

168. על אף הוראות סעיף 167, דמי האבטלה ליום, לחייל כאמור בסעיף 170(ב), לא יעלו על החלק ה-25 מסכום השווה ל-80% משכר המינימום כהגדרתו בחוק שכר מינימום. חישוב דמי אבטלה לחייל שעבר פחות מחודש [1127יא]

⁴⁰ ס"ח התשי"ז, עמ' 58; התש"ל"ב, עמ' 70.

169. היו שני בני הזוג זכאים לדמי אבטלה, לא יעלו דמי האבטלה של שניהם יחד, במשך תקופה של חודש אחד, על סכום השווה ל-150% של השכר הממוצע.

בני זוג
מובטלים
[127]

170. (א) השכר היומי הממוצע, לגבי מובטל שאינו חייל, יחושב לפי ההכנסה שממנה מגיעים דמי ביטוח אבטלה, לרבות אותו סכום שממנו היו מגיעים דמי ביטוח אילולא השיעור המרבי הקבוע לתשלום דמי ביטוח, בתקופה של 75 הימים האחרונים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה לפני התאריך הקובע.

השכר היומי
הממוצע
[127]

(ב) (1) השכר היומי הממוצע, לגבי מובטל שהוא חייל, יחושב לפי השכר שממנו מגיעים דמי ביטוח אבטלה בתקופת השנה שקדמה לתאריך הקובע.

(2) עבד החייל תוך השנה האמורה פחות מחודש ימים, יחושב השכר היומי הממוצע לגביו לפי מחצית השכר הממוצע.

(ג) מקום שלפי הוראות סעיף זה קיימות אפשרויות שונות של חישוב השכר היומי הממוצע, ייעשה החישוב לפי הנוח ביותר למובטל.

(ד) אם בתאריך הקובע או לאחריו חל פיצוי, יוגדל השכר היומי הממוצע בשיעור הפיצוי מה-1 בחודש שבו חל הפיצוי.

(ה) מובטלת שבתכוף לפני התאריך הקובע נעדרה מעבודתה לפי סעיפים 6 או 7 לחוק עבודת נשים, וחל פיצוי לאחר תום התקופה ששימשה בסיס לחישוב השכר היומי הממוצע, יוגדל השכר היומי הממוצע לפי שיעור התנודות של השכר הממוצע, מיום השינוי בשכר הממוצע.

(ו) בשום מקרה לא יעלה השכר היומי הממוצע על החלק ה-25 מההכנסה המרבית הקבועה בלוח י"א, ולא יפחת משכר מינימום יומי כהגדרתו בסעיף 1 לחוק שכר מינימום, או משכר מינימום חלקי למי שחל לגביו סעיף 2 לחוק האמור.

(ז) השר יקבע את דרכי חישוב השכר היומי הממוצע כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב).

171. (א) לא ישולמו דמי אבטלה למובטל בחודש פלוני אם קיבל דמי אבטלה בעד מספר ימים באותו חודש ובאחד עשר החודשים שקדמו בתכוף לאותו חודש, כלהלן:

תקופה מרבית
דמי אבטלה
לרמי
[127]

(1) 175 - אם מלאו לו 45 שנים או שישנם שלושה תלויים בו כמשמעותם בסעיף 247;

(2) 70 - אם הוא מבוטח כאמור בפסקאות (2) או (3) להגדרת מבוטח שבסעיף 158;

(3) 138 - בכל מקרה אחר.

(ב) השר, לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי להורות בתקנות על הארכת התקופות הנקובות בסעיף קטן (א) בעתות של אבטלה ממושכת או כללית בכל שטח המדינה או באזור מסויים, וכך לקבוע הוראות מיוחדות בדבר הזכאות לדמי אבטלה, שיעורם ותשלומם בפרק הזמן שבו הוארכו התקופות כאמור, הכל לגבי כלל המובטלים או לגבי סוגים מהם.

172. לא ישולמו דמי אבטלה בעד חמשת ימי האבטלה הראשונים מכל תקופה של ארבעה חודשים רצופים המתחילים בתאריך הקובע.

תחילת תשלום
דמי אבטלה
[127]

173. (א) (1) זכאי שנשלח להכשרה מקצועית ישולמו לו, בעד כל תקופת ההכשרה, דמי אבטלה בסכום השווה להפרש שבין התשלומים הניתנים לו בהכשרה המקצועית לבין מלוא דמי האבטלה שהיה זכאי להם אילו היה מובטל.

(2) על אף הוראות פסקה (1), מבוטח כאמור בפסקאות (2) או (3) להגדרת מבוטח שבסעיף 158, שנשלח להכשרה מקצועית, ישולמו לו בעד כל תקופת ההכשרה 80% מדמי האבטלה שהיה זכאי להם אילו היה מובטל.

(3) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע סוגים של הכשרה מקצועית שבהם לא יהא בתשלומים הניתנים בהכשרה המקצועית כדי להשפיע על הזכאות למלוא דמי האבטלה, והכל לפי מבחנים וסייגים שנקבעו.

(ב) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע תנאים לתשלום דמי אבטלה לפי סעיף זה.

(ג) הוראות סעיפים 168, 171 ו-172 לא יחולו על מי שמקבל דמי אבטלה לפי סעיף זה.

174. (א) בסעיף זה -

"עבודה מועדפת" - עבודה במקום עבודה או בסוג עבודה שקבע השר בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה;

"השיעור לחייל" - שיעור דמי האבטלה שהיה משתלם לחייל לפי סעיף 170(ב2) אילולא הוראות סעיף 168.

(ב) מי שנתקיימו בו שני התנאים שלהלן יהיה זכאי למענק כאמור בסעיף קטן (ג):

(1) הוא זכאי לדמי אבטלה ולשכת שירות התעסוקה לא הציעה לו עבודה מתאימה כאמור בסעיף 165;

(2) הוא עבד ששה חודשים לפחות, מתוך שנתיים מיום שחרורו משירות סדיר על פי חוק שירות בטחון, בעבודה מועדפת שהציעה לו לשכת שירות התעסוקה.

(ג) המענק יהיה בסכום השווה ל-50% מן השיעור לחייל בעד 138 ימי אבטלה בניכוי ימי האבטלה שבעדם קיבל הזכאי דמי אבטלה באחד עשר החודשים שקדמו בתכופ לתחילת העבודה המועדפת.

(ד) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, יקבע כללים, תנאים וסייגים לתשלום מענק לפי סעיף זה, לרבות מענק חלקי, גם למי שעבד בעבודה מועדפת תקופה פחותה משה חודשים; כן יקבע כאמור את המועד או המועדים לתשלום המענק, דרכי חישובו ואופן תשלומו, ובלבד שהמענק ישולם לא יאוחר מתום התקופה של שנתיים, האמורה בסעיף קטן (כ), ושהוא יחושב על בסיס השיעור לחייל שבתוקף במועד התשלום.

(ה) הוראות סעיף זה אינן גורעות מהוראות סעיף 176.

(ו) (1) מענק, למעט מענק חלקי, בשיעור שנקבע לפי סעיף זה, ישולם גם למי שלא מתקיים בו התנאי שבסעיף קטן (ב1), ובלבד שלשכת שירות התעסוקה הפנתה אותו לעבודה נדרשת שהיא לגבי עבודה מתאימה כאמור בסעיף 165, ושאלו לשכת שירות התעסוקה לא היתה מציעה לו עבודה מתאימה הוא היה זכאי

מענק למי שעבד
בעבודה מועדפת
[15127]

לדמי אבטלה; לענין סעיף קטן זה, "עבודה נדרשת" – עבודה במקומות עבודה ובסוגי עבודה כמפורט בלוח ח'.

(2) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לשנות או להחליף את לוח ח'.

דמי אבטלה
למקבל קצבת
פרישה
[210127]

175. (א) הזכאי לדמי אבטלה ובעד אותו זמן יש לו הכנסה מקצבת פרישה, ינוכה מדמי האבטלה, המגיעים לו ליום לפי סעיף 167, סכום השווה ל-60% מהכנסתו היומית שמקורה בקצבה כאמור.

(ב) חושבו דמי אבטלה לזכאי כאמור בסעיף קטן (א) לפי הכנסה שהיתה לו לאחר הפרישה, לא יפחתו דמי האבטלה ליום, לאחר הניכוי האמור בסעיף קטן (א), מסכום השווה ל-40% מדמי האבטלה ליום שהיו מגיעים לו לפי סעיף 167 אילולא קיבל קצבת פרישה.

(ג) השר יקבע את דרכי חישוב ההכנסה היומית כאמור בסעיף קטן (א).

(ד) בסעיף זה, "קצבת פרישה" – קצבה המשתלמת עקב פרישה מכל אחד

מאלה:

(1) עבודה;

(2) שירות בצבא הגנה לישראל;

(3) שירות במשטרת ישראל;

(4) שירות בשירות בתי הסוהר.

דמי אבטלה
למי שיש לו
הכנסה מעבודה
או ממשלח יד
[310127]

176. (א) הזכאי לדמי אבטלה ובעד אותו זמן יש לו הכנסה מעבודה או ממשלח יד, תנוכה ההכנסה הממוצעת היומית מהעבודה או ממשלח היד מדמי האבטלה המגיעים לו ליום.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), זכאי לדמי אבטלה העובד בעבודה שהציע לו שירות התעסוקה ושאונה עבודה מתאימה לפי סעיף 165, לא יפחתו דמי האבטלה ליום מההפרש שבין ההכנסה הממוצעת היומית מהעבודה לבין סכום השווה ל-75% מהשכר היומי הממוצע ששימש בסיס לחישוב דמי האבטלה.

סימן ד': שונות

ניכוי מס
הכנסה
[110127]

177. מדמי האבטלה ינכה המוסד במקור מס הכנסה לפי הוראות סעיפים 164 ו-243 לפקודת מס הכנסה והתקנות לפיה.

הענקת אבטלה
[110127(א)]

178. קטין שמלאו לו 15 שנים ועוד לא מלאו לו 18 שנים המשתתף בפרנסת הוריו או שהוא ללא הורים ואין בידי לשכת שירות התעסוקה לספק לו עבודה על פי הכללים שנקבעו באישור ועדת העבודה והרווחה, יהיה זכאי להענקת אבטלה; שיעור ההשתתפות בפרנסה כאמור, וכן שיעור הענקת האבטלה והתנאים לקבלתה, ייקבעו בכללים.

תנאי להענקת
[110127(ב)]

179. הענקת אבטלה לא תינתן אלא בתנאי שהקטין משתתף בתקופת האבטלה, וכל עוד הוא משתתף, בהכשרה מקצועית, בסידורי תעסוקה או בפעילות אחרת, שהשר הכיר בהם והם הוצעו לו בדרך שנקבעה, זולת אם אינו יכול להשתתף בהם מנסיבות שנקבעו.

180. בפרק זה –

"עובד" – מי שמבוטח או היה מבוטח כעובד לפי פרק ה';

"מעביד של עובד" – לרבות מי שהיה מעבידו;

"שכר עבודה" – כמשמעותו בסעיף 1 לחוק הגנת השכר, לרבות סכום שלפי כל דין רואים אותו כשכר עבודה ולהוציא תגמול לפי פרק י"ב;

"הסכם קיבוצי" – כמשמעותו בסעיף 1 לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957⁴¹, לרבות הסכם כאמור שלא הוגש לרישום ולרבות צו הרחבה לפי החוק האמור;

"פיצויי פיטורים" – פיצויי פיטורים המגיעים מכוח חוק פיצויי פיטורים או מכוח הסכם קיבוצי;

"קופת גמל" – כל גוף שעל פי הוראות הסכם קיבוצי, חוזה עבודה או הסכם אחר שבין העובד והמעביד ולפי הסכמתו של אותו גוף, על מעביד להעביר אליו כספים, מכספי המעביד, מכספי העובד שנוכו משכרו או מכספי שניהם, לשם צבירתן או הבטחתן של זכויות העובד הקשורות בעבודתו, בהפסקת עבודתו או בפרישתו ממנה או בביטוחו הסוציאלי (לכל אלה ייקרא להלן – תשלומים סוציאליים);

"חוב שכר עבודה" – לרבות סכום שנוכה משכרו של עובד שלא על פי חיקוק על מנת להעבירו לאדם שאינו קופת גמל ולא הועבר לתעודתו;

"חוב לקופת גמל" – תשלומים סוציאליים שלא הועברו לקופת גמל ופיצויי הלנת שכר לגביהם כאמור בסעיף 19א(ב) לחוק הגנת השכר.

181. המבוטחים לפי פרק זה הם עובד וקופת גמל.

182. מבוטח יהיה זכאי לגמלה לפי פרק זה אם ניתן לגבי מעבידו של העובד המבוטח אחד מאלה, לפי הענין:

(1) צו הכרזה כפושט רגל לפי פקודת פשיטת הרגל, ואם נפטר המעביד, צו ניהול העזבון בפשיטת רגל לפי הפקודה האמורה;

(2) צו שניתן לפי פקודת החברות לפירוק חברה, שותפות או אגודה שנוסדה לפי החוק העותמאני על האגודות (להלן – אגודה עותמאנית) והוא פירוק שנעשה בידי בית המשפט או בהשגחתו;

(3) צו לפירוק שותפות לפי פקודת השותפויות; נתפרקה שותפות בלא שנתמנה כונס נכסים או מנהל עסקים, רואים לענין פסקה (1) כל שותף כמעבידו של עובד שהשותפות העסיקה;

(4) צו לפירוק אגודה שיתופית לפי פקודת האגודות השיתופיות⁴².

183. הגמלה שתשולם לפי פרק זה לעובד תהיה סכום חוב שכר העבודה ופיצויי הפיטורים שמעבידו חייב לו, עד סכום שלא יעלה על השכר הממוצע כפול עשר לגבי כל עובד, בכפוף להוראות סעיף 189(ב).

⁴¹ ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

⁴² חוקי א"י, פרק כ"ד, עמ' 336.

184. (א) הגמלה שתשולם לפי פרק זה לקופת גמל תהיה סכום החוב שמעבידו של עובד חייב לה, עד סכום שלא יעלה על השכר הממוצע לגבי כל עובד, בכפוף להוראות סעיף 189(ב).

(ב) הגיע למספר קופות גמל חוב כאמור בסעיף קטן (א), לא יעלה סך כל הגמלה לכל קופות הגמל יחד על הסכום המרבי האמור בסעיף זה.

185. (א) בסעיף זה –

"חבר אגודה שיתופית" – מי שביום מתן צו כאמור בסעיף 182(4), היה שבע שנים לפחות חבר באגודה שיתופית שהיא קיבוץ או מושב שיתופי, שרואים אותו כעובד לפי סעיף 3;

"הכנסה חודשית" – סכום ההכנסה החודשית של חבר אגודה שיתופית כפי שחושב לאחרונה לפי סעיף 344(א1) לפני מועד מתן צו כאמור בסעיף 182(4).

(ב) על אף הוראות סעיפים 183 ו-184, הגמלה, שתשולם לפי פרק זה לחבר אגודה שיתופית, תהיה סכום הכנסתו החודשית כפול מספר השנים שבהם היה חבר האגודה השיתופית לאחר שמלאו לו 18 שנים, ועד הסכום המרבי של השכר הממוצע כפול שמונה, ובכפוף להוראות סעיף 189(ב).

(ג) הוראות פרק זה, למעט סעיפים 183 ו-184, יחולו על חבר אגודה שיתופית, בשינויים המחוייבים.

186. השר יפרסם ברשומות הודעה בדבר השינויים בסכומים המרביים שיחולו מכוח סעיפים 183 ו-184.

187. (א) עלה חוב שכר עבודה ופיצויי פיטורים של מעביד לעובדו הזכאי לגמלה לפי פרק זה על הסכום המרבי האמור בסעיף 183, תיוקף תחילה הגמלה המגיעה לו לחוב שכר העבודה, ואחריו – לחוב פיצויי פיטורים.

(ב) עלה חובו של מעביד לקופת גמל או לקופת גמל על הסכום המרבי האמור בסעיף 184, תיוקף הגמלה המגיעה להן לחובות המפורטים להלן לפי סדר העדיפות הבא:

(1) ביטוח פנסיה מכוח הסכם קיבוצי;

(2) ביטוח פנסיה מכוח הסכם אחר;

(3) ביטוח בריאות;

(4) קופת תגמולים;

(5) כל מטרה אחרת.

(ג) הגיעו למספר קופות גמל חובות למטרה פלונית כאמור בסעיף קטן (ב)1(4) עד (4), וסך כל החוב לאותה המטרה עלה על הסכום המרבי האמור בסעיף 184 או על יתרת הגמלה שנשארה עד הסכום המרבי, לפי הענין, תתחלק הגמלה או יתרתה בין קופות הגמל לפי היחס שבין סכומי החובות המגיעים להן לאותה מטרה.

(ד) היה החוב המגיע לפי סעיף קטן (ב)5(5) מיועד למספר מטרות או למספר קופות גמל וסך כל החוב עלה על הסכום המרבי האמור בסעיף 184 או על יתרת הגמלה שנשארה עד הסכום המרבי, לפי הענין, תתחלק הגמלה או יתרתה בין קופות הגמל לפי היחס שבין סכומי החובות המגיעים להן לגבי המטרות האמורות, ובין המטרות – לפי היחס שבין סכומי החובות המגיעים לאותה קופת גמל למטרות האמורות.

188. גמלה המשתלמת לפי פרק זה יראו לכל דבר, בכפוף להוראות חוק זה והתקנות לפיו, כשכר עבודה, כפיצויי פיטורים או כתשלום לקופת גמל, לפי הענין.
189. (א) הזכאי לגמלה לפי פרק זה יגיש תביעתו למוסד באמצעות הנאמן בפשיטת רגל, מפרק החברה, האגודה העותמאנית או האגודה השיתופית, או מפרק השותפות, כונס נכסיה או מנהל עסקיה (לכל אחד מאלה ייקרא להלן – המפרק), הכל לפי הענין כאמור בסעיף 182.
- (ב) הגמלה לפי פרק זה תשולם רק לגבי חובות בעד שכר עבודה או פיצויי פיטורים או לקופת גמל שהמפרק קיבל את תביעתם לפי הדין החל עליו, ולענין גמלה לפי סעיף 185 – רק למי שהמפרק אישר שהוא חבר אגודה שיתופית כהגדרתו בסעיף 185(א).
- (ג) המפרק יעביר למוסד את התביעה בצירוף דין וחשבון על הגמלה שיש לשלם לתובע ובציון הסכומים שיש לנכותם לאור הוראות סעיף 188.
- (ד) השר רשאי לקבוע פרטים שיש לכלול בתביעה ובדין וחשבון כאמור בסעיף קטן (ג) או את הטפסים להגשתם.
190. המוסד ישלם לכל זכאי לגמלה את סכום הגמלה המגיע לו לאחר ניכוי הסכומים כמתחייב מהוראות סעיף 189(ג); סכום שנוכה כאמור יעביר המוסד לאדם שאליו הוא נועד.
191. (א) על אף הוראות סעיף 303(ג), אם נפטר עובד לפני ששולמה הגמלה המגיעה לו לפי פרק זה, תשולם הגמלה בהתאם להוראות סעיף 7 לחוק הגנת השכר, ולשאירים כמשמעותם בסעיף 5 לחוק פיצויי פיטורים, הכל לפי הענין.
- (ב) שאירים הזכאים לפיצויי פיטורים לפי סעיף 5 לחוק פיצויי פיטורים, יהיו זכאים לגמלה לפי פרק זה לענין פיצויי הפיטורים המגיעים להם לפי סעיף 5 האמור, עד לסכום המרבי הנקוב בסעיף 183 ובכפוף ליתר הוראות פרק זה.
192. (א) שילם המוסד גמלה לפי פרק זה, יעברו זכויותיו של הזכאי לה למוסד לצורך גבייתה מהמפרק, ואולם –
- (1) אם עלה סכום חוב שכר העבודה ופיצויי הפיטורים המגיע לעובד ממעבידו על הסכום המרבי של הגמלה האמור בסעיף 183 (להפרש האמור ייקרא להלן בסעיף זה – יתרת החוב), יעברו למוסד זכויותיו של העובד בדין קדימה רק לגבי הסכום שבו עולה הסכום המרבי של דין הקדימה על יתרת החוב;
- (2) המוסד לא יהיה זכאי לגבות מהמפרק את הפרשי הצמדה ששילם לזכאי לגבי התקופה שלאחר יום מתן צו הכינוס כמשמעותו בפקודת פשיטת הרגל, או לגבי התקופה שלאחר יום מתן צו כאמור בסעיף 182(2) עד (4), לפי הענין, אלא במידה שהמפרק החליט לשלם ריבית, הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית לגבי התקופה האמורה גם ליתר הנושים בפשיטת הרגל או בפירוק התאגיד, לפי הענין.
- (ב) בסעיף זה, "דין קדימה" – זכויותיו של עובד לפי סעיף 78(1) לפקודת פשיטת הרגל, לפי סעיף 354(א) לפקודת החברות, לפי תקנות מכוח פקודת האגודות השיתופיות הנותנות דין קדימה לשכר עבודה או לפיצויי פיטורים, או לפי סעיף 27 לחוק פיצויי פיטורים.

193. הסמכות לרון ולפסוק ככל תובענה לפי פרק זה תהיה למי שבירדו סמכות שיפוט בהליכי פשיטת הרגל או פירוק התאגיד כאמור בסעיף 182.

שיפוט
[127סו]

194. (א) השר רשאי לקבוע הוראות בדבר סדרי הגשת תביעות לגמלה לפי פרק זה למפרק, העברת התביעות ודו"חות המפרק למוסד, העברת סכומי הגמלאות והניכויים והמועדים לביצוע הפעולות האמורות.

תקנות
[127סד]

(ב) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע סדרים אחרים במקום האמורים בסעיפים 189 ו-190.

(ג) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע הוראות, כללים, תנאים ומבחנים בדבר תשלום גמלה ואישור תביעה לגמלה לפי פרק זה.

[2ר]

פרק ט': ביטוח נכות

סימן א': נכים

195. בפרק זה –

הגדרות
[127כא]

"הכנסה" – הכנסה שהשר קבע באישור ועדת העבודה והרווחה ומתאריך שקבע, וכל זמן שלא קבע כאמור – "הכנסה" כמשמעותה בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה, הכל למעט קצבת ילדים לפי פרק ד', ולמעט הענקות מכוח סעיף 40(ב1)2 לחוק חיילים משוחררים;

"ליקוי" – ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, מתאונה או ממום מלידה;

"מבוטח" – תושב ישראל שמלאו לו 18 שנים וטרם מלאו לו 65 שנים בגבר ו-60 שנים באשה;

"נכה" – מבוטח, למעט עקרת בית, שכתוצאה מליקוי מתקיים בו אחד מאלה:

(1) אין לו כושר להשתכר מעבודה או ממשלח יד ואינו משתכר סכום השווה ל-25% מהשכר הממוצע;

(2) כושרו להשתכר מעבודה או ממשלח יד, וכן השתכרותו בפועל, צומצמו עקב הליקוי, בין בבת אחת ובין בהדרגה, ב-50% או יותר,

הכל לפי כללים ומבחנים שנקבעו באישור ועדת העבודה והרווחה (לאי-כושר או לצמצום הכושר כאמור ויקרא להלן – אי-כושר להשתכר); לענין פרק זה יראו כנכה גם מי שהיה עובד קטין בתכופ לפני שנגרם לו אי-הכושר להשתכר;

"עובד קטין" – עובד תושב ישראל שמלאו לו 16 שנים אך לא 18 שנים והוא זכאי לשכר שבעדו חייב מעבידו בתשלום דמי ביטוח לפי פרק ה', ובלבד שמתקיימים בו התנאים שהיו מזכים אותו להענקת אבטלה לפי סעיף 178(א);

"עקרת בית" – כמשמעותה בסעיף 241, למעט אם מתקיים בה אחד מאלה:

(1) היא עבדה כעובדת או כעובדת עצמאית תקופה של 12 חודשים רצופים, או 24 חודשים אף אם אינם רצופים, מתוך 48 החודשים שקדמו להגשת התביעה למוסד;

(2) היא חיה בנפרד מבן זוגה ולא גרה עמו תקופה של 24 חודשים לפחות בתכופ לפני הגשת התביעה למוסד;

"עקרת בית נכה" – מבוטחת שהיא עקרת בית ושכתוצאה מליקוי אין לה כושר לבצע פעולות שמקובל לבצע במשק בית רגיל, או שכושרה כאמור צומצם עקב הליקוי, בין

בבת אחת ובין בהדרגה, ב-50% או יותר (לאי-כושר כאמור ייקרא להלן – אי-כושר לתפקד);

”התאריך הקובע” – התאריך שבו, עקב הליקוי, נגרם למבוטח אי-כושר להשתכר לתקופה של 90 ימים רצופים לפחות, ובלבד שלא ייקבע תאריך קובע הקודם לתקופה של 36 החודשים שבתכוף לפני יום הגשת התביעה למוסד, ולא יובא בחשבון אי-כושר להשתכר אלא בתקופה של 36 החודשים האמורים.

סימן ב': תנאי הזכאות

196. (א) נכה זכאי לגמלה לפי פרק זה אם אי-הכושר להשתכר נגרם לו בהיותו תושב ישראל או בהיותו תושב ארץ-ישראל לפני יום ו' באייר התש"ח (15 במאי 1948), או אם בהגיעו לגיל 18 היה תושב ישראל ונכה, אף אם הליקוי נגרם לפני היותו תושב ישראל.

הזכאות לגמלת נכות
[127(א), (ד)]

(ב) הזכות לגמלה לפי פרק זה תתחיל בתום 90 ימים מהתאריך הקובע, ובלבד שאם במועד זה מקבל הנכה דמי מחלה ממעבידו או מקופת גמל כמשמעותה בסעיף 180, תתחיל הזכות בתום התקופה שבעדה שולמו דמי המחלה כאמור.

197. (א) על אף הוראות סעיף 196(א), תושב ישראל שבידו אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות (להלן בסעיף זה – עולה), שאי-כושרו להשתכר נגרם לפני היותו תושב ישראל, יהיה זכאי לגמלה לפי פרק זה.

הוראות מיוחדות לענין עולים
[127(א), (ב)]

(ב) הוראות פרק זה יחולו על כל עולה בשינויים אלה:

(1) לא ירון המוסד בתביעה לגמלה לפי פרק זה של עולה אלא אחרי תום 21 חודשים מהיום שבו נעשה עולה; הוראה זו באה להוסיף, לגבי עולה שאי-כושרו להשתכר נגרם בהיותו תושב ישראל, על הוראות סעיף 207(א), ולא לגרוע מהן;

(2) הזכות לגמלה לפי פרק זה של עולה תתחיל בתום שנתיים מהיום שבו נעשה עולה; הוראה זו באה להוסיף, לגבי עולה שאי-כושרו להשתכר נגרם בהיותו תושב ישראל, על הוראות סעיף 196(ב), ולא לגרוע מזו;

(3) לשם הקביעה שצמצום בכושר השתכרות של עולה חל לאחר שהיה תושב ישראל, לענין הגדרת נכה שבסעיף 195, לא תובא בחשבון הכנסה שהיתה לו בהיותו מחוץ לישראל.

198. השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, יקבע כללים, מבחנים ותנאים לזכויותיה של עקרת בית נכה לגמלה לפי פרק זה, לרבות כללים ותנאים לבדיקת אי-כושרה לתפקד.

הוראות מיוחדות לענין עקרת בית
[127(ג)]

סימן ג': גמלאות

199. נכה זכאי לגמלאות אלו:

סוגי גמלאות נכות

(1) קצבה חודשית – לפי סעיפים 200 עד 202;

[127(א)(1)-(3)]

(2) שיקום מקצועי – לפי סעיפים 203 עד 205;

(3) השתתפות המוסד במתן שירותים מיוחדים – לפי סעיף 206.

200. (א) נכה שנקבעה לו דרגת אי-כושר להשתכר של 75% לפחות זכאי לקצבה חודשית מלאה.

קצבה מלאה ושיעורה
[127(ל), 10127]

(ב) שיעור הקצבה המלאה ליחיד יהיה 25% מהשכר הממוצע (לקצבה בשיעור זה ייקרא להלן – קצבת יחיד מלאה).

(ג) היו לנכה תלויים, תשולם לו בעדם, בנוסף לקצבת יחיד מלאה, תוספת תלויים כדלהלן:

(1) בעד בן זוג שהכנסתו אינה עולה על הסכום הנקיב בפרט 1 שבלוח ט' – 12.5% מהשכר הממוצע;

(2) בעד כל אחד משני ילדיו הראשונים – 10% מהשכר הממוצע; לענין זה, "ילד" – כהגדרתו בסעיף 238.

קצבה חלקית [127לח] 201. נכה, שנקבעה לו דרגת אי-כושר להשתכר שאינה עולה על 74%, זכאי לקצבה חודשית חלקית בערו ובעד התלויים בו, בסכום שיחסו לקצבה כאמור בסעיף 200 הוא כיחס שבין אחוז דרגת אי-כושרו להשתכר לבין מאה.

ניכוי הכנסות מקצבה [127לט, 127וכב(ג)] 202. (א) עלתה קצבה של נכה על הסכום השווה לקצבת יחיד מלאה (לעורך זה ייקרא להלן – יתרת הקצבה). ינהגו כך:

(1) כל הכנסה שהיתה לו לא תנוכה מסכום השווה לקצבת יחיד מלאה;

(2) היתה לו הכנסה חודשית לפי סעיף 2(1) או (2) לפקודת מס הכנסה בסכום העולה על 40% מהשכר הממוצע, כפי שהיה ב-1 בינואר, ינוכה מיתרת הקצבה 60% מההכנסה העורפת;

(3) היתה לו הכנסה חודשית שלא לפי סעיף 2(1) או (2) האמור, תנוכה הכנסה זו מיתרת הקצבה.

(ב) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע הוראות בדבר ניכויים מקצבה של עולה לפי סעיף קטן (א) בשל קצבה המשתלמת לעולה לפי דיני חוץ.

שיקום מקצועי – תנאים [127מ] 203. מבוטח שאירע לו ליקוי בהיותו תושב ישראל או בהיותו תושב ארץ-ישראל לפני ו' באייר התש"ח (15 במאי 1948), או מבוטח שבהגיעו לגיל 18 היה תושב ישראל ונכה או שנגרם לו ליקוי בהיותו עובד קטין, זכאי לשיקום מקצועי אם נתמלאו בו אלה:

(1) נקבעו לו עקב הליקוי לפחות 20% נכות בהתאם למבחני נכות מכוח סעיף 118;

(2) אין הוא מסוגל עוד, עקב ליקויו, לעסוק בעבודתו הקודמת או בעבודה מתאימה אחרת;

(3) הוא זקוק להכשרה מקצועית שתאפשר לו לחזור לעבודתו הקודמת או לעבודה התואמת את כישוריו לאחר אירוע הליקוי;

(4) הוא ניתן לשיקום מקצועי; כללים ומבחנים לענין זה יקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה.

שיקום מקצועי יינתן לפי אותם העקרונות והכללים ובאותן הדרכים החלים לגבי נפגע לפי פרק ה'; התקנות וההוראות בדבר שיקום מקצועי מכוח פרק ה' יחולו לגבי מבוטח כאמור בסעיף 203, בשינויים המחוייבים, זולת אם קבע השר הוראה אחרת.

שיקום מקצועי למי שהגיע לגיל זקנה [127מב] 205. מי שזכאי לשיקום מקצועי לפי פרק זה ומלאו לו בעת מתן השיקום 65 שנים בגבר ו-60 שנים באשה, רשאי להשלים את השיקום המקצועי גם מעבר לגיל האמור.

שירותים מיוחדים [127כז]
206. (א) שירותים מיוחדים הניתנים לאדם לפי פרק זה הם שירותים לטיפול אישי בו ולעזרת בית לשירותו האישי ולמשק ביתו.

(ב) השתתפות המוסד במתן שירותים מיוחדים לנכה תהיה לפי כללים ובשיעורים שקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה לכלל הנכים או לסוגיהם.

(ג) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע כללים, מבחנים ושיעורים להשתתפות המוסד במתן שירותים מיוחדים למבוטח, אף אם אינו נכה, ובלבד שנקבע לו אחוז נכות לפי סעיף 208 בשיעור של 75% לפחות.

(ד) מי שזכאי לשירותים מיוחדים והגיע לגיל 65 שנים בגבר או 60 שנים באשה, לא תפקע מסיבה זו זכותו למתן שירותים מיוחדים גם מעבר לגיל האמור.

סימן ד': קביעת נכות ואי-כושר

תחילת הברור [127 כב(ב), (ג)]
207. (א) לא ידון המוסד בתביעה לגמלה לפי פרק זה אלא בתום 90 ימים מהיום שלפי טענת התובע צומצמה הכנסתו מעבודה או ממשלח יד ב-50% או יותר או שנפסקה, ובאין הכנסה כאמור – מהיום שהיה לנכה.

(ב) לענין הקביעה אם חל צמצום בהכנסה מעבודה, לא יובאו בחשבון דמי מחלה המשתלמים למבוטח מאת מעבידו.

אחוזי נכות רפואית [127כז]
208. (א) תנאי לקביעת אי-כושר להשתכר הוא שנקבעה למבוטח נכות רפואית, לפי מבחנים, תנאים וכללים שקבע השר, בשיעור של 40% לפחות.

(ב) רופא שהוא עובד המוסד או רופא אחר, שהמוסד הסמיכם לכך (להלן – רופא מוסמך), יקבע את אחוזי הנכות כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) קבע רופא מוסמך שאחוזי הנכות פחותים מ-40%, חייב הוא לנמק קביעתו.

(ד) השר רשאי להפחית, בתקנות, את אחוזי הנכות מהאמור בסעיף זה, לכלל הנכים או לסוגים מהם.

דרגת אי-כושר להשתכר [127כז]
209. (א) פקיד תביעות כאמור בסעיף 298 יחליט אם התובע הינו נכה ויקבע את דרגת אי-כושרו להשתכר.

(ב) בהחלטתו יביא פקיד התביעות בחשבון גם את השפעת ליקויו של התובע על יכולתו לחזור לעבודתו במלואה או בחלקה, ועל יכולתו לבצע עבודה אחרת או לרכוש מקצוע חדש מסוג העבודות או המקצועות שהתובע מסוגל לעסוק בהם והתואמים את כושרו הגופני ומצב בריאותו, וזאת לאחר שרופא מוסמך ופקיד שיקום שהמוסד הסמיכו לכך חיוו דעתם בכתב לענין זה; פקיד התביעות לא יביא בחשבון אם הוצעה לתובע עבודה או אם לא השתלב בעבודה כאמור.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאי פקיד תביעות לקבוע לתובע דרגת אי-כושר להשתכר, שאינה פחותה מ-75%, אף ללא קבלת הוות דעת של פקיד שיקום.

דרגה זמנית של אי-כושר להשתכר [127כז]
210. פקיד תביעות רשאי לקבוע דרגת אי-כושר להשתכר לתקופה מוגבלת, כל עוד המצב הרפואי או התפקוד של הנכה אינם יציבים, או לתקופה הדרושה למתן שיקום מקצועי, או בנסיבות אחרות כפי שנקבע; תוקפה של כל קביעה זמנית תהיה לתקופה שאינה עולה על שנתיים.

ערר על
החלטת רופא
מוסמך או
פקיד תביעות
[127כט, 127ל]

211. (א) הרואה עצמו נפגע מהחלטת רופא מוסמך, בכך שקבע לו אחוזי נכות רפואית שאינם מזכים בגמלה לפי פרק זה, רשאי לערור עליה לפני ועדה רפואית לעררים.
(ב) הרואה עצמו נפגע מהחלטת פקיד תביעות בענין אי-כושרו להשתכר, למעט קביעתו בענין השתכרותו בפועל, רשאי לערור עליה לפני ועדה לעררים.
(ג) הרואה עצמו נפגע מהחלטת פקיד תביעות בענין זכאותו לשירותים מיוחדים רשאי לערור עליה לפני ועדה לעררים לשירותים מיוחדים.

מינוי הועדות,
סמכויותיהן
וסדרי עבודתן
[127לא]

212. (א) השר יקבע את אופן מינוין, הרכבן וסדרי עבודתן של ועדה רפואית לעררים, ועדה לעררים וועדה לעררים לשירותים מיוחדים; כן יקבע, באישור ועדת העבודה והרווחה, את סמכויותיהן של הועדות האמורות ואת העקרונות והכללים שינחו אותן.
(ב) השר רשאי לקבוע את המועדים והדרכים להגשת עררים לפי סעיף 211.

ערעור
[127לד]

213. החלטות של ועדה רפואית לעררים, ועדה לעררים וועדה לעררים לשירותים מיוחדים, ניתנות לערעור, בשאלה משפטית בלבד, לפני בית דין אזורי לעבודה; פסק דינו של בית הדין ניתן לערעור לפני בית הדין הארצי לעבודה אם נתקבלה רשות לכך מאת נשיא בית הדין הארצי לעבודה או סגנו, או מאת שופט של בית הדין הארצי שמינה לכך הנשיא.

בדיקה מחדש
של דרגת
אי-כושר
להשתכר
[127לה]

214. (א) המוסד רשאי לבדוק מחדש את דרגת אי-הכושר של נכה להשתכר וכן רשאי הנכה לתבוע בבדיקה מחדש כאמור, הכל תוך פרקי זמן ובתנאים שנקבעו באישור ועדת העבודה והרווחה.

(ב) החליט המוסד לבדוק מחדש את דרגת אי-הכושר להשתכר, חייב הנכה לעמוד בבדיקה לענין סעיפים 208 ו-209; לא עשה כן במועד שנדרש לכך, רשאי המוסד להשהות את מתן הגמלה עד שתייצב הנכה לבדיקה, וזולת אם נתן הנכה הצדק סביר לאי-התייצבותו.

סימן ה': שונות

הכשרה מקצועית
לבן זוג של נכה
[127מא(א)]

215. השר, לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, יקבע הוראות, תנאים ושיעורי סכומים בדבר מתן הכשרה מקצועית, דמי מחיה והוצאות אבחון לבן זוגו של נכה שאינו ניתן לשיקום מקצועי, ובלבד שכן הזוג טרם הגיע לגיל 65 שנים בגבר ו-60 שנים באשה.

אלמנה הזכאית
להכשרה
מקצועית
ולשירותים
מיוחדים
[127מו(ב)]

216. אלמנה שאינה עובדת ואינה עובדת עצמאית ומגיעה לה קצבה לפי סעיפים 132(ו) עד (5) או 252 דינה, לענין הכשרה מקצועית, דמי מחיה, הוצאות אבחון ושירותים מיוחדים, כדין עקרת בית לפי פרק זה.

הפחתת גמלה,
השהייתה או
שלילתה
[127נד]

217. המוסד רשאי להפחית, להשהות או לשלול גמלה למבוטח התובע גמלה לפי פרק זה או לזכאי לה, שסירב ללא צידוק מספיק למלא אחר הוראות שניתנו לו בקשר להכשרה מקצועית, הסבת מקצוע או השמה בעבודה, התואמות את כושרו הגופני ומצב בריאותו, או למי שסירב לעמוד לבדיקות רפואיות או שיקומיות.

הפרת הוראות
רפואיות
ושיקומיות
[127נב]

218. סמכויות המוסד לפי סעיף 145 יהיו לו גם לענין גמלה לפי פרק זה.

219. השר, בהתייעצות עם שר הבריאות, רשאי לקבוע הוראות בדבר חובתו של כל אדם, לרבות רופא, למסור למוסד, לענין פרק זה, כל מידע המצוי ברשותו הנוגע לנכותו של אדם.	חובת אדם למסור מידע [3127]
220. בהתייעצות עם המועצה יממן המוסד פעולות המיועדות לפיתוח שירותים לטובת הנכים, ובלבד שסך ההוצאה השנתית לפעולות אלו לא יעלה על 5% מאומדן הגביה השנתית של דמי ביטוח נכות.	מימון פעולות לפיתוח שירותים לנכים [273127]

סימן ו': ילד נכה

221. לענין סימן זה, "ילד נכה" – ילד שהיה לנכה בהיותו בין בישראל ובין בחוץ לארץ, הכל לפי מבחנים ותנאים שקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה.	הגדרת ילד נכה [272027]
222. (א) השר, לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, יקבע הוראות, תנאים ושיעורי סכומים בדבר –	גמלאות בשל ילד נכה [272027] (א) (2), (3) 27מח, 27מטו, [272027]
(1) תשלום דמי מחיה בעד ילדו הנכה של מבוטח או של מי שהיה מבוטח ונפטר כתושב ישראל, אם עיקר זמנו של הילד מוקדש ללימודים או להכשרה מקצועית;	
(2) עזרה הדרושה ללימודיו של ילד כאמור בפסקה (1) שעקב נכותו דרושה לו עזרה מיוחדת ללימודיו או שאין ביכולתו לבקר, עקב נכותו, בבית ספר רגיל אך מסוגל הוא ללמוד.	
(ב) השר, לאחר התייעצות עם שר האוצר, רשאי לקבוע את התנאים והשיעורים להשתתפות המוסד בהוצאות המבוטח לסידורים מיוחדים לילד כאמור בסעיף קטן (א1). ההכרחיים לקיום אורח חיים רגיל כשאינן ביכולתו של המבוטח לספק לילדו סידורים אלה.	
(ג) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע הוראות מיוחדות, תנאים ומבחנים בדבר תשלום קצבה בעד ילד נכה הסובל מליקויים מיוחדים שנקבעו בהן.	
(ד) הרואה עצמו נפגע מהחלטת פקיד תביעות שנתקבלה לפי סעיף זה רשאי לערור עליה לפני ועדה לעררים לילד נכה; הוראות סעיפים 212 ו-213 יחולו על ועדה לעררים לילד נכה, בשינויים המחוייבים.	

פרק ו': ביטוח סיעוד

[51]

סימן א': הגדרות

223. בפרק זה – "גמלת סיעוד" – גמלה חודשית להשתתפות בתשלום בעד שירותי סיעוד, המשולמת לפי פרק זה;	הגדרות [273127]
"השגחה" – השגחה ופיקוח על המבוטח למניעת נזק או סכנה לעצמו או לאחרים;	
"ועדה מקומית מקצועית" – ועדה מקומית מקצועית לעניני סיעוד לפי סעיף 231;	
"ליקוי" – ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, מתאונה או ממום מלידה;	
"מבוטח" – אחד מאלה:	
(1) מבוטח ביטוח זקנה וביטוח שאירים;	

- (2) עקרת בית כמשמעותה בסעיף 241;
- (3) אלמנה הזכאית לקצבה כאמור בסעיף 242;
- (4) תושב ישראל שעלה לפי חוק השבות, ואינו מבוטח ביטוח זקנה וביטוח שאירים;
- "מוסד סיעודי" – מוסד סיעודי או מחלקה סיעודית שבהם מוחזקים ומטופלים אנשים הזקוקים לסיעוד, תשושי נפש או תשושים;
- "פעולות יום-יום" – לבישה, אכילה, שליטה בהפרשות, רחצה, ניידות עצמית בבית;
- "קצבת יחיד מלאה" – כמשמעותה בסעיף 200;
- "שירותי סיעוד" – שירותים המיועדים לסייע בביצוע פעולות יום-יום או בהשגחה או בניהול משק בית.

סימן ב': גמלאות

גמלת סיעוד
[127פד]

224. (א) בכפוף להוראות סעיף קטן (ג) וסעיף 225 –

- (1) מבוטח שכתוצאה מליקוי נהיה תלוי במידה רבה בעזרת הזולת לביצוע רוב פעולות יום-יום, או הזקוק להשגחה – זכאי לגמלת סיעוד בשיעור השווה לקצבת יחיד מלאה;
- (2) מבוטח שכתוצאה מליקוי נהיה תלוי לחלוטין בעזרת הזולת לביצוע כל פעולות יום-יום, או הזקוק להשגחה מתמדת – זכאי לגמלת סיעוד בשיעור השווה ל-150% מקצבת יחיד מלאה.

(ב) גמלת סיעוד המשולמת כאמור בסעיף 225(ג) תהיה בשיעור של 80% מהשיעורים שנקבעו בסעיף קטן (א).

(ג) את בדיקת מידת התלות בעזרת הזולת יעשה המוסד על פי הסדרים שייקבעו בין המוסד לבין שירותי הבריאות ושירותי הרווחה.

(ד) (1) הזכות לגמלת סיעוד ושיעורה מותנים במבחני הכנסה שיקבע השר בתקנות, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה; בתקנות אלה ייקבעו שיעורי הגמלה בהתאם למבחני הכנסה וכללים לחישוב הכנסה, לרבות מבחנים וכללים לסוגי מבוטחים.

(2) לענין גמלה המשולמת לפי סעיף 225(ג) יכול שתובא בחשבון גם הכנסה של בן משפחה המטפל בזכאי, בתנאים שייקבעו בתקנות כאמור; לענין זה, "בן משפחה" – בן או בת של הזכאי, שהכנסתו עולה לפחות על שלוש פעמים השכר הממוצע.

תשלום גמלת
סיעוד
[127פד]

225. (א) זכאי לגמלה לפי פרק זה יהיה מי שביום הגשת התביעה לגמלת סיעוד מלאו לו 65 שנים בגבר ו-60 שנים באשה.

(ב) על אף הוראות סעיפים 303, 304 ו-306, תשלום גמלת הסיעוד, כולה או מקצתה, לידי מי שנותן את שירותי הסיעוד, כפי שקבעה ועדה מקומית מקצועית, ולא לידי הזכאי.

(ג) גמלת הסיעוד תשולם לזכאי רק אם הועדה המקומית המקצועית קבעה שהוא גר עם בן משפחה המטפל בו, ושאינן שירותי סיעוד זמינים שניתן לספק לו או שלא סופקו לו

שירותי סיעוד תוך 60 ימים מהיום שבו נוצרה זכאות לגמלת סיעוד; היו שירותי סיעוד זמינים אך הזכאי סירב לקבלם ללא סיבה סבירה, יראו כאילו שירותי הסיעוד סופקו לו.

(ד) זכאי לגמלת סיעוד, שאינו גר עם בן משפחה או גר עם בן משפחה שאינו מטפל בו, והועדה המקומית המקצועית קבעה שאין שירותי סיעוד זמינים שניתן לספק לו, או שלא סופקו לו שירותי סיעוד תוך 30 ימים מהיום שבו נוצרה זכאות לגמלת סיעוד, יהיה זכאי להתקבל, לפי הכללים המקובלים, למוסד סיעודי של המדינה או שהמדינה משתתפת בהחזקת המטופלים בו, ובלבד שהמיומן להחזקתו יהיה במסגרת התקציב המיועד לכך מכספי ביטוח סיעוד כאמור בסעיף 237(ב) ובמסגרת התקציבים המאושרים של משרד הבריאות ומשרד העבודה והרווחה.

226. תקופת האכשרה המזכה לגמלת סיעוד היא 12 חודשים רצופים בתכוף לפני הגשת התביעה לגמלה. תקופת אכשרה [127פז]

227. מבוטח הנמצא במוסד סיעודי או שמתקיים בו האמור בסעיף 307(א) לא יהיה זכאי לגמלת סיעוד. סייג לזכאות [127פז]

228. (א) הזכאי לגמלת סיעוד וכן לקצבה מיוחדת לפי סעיף 112 או לקצבה לשירותים מיוחדים לפי סעיף 206, הברירה בידו לבחור באחת מהן. מניעת כפל תשלומים [127פח]

(ב) הזכאי לגמלת סיעוד לפי פרק זה וכן לשירותי סיעוד בכסף או בעין מאוצר המדינה, על פי חוקים וסוגי תשלומים שיקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה, הברירה בידו לבחור באחד מהם.

229. על אף הוראות סעיף 296, הזכאות לגמלת סיעוד תתחיל בתום 30 ימים מה-1 בחודש שבו הוגשה התביעה לגמלה. תחילת הזכאות [127פט]

230. המוסד רשאי לבדוק – בדיקה מחדש [127צ]

(1) אם הזכאי מטופל בידו בן משפחה או אם הוא מקבל את שירותי הסיעוד בהיקף וברמה שנקבעו לו, לפי הענין;

(2) את מידת תלותו של הזכאי בעזרת הזולת לביצוע פעולות יום-יום, לרבות בדיקה מחדש לפי בקשתו של הזכאי, הכל לפי כללים שיקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה.

231. (א) השר ימנה ועדות מקומיות מקצועיות לעניני סיעוד, ויקבע את אזורי פעולותיהן. ועדה מקומית מקצועית [127צא]

(ב) חברי הועדה יהיו אחות של שירותי הבריאות, עובד סוציאלי של שירותי הרווחה המקומיים ועובד המוסד; הועדה תתייעץ עם רופא.

(ג) אחות ורופא כאמור בסעיף קטן (ב) ימונו מתוך רשימה שיסכימו עליה השר ושר הבריאות.

(ד) השר, בהתייעצות עם שר הבריאות, רשאי לקבוע את סדרי העבודה של ועדה מקומית מקצועית, וככל שלא נקבעו כאמור, רשאית כל ועדה מקומית מקצועית לקבוע את סדרי עבודתה.

232. (א) קבע המוסד שהמבוטח זכאי לגמלת סיעוד לפי סעיף 224, יודיע על כך לוועדה המקומית המקצועית שבאזור פעולתה מתגורר הזכאי. תפקידי הועדה המקומית המקצועית [127צב]

(ב) הועדה המקומית המקצועית תקבע את שירותי הסיעוד שיש לספק למבוטח; קבעה כאמור, תקבע את נותן השירותים ותדאג למתן אותם השירותים או תקבע שאין שירותים זמינים שניתן לספק לו; הועדה רשאית להגביל את קביעתיה בזמן.

(ג) הועדה המקומית המקצועית תודיע למוסד את החלטותיה לפי סעיף קטן (ב).

ועדה לעררים
זכאים וגמלאות
[צ127]

233. (א) הרואה עצמו נפגע מהחלטה של ועדה מקומית מקצועית, רשאי לערור עליה לפני ועדה לעררים.

(ב) הרכב הועדה לעררים, שמכויותיה, המועדים להגשת ערר וסדרי עבודתה ייקבעו באישור ועדת העבודה והרווחה.

(ג) חברי הועדה לעררים, שהם רופא או אחות, ימונו מתוך רשימה שיסכימו עליה השר ושר הבריאות.

הרחבת סוגי
זכאים וגמלאות
[צ127]

234. השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי –

(1) להחיל את הזכאות לגמלת סיעוד גם על מי שטרם מלאו לו 65 שנים בגבר ו־60 שנים באשה;

(2) לקבוע סוגים נוספים של גמלאות שיינתנו למוגבלים בתפקוד, וכללים, תנאים, מבחנים, שיעורים ומועדים לתשלומן.

סיומן ג': ועדה ארצית

ועדה ארצית
לעניני סיעוד
[צ127]

235. (א) השר ימנה ועדה ארצית מייעצת לעניני סיעוד (להלן – הועדה הארצית), וכן ימנה את יושב ראש הועדה מבין החברים שימונו לפי סעיף קטן (ב9) או (10).

(ב) ואלה חברי הועדה הארצית:

(1) שני נציגים של משרד העבודה והרווחה;

(2) שני נציגים של משרד הבריאות;

(3) נציג של משרד האוצר;

(4) נציג של משרד הפנים;

(5) שני נציגים של מרכז השלטון המקומי;

(6) שני נציגים של המוסד;

(7) שני נציגים של קופת חולים של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל;

(8) נציג של כל קופת החולים האלה:

(א) קופת חולים מכבי;

(ב) קופת חולים לעובדים לאומיים;

(ג) קופת חולים מאוחדת;

(9) שלושה מומחים בתחום הטיפול הממושך של חולים סיעודיים, שימונו בהתייעצות עם שר הבריאות;

(10) מומחה מבין מנהלי המחלקות הגריאטריות או מבין מומחים במוסדות סיעוד, שימונה בהתייעצות עם שר הבריאות;

(11) נציג של "אש"ל" – האגודה לתכנון ולפיתוח שירותים למען הזקן בישראל;

(12) נציג של "משען" – מרכז משען של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל;

(13) שני נציגים של ההסתדרות הגמלאים בישראל.

(ג) תקופת כהונתה של הועדה הארצית תהיה ארבע שנים.

(ד) המוסד יספק לועדה הארצית שירותי מינהל שיירשו לעבודתה התקינה.

(ה) השר רשאי לקבוע את סדרי עבודת הועדה, וככל שלא נקבעו כאמור רשאית היא לקבוע את סדרי עבודתה.

236. הועדה הארצית תייעץ למוסד בענין מימון פעולות לפי סעיף 237(א) (להלן – פעולות פיתוח) ולצורך זה –

תפקידי הועדה הארצית [127צו]

(1) תבדוק תכניות לפעולות פיתוח שיגישו לה גופים ציבוריים ותחווה דעתה עליהן;

(2) תמליץ על סדרי עדיפות כלל-ארציים לפעולות פיתוח;

(3) תמליץ על הקצאת כספים למימון פעולות פיתוח.

סימן ד': מימון

237. (א) בהתייעצות עם המועצה ולפי המלצה של הועדה הארצית יממן המוסד, באישור השר ובהסכמת שר האוצר, פעולות המיועדות לפיתוח שירותים קהילתיים למוגבלים בתפקודם הזקוקים לטיפול ממושך וכן לפיתוח שירותים הניתנים במוסדות סיעודיים ולשיפור איכותם, ובלבד שסך ההקצאה השנתית לפעולות אלה לא יעלה, בשנת כספים, על 10% מאומדן הגביה השנתית של דמי ביטוח סיעוד לאותה שנה; המוסד יקבע נהלים ומועדים לדיווח על ניצול הכספים שהוקצו.

פיתוח והחזקה שוטפת של שירותים – הוראת שעה [127צו]

(ב) הגדיל משרד העבודה והרווחה או משרד הבריאות בשנת כספים פלונית את מספר האנשים המטופלים במוסדות סיעודיים, יממן המוסד את ההחזקה השוטפת של מספר האנשים שנוספו במוסדות האמורים באותה שנת כספים, ובלבד שסך ההקצאה לשנה פלונית, לכל אחד מהמשרדים, לא יעלה על 15% מאומדן הגביה השנתית של דמי ביטוח סיעוד לאותה שנה; המימון ייעשה בסכומים, במועדים ובדרכים שיוסכמו בין המוסד לבין המשרדים, ובלבד שישולמו הסכומים, בעד שנה פלונית, לאחר שנתקבל דיווח על ניצול הכספים שהוקצו לפי סעיף קטן זה בשנה הקודמת.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו עד שנת הכספים 1995.

פרק י"א: ביטוח זקנה וביטוח שאירים

[ב']

סימן א': הוראות כלליות

238. בפרק זה –

הגדרות [5]

"אלמנה" – מי שהיתה אשתו של המבוטח בשעת פטירתו, להוציא –

(1) מי שהיתה אשתו פחות משנה, ואם היא בת 55 שנים ומעלה – פחות מחצי שנה, ולא ילדה לו ילד;

(2) מי שבחמש השנים האחרונות שלפני פטירת המבוטח היתה נפרדת ממנו שלוש שנים לפחות ובכללן 12 חודשים שלפני פטירת המבוטח ולא היתה זכאית למוזנות ממנו על פי פסק דין של בית משפט או בית דין מוסמך או על פי הסכם בכתב, או שהמבוטח לא נשא למעשה במוזנותיה תוך 12 החודשים שלפני פטירתו; פסקה זו לא תחול על אשה שבעת פטירתו של המבוטח שולמה בעדה תוספת תלויים לפי סעיפים 200 או 244;

"אלמן" – מי שהיה בן זוגה של המבוטחת בשעת פטירתה, כל עוד יש עמו ילד או הכנסתו אינה עולה על הסכום המתקבל לפי פרט 1 של לוח ט', להוציא –

(1) מי שהיה בן זוגה פחות משנה, ואם הוא בן 55 שנים ומעלה – פחות מחצי שנה;

(2) מי שבחמש השנים האחרונות שלפני פטירת המבוטחת היה נפרד ממנה שלוש שנים לפחות ובכללן 12 חודשים שלפני פטירת המבוטחת;

בן זוג של מבוטחת שבשעת פטירתה היה עמו ילד שמלאו לו 18 שנים אך לא נתקיימו בו התנאים האמורים בפסקאות (2) ו-(3) של הגדרת "ילד", ייחשב כאלמן מהיום שבו נתקיים בילד תנאי מהתנאים האמורים;

"ילד" – ילד של המבוטח לרבות נכד שכל פרנסתו על המבוטח, ובלבד שנתקיים בהם אחד מאלה:

(1) לא מלאו להם 18 שנים;

(2) לא מלאו להם 20 שנים, ובלבד שעיקר זמנם מוקדש לסיום לימודים במוסד חינוכי על-יסודי או שהם שוחרים במסגרת קדם-צבאית של צבא הגנה לישראל;

(3) לא מלאו להם 22 שנים והם –

(א) בשירות סדיר כמשמעותו בחוק שירות בטחון, למעט שירות צבאי לפי התחייבות לשירות קבע, ואולם לא יובא בחשבון, לענין פסקה זו, שירות סדיר העולה על 36 חודשים;

(ב) בת המשרתת בהתנדבות בשירות לאומי שאישר השר ובתנאים שקבע באישור ועדת העבודה והרווחה,

והמונח הורה יתפרש בהתאם לכך; לענין סימן ד' לפרק זה וסימן ח' לפרק ה' ייחשב כילד מי שנתקיימו בו התנאים האמורים בפסקאות (2) ו-(3) להגדרה זו, אף אם בשעת פטירת המבוטח לא היה בגדר ילד;

"הכנסה" – כפי שקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה.

תחילת תקופת
התשלום
[6]

239. (א) נוצרה זכות לקצבה או לתוספת לקצבה לפי פרק זה עד 15 בחודש פלוני, תשלום הקצבה או התוספת החל ב-1 באותו חודש; נוצרה הזכות אחרי 15 בחודש פלוני, תשלום הקצבה או התוספת החל ב-1 בחודש שלאחריו.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), אם היה הזכאי לקצבה זכאי גם לגמלה לפי חוק הבטחת הכנסה בעד החודש שבו נוצרה הזכות לקצבה, תשלום הקצבה החל ב-1 בחודש שבו נוצרה הזכות כאמור, ובלבד שלא תשלום קצבת שאירים בעד חודש שבעדו שולמה קצבת זקנה לפי פרק זה או קצבת נכות לפי פרק ט' למבוטח שמכווח משולמת קצבת השאירים.

סימן ב': מבוטחים

240. תושב ישראל שמלאו לו 18 שנים מבוטח לפי פרק זה, להוציא –
- (1) מי שביום י"א בכסלו התשי"ד (18 בנובמבר 1953) כבר מלאו לו 67 שנים;
- (2) מי שנעשה תושב ישראל לראשונה לאחר י"א בכסלו התשי"ד (18 בנובמבר 1953) וביום שנעשה תושב –
- (א) בגבר – כבר מלאו לו 60 שנים;
- (ב) באשה שעוד לא מלאו לה 60 שנים ביום י"ד בניסן התשכ"ה (16 באפריל 1965) – היתה בת 60 שנים ומעלה, ובאשה שכבר מלאו לה 60 שנים ביום האמור – היתה בת 55 שנים ומעלה.
- עקרת בית [8]
241. (א) אשה נשואה, שכן זוגה מבוטח לפי פרק זה, והיא עובדת במשק ביתה בלבד או שאינה עובדת ואינה עובדת עצמאית (בחוק זה – עקרת בית), אינה מבוטחת לפי פרק זה על אף הוראות סעיף 240; ואולם המוסד רשאי, אם נתבקש לעשות כן, לבטחה או להפסיק ביטוחה לפי תנאים שנקבעו.
- (ב) סעיף קטן (א) לא יחול על עקרת בית שהיא עגונה.
- אלמנה הזכאית לקצבה [9]
242. אלמנה שאינה עובדת ואינה עובדת עצמאית ומגיעה לה קצבה לפי סעיף 252 או לפי סעיף 132(1) עד (5), אינה מבוטחת לפי פרק זה, על אף הוראות סעיף 240; ואולם המוסד רשאי, אם נתבקש לעשות כן, לבטחה או להפסיק ביטוחה לפי תנאים שנקבעו.
- סוגים מיוחדים [10]
243. השר רשאי לקבוע סוגי בני אדם שעל אף הוראות סעיף 240 לא יהיו מבוטחים לפי פרק זה; ואולם המוסד רשאי, אם נתבקש לעשות כן, לבטח אדם מאלה או להפסיק ביטוחו לפי תנאים שנקבעו.
- סימן ג': ביטוח זקנה
244. (א) מבוטח שהגיע לגיל קצבת זקנה, ישלם לו המוסד, בכפוף להוראות סימן זה, קצבה חודשית בשיעור של 16% מהשכר הממוצע.
- (ב) היו למבוטח האמור בסעיף קטן (א) תלויים – תשולם לו בעדם, בנוסף לקצבה שלו, תוספת תלויים כדלהלן:
- (1) בעד בן הזוג לפי סעיף 247(1) או (3) – 8% מהשכר הממוצע;
- (2) בעד כל אחד משני ילדיו הראשונים – 5% מהשכר הממוצע.
- (ג) לענין הזכויות לפי סעיף 238, סעיף זה וסעיפים 245, 247, 249 ו-250, רואים כמבוטח גם תושב ישראל שהשלים תקופת אכשרה לפי סעיף 246 אף אם לא היה מבוטח לפי סימן ב' ערב הגיעו לגיל המזכה אותו לקצבת זקנה.
- (ד) השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי להגדיל את השיעורים הנקובים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב).
- (ה) בכפוף להוראות סעיף 324 יוסיף המוסד לשלם את הקצבה למי שחדל להיות תושב ישראל.
- גיל קצבת זקנה וקצבת זקנה יחסית [12]
245. (א) הגיל לקצבת זקנה הוא 70 שנים בגבר ו-65 שנים באשה, ואולם מבוטח שהכנסתו בשנת מס אינה עולה על ההכנסה המרבית – גילו לקצבת זקנה הוא 65 שנים בגבר ו-60 שנים באשה.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), אם עלתה הכנסתו של המבוטח על ההכנסה המרבית, תשולם לו קצבת זקנה לפי סעיף 244(א) ו-(ב) בניכוי הסכום העולה על ההכנסה המרבית, לפי דרכי חישוב וכללי עיגול שקבע השר, ובלבד שסכום הקצבה לאחר הניכוי לא יפחת מסכום השווה ל-10% מסכום הקצבה לפי סעיף 244(א); ואולם רשאי המבוטח לוותר על קצבה זו לתקופה שביקש.

(ג) לענין סעיף זה –

“הכנסה” – הכנסה למעט הכנסה שמקורה בקצבה המשתלמת מכוח חיקוק, דיני חוץ או הסכם קיבוצי או חוזה עבודה, בין שנערכו בישראל ובין שנערכו בחוץ לארץ;

“הכנסה מרבית” – צירוף ההכנסות החודשיות המחושבות לפי האמור בלוח ט' בשנת מס, ואם עוד לא חלפה שנת המס – צירופם של שניים אלה:

(1) ההכנסות החודשיות שחושבו לפי לוח ט' באותה שנת מס;

(2) ההכנסה החודשית האחרונה שחושבה לפי לוח ט' כפול מספר החודשים שנותרו עד תום אותה שנת מס.

תקופת אכשרה
[15]

246. (א) תקופת האכשרה המזכה לקצבת זקנה היא אחת מאלה:

(1) 60 חודשים, בין שהם רצופים ובין שאינם רצופים, שבהם היה אדם מבוטח תוך עשר השנים האחרונות שקדמו לגיל המזכה אותו בקצבת הזקנה;

(2) 144 חודשים שבהם היה אדם מבוטח, בין שתקופה זו רצופה ובין שאינה רצופה;

(3) לא פחות מ-60 חודשים, אף אם הם בלתי רצופים, שבהם היה אדם מבוטח, ובלבד שמספרם אינו פחות ממספר החודשים שבהם לא היה מבוטח מחמת היותו עקרת בית או אלמנה לפי סעיף 242, או מחמת שחדל להיות תושב ישראל.

(ב) אשה מבוטחת לא תודקק לתקופת אכשרה לפי סעיף קטן (א) אם נתקיים אחד מאלה:

(1) היא גרושה, אלמנה או עגונה;

(2) היא לא נשואה, ונעשתה תושבת ישראל מכוח כניסתה לישראל, ובאותו זמן היתה בת 55 שנים ומעלה;

(3) בן זוגה אינו מבוטח.

תלויים
[17]

247. אלה בגדר תלויים במבוטח לענין סימן זה:

(1) אשתו שנתמלאו בה כל אלה:

(א) ילדה לו ילד או שהיא אשתו שנה אחת לפחות;

(ב) היא בת 45 שנים ומעלה או שיש עמה ילד שלו;

(ג) אם לא מלאו לה 65 שנים – הכנסתה אינה עולה על הסכום המתקבל לפי פרט 1 של לוח ט';

(2) ילדו;

(3) מי שהוא בן זוגה של מבוטחת שנה אחת לפחות ונתקיים בו אחד מאלה:

(א) מלאו לו 70 שנים;

(ב) מלאו לו 50 שנים והכנסתו אינה עולה על הסכום הנקוב בפרט ו' ללוח ט'
או על כל סכום אחר שהשר קבע בצו לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור
ועדת העבודה והרווחה.

תוספת ותק
[18]

248. היה אדם מבוטח יותר מעשר שנים לפני היום שבו הגיעה לו לראשונה קצבת זקנה,
תוגדל הקצבה ב-2% לכל שנת ביטוח שלמעלה מעשר שנות הביטוח הראשונות שבעדה
שולמו דמי הביטוח, אך לא תוגדל מכוח סעיף זה ביותר מ-50%.

תוספת דחיית
קצבה
[19]

249. (א) מבוטח שהגיע לגיל שבו היה זכאי לקצבת זקנה אילולא היתה לו הכנסה
העולה על ההכנסה המזכה אותו לפי סעיף 245 לקצבה כאמור, והכנסה זו מקורה במשלח
יד, תוגדל הקצבה שהוא זכאי לה לפי הסעיפים הקודמים ב-5% לכל שנה שבה היתה לו
הכנסה כאמור, ובלבד שלא תוגדל הקצבה מכוח סעיף זה ביותר מ-25%.

(ב) מבוטח שהיתה לו הכנסה כאמור במשך תשעה חודשים לפחות מתוך שנה
פלוגית יראוהו, לענין סעיף זה, כאילו היתה לו הכנסתו זו במשך כל השנה.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיף זה אף לגבי מי שוויתר על
הקצבה לפי סעיף 245.

מבוטח שחדל
להיות זכאי
[20]

250. היה המבוטח זכאי לקצבה וחדלו להתקיים בו תנאי הזכאות לקצבה בהתאם לסעיף
245, יופסק תשלום הקצבה; חזר המבוטח ונעשה זכאי לקצבה, יחודש תשלום הקצבה; שנות
העבודה שבהן הופסק תשלום הקצבה כאמור יבואו במנין השנים לענין הגדלת הקצבה לפי
סעיף 249.

מבוטח שקיבל
קצבת נכות
[20א]

251. מבוטח שבתכוף לפני שנעשה זכאי לקצבת זקנה קיבל, במשך תקופה של שנה אחת
לפחות, קצבה חודשית לפי סעיף 199(ו1), לא תפחת קצבת הזקנה המגיעה לו משיעור הקצבה
החודשית האמורה האחרונה ששולמה לו; ואולם תוספת תלויים ששולמה לו לפי סעיף 200
תובא בחשבון לענין סעיף זה כל עוד מתקיימים התנאים לתשלומה.

סימן ד': ביטוח שאירים

252. (א) נפטר מבוטח, ישלם המוסד מענק לפי הוראות סעיף 255 או קצבת שאירים
חודשית באחד משיעורים אלה:

גמלת שאירים
[21]

(1) 16% מהשכר הממוצע -

(א) לאלמנה שעמה ילדים;

(ב) לאלמן שעמו ילדים, כל זמן שהילדים עמו;

(ג) לאלמנה או לאלמן שהם בני 50 שנים ומעלה;

(2) 12% מהשכר הממוצע - לאלמנה או לאלמן שהם בני 40 שנים ומעלה
ועדיין אינם בני 50 שנים ולא נתקיים בהם אחד התנאים שבפסקה (ו1א)
ו-(ב).

(ב) אלמנה או אלמן שעמם ילדים, ישלם להם המוסד, כל זמן שהילדים עמם,
תוספת בעד כל אחד מילדיהם - 7.5% מהשכר הממוצע.

(ג) ילדים שהניה אחריהו המבוטח ואין אלמנה או אלמן הזכאים לקבל בעדם תוספת,
יהיו שיעורי הקצבה כך:

(1) בכפוף להוראות פסקה (2), אם לילדים הורה – תשולם הקצבה בשיעור של 10% מהשכר הממוצע כשישנו ילד אחד בלבד, ובשיעור של 7.5% מהשכר הממוצע בעד כל ילד;

(2) אם אין לילדים הורה, או שההורה גר דרך קבע בחוץ לארץ, תשולם הקצבה בעד כל ילד מהילדים בשיעור של 10% מהשכר הממוצע.

(ד) לענין הזכויות לפי סעיף 238, סעיף זה וסעיפים 253, 258, 260 ו-267, רואים כמבוטח גם תושב ישראל שהשלים את תקופת האכשרה לפי סעיף 253 אף אם לא היה מבוטח בעת שנפטר.

(ה) השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי להגדיל את השיעורים הנקובים בסעיפים קטנים (א), (ב) ו-(ג).

253. (א) תקופת האכשרה המזכה לגמלת שאירים לפי סעיף 252 היא אחת מאלה:
תקופת אכשרה [22]

(1) 12 החודשים האחרונים לפני תאריך הפטירה;

(2) 24 חודשים, בין שהם רצופים ובין שאינם רצופים, בחמש השנים האחרונות לפני תאריך הפטירה;

(3) תקופת האכשרה לפי סעיף 246;

(4) 60 חודשים, בין שהם רצופים ובין שאינם רצופים, בעשר השנים האחרונות לפני תאריך הפטירה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו אם הנפטר היה אחד מאלה:

(1) מבוטח שעדיין לא מלאה שנה מהיום שנעשה תושב ישראל;

(2) מבוטח שעדיין לא מלאו לו 19 שנים;

(3) גרושה או אלמנה שנפטרה תוך שנה מיום שנתגרשה או שנתאלמנה;

(4) מבוטח שעיקר פרנסת בן זוגו או ילדיו היתה עליו;

(5) מבוטח שהניח אחריו ילד – לגבי אותו ילד.

254. (א) נפטר מבוטח ומשתלמת מכוחו קצבת שאירים, ישלם המוסד לילדו בהגיעו לגיל 13 שנים, ולילדתו בהגיעה לגיל 12 שנים, מענק בשיעור שני שלישים מהשכר הממוצע כפי שהיה ב־1 בינואר.
מענק ליתום שהגיע למצוות [22א]

(ב) אם לאחר תחילתה של שנת מס חל פיצוי, יוגדל המענק לפי סעיף זה בשיעור הפיצוי.

255. (א) אלמנה שלא מלאו לה עדיין 40 שנים ואינה זכאית לקצבה, או אלמנה שפקעה זכותה לקצבה שלא עקב נישואיה, ישלם לה המוסד מענק בסכום השווה לקצבת שאירים לפי שיעור הקצבה כאמור בסעיף 252(א1) כפול שלושים ושש.

(ב) חזרה ונישאה אלמנה הזכאית לקצבת שאירים, תפקע זכותה לקצבת שאירים והמוסד ישלם לה מענק בשני שיעורים כלהלן:

(1) לאחר יום נישואיה מחדש – סכום השווה לקצבת שאירים המחושב על בסיס שיעור הקצבה כאמור בסעיף 252(א1) (להלן – שיעור הקצבה), שהשתלמה בעד החודש שבו נישאה מחדש, כפול שמונה עשרה;

(2) כתום שנתיים מיום נישואיה מחדש – סכום השווה לשיעור הקצבה, בעד החודש האחרון של השנתיים האמורות, כפול שמונה עשרה.

(ג) אלמנה שחזרה ונישאה ונפטר בעלה מהנישואין החדשים והיא מקבלת מכוחו קצבת שאירים או קצבת תלויים, ישולם לה השיעור השני של המענק, אף אם טרם חלפו שנתיים מיום נישואיה מחדש; המענק יחושב על בסיס שיעור הקצבה בעד החודש שבו נפטר בעלה כאמור.

(ד) דין אלמן לענין סעיף זה כדין אלמנה.

256. אלמנה הזכאית לקצבת שאירים, שהיה עמה ילד ואינו עמה עוד, תשולם לה קצבה כאילו היא בת 50 שנים.

אלמנה שהיה עמה ילד
[א23]

257. היה אדם שבזכותו משתלמת הגמלה מבוטח יותר מעשר שנים ושולמו כל דמי הביטוח, יוגדלו הגמלאות המשתלמות לפי סעיף 252 או לפי סעיף 255 ב-2% לכל שנת ביטוח שלמעלה מעשר שנות הביטוח הראשונות שבעדה שולמו דמי הביטוח, אך לא תוגדל גמלה מכוח סעיף זה ביותר מ-50%.

תוספת ותק
[24]

258. מבוטח שהניח אחריו יותר מאלמנה אחת, תהיה כל אחת מהן זכאית לגמלת שאירים לפי סימן זה כאילו היא אלמנה יחידה.

גמלה ליותר מאלמנה אחת
[25]

259. מבוטח שהניח אחריו ילדים מנישואין קודמים שאינם נמצאים עם האלמנה, יהיו שני הילדים הראשונים מכל נישואין כאמור זכאים לקצבה לפי סעיף 252(ג).

קצבה לילדים מנישואין קודמים
[א25]

260. אלמנה או אלמן הזכאים למענק לפי סימן זה שלא עקב נישואיהם, שוב לא יהיו זכאים לקצבה בזכותו של אותו מבוטח, ואולם –

חידוש זכות לקצבה
[26]

(1) אלמנה שילדה לו ילד אחרי מותו תהיה זכאית לקצבה החל ביום פטירתו של המבוטח, והמענק ששולם לה ייוקף על חשבון הקצבה המגיעה לה;

(2) אלמנה או אלמן, שאחד התנאים האמורים בפסקאות (2) ו-(3) של הגדרת "ילד" שבסעיף 238 מתקיים בילד שעמם אחרי מותו של המבוטח, יהיו זכאים לקצבה החל ביום שבו נתקיים בילד אותו תנאי, והמענק ששולם להם ייוקף על חשבון הקצבה המגיעה להם.

261. (א) זכאי לקצבת שאירים שנעשה זכאי לקצבת זקנה או זכאי לקצבת זקנה שנעשה זכאי לקצבת שאירים, ישולם לו, בנוסף לקצבת הזקנה, 50% מקצבת השאירים, ובלבד שהשלים תקופת אכשרה לפי סעיף 246(א).

זכאי לקצבת שאירים בגיל קצבת זקנה
[261]
לוח ד'1

(ב) תושב ישראל הזכאי לקצבת שאירים ואינו מבוטח לפי פרק זה, יהיה זכאי לקצבת זקנה בשיעור שאינו פחות מקצבת שאירים אם התמלאו בו התנאים שהיו מזכים מבוטח לקצבת זקנה לפי סעיף 245, ומאותו מועד לא יהיה זכאי לקצבת שאירים, ואולם אם חדל להיות זכאי לקצבת זקנה יחודש תשלום קצבת השאירים; לענין סעיף קטן זה, "קצבת שאירים" – לרבות קצבת תלויים ששיעורה אינו עולה על שיעור קצבת השאירים שהיתה משתלמת לאותו זכאי.

(ג) קצבת זקנה לפי סעיף זה תשולם במלואה, על אף הוראות סעיף 366.

262. (א) אלמנה הזכאית למענק לפי סימן זה עקב נישואיה, זכותה לקצבה תפקע, ואולם אם חדלה להיות נשואה לפני תום עשר שנים מהיום שבו חזרה ונישאה, או שתוך תקופה זו

אלמנה או אלמן שחזרו ונישאו
[27]

החלו הליכי גירושין בינה לבין בן זוגה בפני בית דין או בית משפט, תהא זכאית מחדש לקצבה החל ביום שבו חדלה להיות נשואה כאמור, והמענק או שיעורו הראשון ששולם לה ייוקף על חשבון הקצבה, בכפוף להוראות אלה:

(1) חזרה האלמנה להיות זכאית לקצבה תוך 18 חודשים מהיום שבו פקעה זכותה לקצבה עקב נישואיה, ייוקף על חשבון הקצבה החלק השמונה עשר מהשיעור הראשון של המענק כפול במספר החודשים שבעדם מגיעה לה קצבה בתקופת 18 החודשים האמורים;

(2) חזרה האלמנה להיות זכאית לקצבה אחרי תום 18 חודשים ולפני תום שנתיים מהיום שבו פקעה זכותה לקצבה עקב נישואיה, לא ייוקף השיעור הראשון של המענק על חשבון הקצבה;

(3) חזרה האלמנה להיות זכאית לקצבה לאחר תום שנתיים ולפני תום שלוש שנים מהיום שבו פקעה זכותה לקצבה עקב נישואיה, ייוקף על חשבון הקצבה החלק השמונה עשר מהשיעור השני של המענק כפול במספר החודשים שבעדם מגיעה לה קצבה בתקופת 18 החודשים האחרונים מתוך שלוש השנים האמורות;

(4) חזרה האלמנה להיות זכאית לקצבה לאחר תום שלוש שנים מהיום שבו פקעה זכותה לקצבה עקב נישואיה – לא ייוקף המענק על חשבון הקצבה.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) רשאי השר לקבוע סוגי מקרים ותנאים שבהם לא תפקע זכותה לקצבה של האלמנה שחזרה ונישאה.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו גם על אלמן, בתיאומים לפי הענין.

263. השר רשאי לקבוע לידי מי ישלמו את הקצבה לילדים לפי סעיף 252(ב) ו-(ג), ואם אין היא משתלמת במלואה לידי אדם אחד – כיצד יחלקה.

תשלום הקצבה לילדים [28]

264. הוראות סעיפים 252 עד 263 לא יחולו לגבי מי שנפטר כתוצאה ישירה מפעולות מלחמה.

סייג לתחולה [30]

265. (א) השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע הוראות ותנאים בדבר –

הכשרה מקצועית ודמי מחיה לאלמנה וליתום [90, א90]

(1) מתן הכשרה מקצועית לאלמנה או לאלמן, לרבות דמי מחיה והוצאות אבחון;

(2) תשלומי דמי מחיה והוצאות אבחון בעד יתום שיעקר זמנו מוקדש ללימודים על-יסודיים או להכשרה מקצועית.

(ב) לענין סעיף זה, "יתום" – יתום שהוא ילד, והוא בבחינת תלוי לפי סעיף 247(2), ומשתלמת מכוח הורה קצבת שאירים.

סימן ה': דמי קבורה

266. הובא לקבורה בישראל אדם שנפטר בישראל או תושב ישראל שנפטר בחוץ לארץ, ישלם המוסד לחברה קדישא, לרשות מקומית, למוסד ציבורי אחר או לכל אדם המורשה כדין לעסוק בקבורת נפטרים, שטיפלו בקבורת המת, דמי קבורה בסכומים ולפי תנאים ומבחנים שקבע השר בהתייעצות עם השר לעניני רתות ובאישור ועדת העבודה והרווחה.

דמי קבורה בארץ [299(א)]

267. נפטר מבטוח, בן זוגו או ילדו, והובא לקבורה בחוץ לארץ, ישולמו דמי הקבורה למי שנקבע, ובלבד שהסכום לא יעלה על דמי הקבורה שהיו משתלמים אילו הובא הנפטר לקבורה בישראל.

דמי קבורה
בחוץ לארץ
[29(ב)]

268. כל גוף המורשה לפי סעיף 13 לחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א-1971⁴⁵, והתקנות שהותקנו לפיו (להלן - חוק שירותי הדת), לעסוק בקבורת נפטרים, לא יגבה בקשר לקבורה כל תשלום, לרבות אגרות שירותים לפי חוק שירותי הדת, בנוסף לדמי קבורה לפי סימן זה, וזולת אם הותר התשלום לפי התנאים והמבטחים שנקבעו לפי סעיף 266.

סייג לאגרות
קבורה
[29(ג)]

269. הוראות סימן זה לא יחולו על מי שנפטר כתוצאה ישירה מפעולות מלחמה.

סייג לתחולה
[30]

פרק י"ב: תגמולים למשרתים במילואים

[41]

270. בפרק זה -

הגדרות
[127(ז)]

"מילואים" - שירות מילואים כמשמעותו בחוק שירות בטחון;

"שירות חד-יומי" - שירות מילואים בהתייבבות אחת לא יותר מיום אחד;

"התגמול המרבי" - ההכנסה המרבית הקבועה בלוח י"א לתשלום דמי ביטוח בחישובה החדשי, כשהיא מחולקת בשלושים;

"התגמול המזערי" - 45% מהשכר הממוצע כפי שהיה ב-1 בינואר, בצירוף פיצוי כמשמעותו בסעיף 1, מחולק בשלושים;

"הכנסה" - ההכנסה שממנה מגיעים דמי ביטוח, לרבות הסכום שממנו היו מגיעים דמי ביטוח אילולא השיעור המרבי הקבוע לתשלום דמי ביטוח.

271. (א) מי שמשרת כחוק במילואים, יותר מיום אחד בהתייבבות אחת, ישולם לו תגמול בשיעור האמור בסעיף 272 בעד כל יום שירותו במילואים.

הזכות לתגמול
[127(ח)]

(ב) שירת אדם בשירות חד-יומי, יהיה זכאי לתגמול לפי סעיף קטן (א) אם נקבע כך בצו שנתן שר הבטחון בהתייעצות עם השר לגבי סוגים מסויימים של משרתים במילואים.

(ג) שירת אדם שירות חד-יומי יותר מפעמיים במהלך שנת מס, והוא אינו נמנה עם הסוגים שנקבעו בצו לפי סעיף קטן (ב), יהיה זכאי לתגמול בעד כל שירות חד-יומי, החל בשירות החד-יומי השלישי ששירת באותה שנת מס, לפי כללים והוראות מיוחדות לחישוב התגמול ותשלומו שיקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה.

272. (א) שיעור התגמול ליום יהיה, למי שבתכוף לפני שירותו במילואים היה -

שיעור התגמול
[127(ט)]

(1) עובד - שכר העבודה הרגיל;

(2) עובד עצמאי - הכנסתו הממוצעת;

(3) לא עובד ולא עובד עצמאי - התגמול המזערי.

(ב) לא יפחת שיעור התגמול ליום מהתגמול המזערי ולא יעלה על התגמול המרבי.

⁴⁵ סי"ח התשל"א, עמ' 130.

(ג) מי שבתכוף לפני שירותו במילואים היה מובטל הזכאי לדמי אבטלה לפי פרק ז' (בסעיף זה – מובטל), לא יפחת שיעור תגמולו מדמי האבטלה ליום שהיה זכאי להם אילו היה מובטל בתקופת שירותו במילואים.

שכר עבודה
רגיל והכנסה
ממוצעת
[127עא]

273. (א) שכר העבודה הרגיל של עובד וההכנסה הממוצעת של עובד עצמאי, לענין סעיף 272, הם סכום ההכנסה בעד רבע השנה שקדם ל-1 בחודש שבו החל שירות המילואים (בסעיף זה – רבע השנה); חל פיצוי לאחר חודש שבתקופת רבע השנה, תוגדל ההכנסה בעד אותו חודש בשיעור הפיצוי שחל לאחריו ועד סיום תקופת השירות; סכום ההכנסה המתקבל כאמור יחולק ב-90.

(ב) עובד שעבד ברבע השנה פחות מ-60 ימים, יהיה שכר עבודתו הרגיל, לענין סעיף 272, סכום ההכנסה בעד שלושת החודשים שבחר לעצמו מתוך ששת החודשים שקדמו ל-1 בחודש שבו החל שירות המילואים; חל פיצוי לאחר חודש שבחר, תוגדל ההכנסה בעד אותו חודש בשיעור הפיצוי שחל לאחריו ועד סיום תקופת השירות; סכום ההכנסה המתקבל כאמור יחולק ב-90.

(ג) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע נסיבות מיוחדות שבהן יחושב התגמול לפי ההכנסה שהיתה לעובד בחודש שבו שירת במילואים אילו לא שירת ואילו עבד ודרכי חישוב התגמול.

חישוב התגמול
במקרים מיוחדים
[127עב]

274. (א) לענין חישוב שכר העבודה הרגיל או ההכנסה הממוצעת יראו אדם שבתכוף לפני שירותו במילואים לא היה עובד או עובד עצמאי, אך ההפסקה בעיסוקו לא עלתה על התקופה שנקבעה לכך, כאילו החל את שירותו במילואים ביום שחדל להיות עובד או עובד עצמאי, לפי הענין.

(ב) עובד הזכאי לתגמול גם כעובד עצמאי, לא יעלה סכום התגמול ליום, שישולם לו, על התגמול המרבי לעובד עצמאי.

תקנות נוספות
ומשלימות
[127עג]

275. השר רשאי לקבוע הוראות נוספות ומשלימות בדבר חישוב שכר העבודה הרגיל, חישוב ההכנסה הממוצעת, חישוב ההכנסה של מי שהיה עובד עצמאי בחלק משנת המס וחישוב התקופה של רבע השנה לענין סעיף 273.

תשלום התגמול
[127עד]

276. (א) (1) מי שבתכוף לפני שירותו במילואים היה עובד וברבע השנה שקדם לשירותו עבד לפחות 75 ימים אצל מעביד אחד או במקום עבודה אחד, או מי ששכרו משתלם על בסיס של חודש או יותר, ישלם לו מעבידו את התגמול המגיע לו.

(2) התגמול ישולם לכל המאוחר ביום שבו היה משתלם שכרו אילולא שירת במילואים והוסיף לעבוד.

(3) דין התגמול המגיע לעובד לפי סעיף קטן זה כדין שכר עבודה.

(ב) מי שבתכוף לפני שירותו במילואים לא היה עובד כאמור בסעיף קטן (א), ישלם לו המוסד את התגמול.

(ג) בכלל 75 הימים, האמורים בסעיף קטן (א)(1), יובאו במנין גם ימים אלה:

(1) יום המנוחה השבועית או חג שאין עובדים בהם, אם על פי חוק ואם על פי הסכם או נוהג;

(2) ימי היעדרות מהעבודה בשל חופשה שניתנה לעובד מאת מעבידו, בין בשכר ובין שלא בשכר;

(3) ימי היעדרות מהעבודה בשל תאונה או מחלה;

(4) ימי אבל במשפחה שמטעמי דת או נוהג לא עבד בהם העובד;

(5) ימים אחרים שקבע השר.

(ד) השר רשאי לקבוע סוגי מקרים, שבהם ישולם התגמול לעובד במישרין מאת המוסד, על אף הוראות סעיף קטן (א).

277. (א) על אף הוראות פרק זה רשאי השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, לקבוע נסיבות ותנאים שבהם ישולם התגמול בשיעור מוגדל לכלל המשרתים במילואים או לסוגים מהם, ללא הגבלה של זמן או לתקופה מוגבלת, וכן לקבוע את גובה השיעור המוגדל, מקורות מימונו וסדרי תשלומיו.

קביעת תנאים ונסיבות לשיעור מוגדל של התגמול [127ועה]

(ב) הורה שר הבטחון, לפי סעיף 278, כי שירות מילואים יהיה שירות חירום, תהא הסמכות להתקין תקנות לענין סעיף קטן (א) בידי שר הבטחון בהתייעצות עם השר ושר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה.

278. (א) הורה שר הבטחון כי שירות מילואים יהיה שירות חירום לענין פרק זה -

תשלום מקדמה ע"י צה"ל [127ועה]

(1) ישלם אוצר המדינה על ידי צבא הגנה לישראל, לכל משרת במילואים או למי שהוא הורה, מקדמה בשיעור השווה לתגמול המזערי לכל יום שירות, על חשבון התגמול המגיע לו לפי פרק זה; המקדמה תשולם במועד שהורה עליו שר הבטחון;

(2) שר הבטחון רשאי, בהתייעצות עם השר ושר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, להורות על הגדלת שיעור התגמול המזערי לכלל המשרתים במילואים או לסוגים מהם.

(ב) הוראות לפי סעיף קטן (א) אינן טעונות פרסום ברשומות.

(ג) המעביד או המוסד, לפי הענין, ינכה את סכום המקדמה ששולם לפי סעיף קטן (א) מסכום התגמול המגיע למשרת במילואים לפי פרק זה.

279. אדם שהחל לשרת במילואים תוך תקופה שנקבעה לכך מסיום שירותו הקודם במילואים שבעדו קיבל תגמול לפי פרק זה, יראוהו, לענין חישוב התגמול בעד תקופת שירותו הנוסף, כממשיך בשירותו הקודם, וזולת אם לטובתו הוא שחישב התגמול ייעשה ללא התייחסות לשירותו הקודם.

תגמול בשירות נוסף במילואים [127ועה]

280. המוסד יחזיר למעביד את התגמול שהמעביד שילם לעובדו לפי סעיף 276(א).

חזרת תשלומים מאת המוסד [127ועה]

281. המוסד רשאי לנכות, מכל סכום שהוא צריך להחזיר למעביד לפי סעיף 280, חוב של דמי ביטוח המגיע ממנו למוסד.

ניכוי חוב [127ועה]

282. (א) המוסד רשאי, לאחר התייעצות עם הועדה לענין שירות מילואים האמורה בסעיף 16 ובאישור השר, ליתן הענקות -

הענקות [127ועה]

(1) לנערים עובדים עד גיל 18 שנים שנעדרו מעבודתם עקב השתתפותם בחינוך קדם-צבאי, הכל לפי כללים שיקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה;

(2) לפיתוח שירותי רווחה למשרתים במילואים ובני משפחותיהם, לרבות ביצוע מחקרים ופעולות נסיוניות בקשר לכך.

(ב) סך כל ההענקות לשנה לפי סעיף קטן (א)2 לא יעלה על 0.25% מאמדין הסכום השנתי הכולל של התגמולים שישולמו לפי פרק זה; שר הבטחון, בהתייעצות עם השר ושר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי להגדיל את השיעור האמור עד 0.5%.

המשך תשלומים
לקופות ולקרנות
[פא127]

283. מעביד ועובדיו, או מעביד בלבד, שנהגו לשלם תשלומים לקופת תגמולים או לקופת פנסיה או לקופה או לקרן כיוצא באלה, יהיו המעביד והעובד הזכאי לתגמול לפי פרק זה, או המעביד בלבד, הכל לפי הענין, חייבים להמשיך לשלם תשלומים לאותה קופה או לאותה קרן בעד פרק הזמן שהעובד שירת במילואים, כאילו העובד לא שירת במילואים והוסיף לעבוד.

מימון
[פא127]

284. (א) תגמולים והענקות לפי פרק זה, לרבות החזרים לפי סעיף 280 (להלן) – התגמולים וההענקות, ישולמו, לזכאים, מאוצר המדינה במסגרת תקציב הבטחון, בהתאם להוראה שיעביר המוסד לתשלום מחשבון בנק שהממשלה הועידה לצורך זה.

(ב) אוצר המדינה ישפה את המוסד על ההוצאות המינהליות שלו הנובעות מביצוע פרק זה.

דיווח
[פא127]

285. (א) המוסד ידווח למשרד הבטחון על מספר ימי המילואים וסכום התגמולים וההענקות בשל כל תקופה, החל במועד ולפי כללים שייקבעו בהסכם בין הממשלה למוסד; עד למועד שייקבע בהסכם האמור לדיווח ימסור המוסד למשרד הבטחון נתונים על תשלום תגמולי מילואים, לפי כללים שייקבעו בהסכם האמור.

(ב) הכללים לפי סעיף קטן (א) יובאו לידיעת ועדת הכספים של הכנסת.

שוטר, סוהר
ואיש משמר
הכנסת
[פב127]

286. (א) פרק זה לא יחול לגבי –

(1) שוטר כמשמעותו בחוק המשטרה;

(2) סוהר כמשמעותו בחוק שירות בתי הסוהר;

(3) איש משמר הכנסת כמשמעותו בחוק משכן הכנסת ורחבתו, התשכ"ח – 1968⁴⁴.

(ב) שוטר, סוהר ואיש משמר הכנסת, המשרתים במילואים, יהיו זכאים לקבל מאוצר המדינה, בעד כל יום שירותם במילואים, תשלום שלא יפחת מהתגמול שהיה מגיע להם אילו היו זכאים לתגמול לפי סעיף 271.

[ט'2]

פרק י"ג: תגמולים למתנדבים

מתנדב
[דה198]

287. לענין פרק זה, "מתנדב" – אחד מאלה:

(1) מי שפעל בהתנדבות, שלא בשכר, למען זולתו, על פי הפניה מאת משרד ממשלתי, המוסד, רשות מקומית, ההסתדרות הציונית העולמית או הסוכנות היהודית לארץ-ישראל או מאת גוף ציבורי אחר שאישר השר לפי כללים, מבחנים, תנאים וסייגים שנקבעו באישור ועדת העבודה והרווחה, ובלבד שהתנדבות מחוץ לישראל תוכר רק בסוגי מקרים שאישר השר בצו; לענין זה, "הפניה" – הפניה מוקדמת שנעשתה למטרות שיש בהן תועלת לאומית או ציבורית ונקבעו באישור ועדת העבודה והרווחה, ובתנאים ובסייגים שנקבעו כאמור;

⁴⁴ ס"ח התשכ"ח, עמ' 197.

(2) מי שממלא, ללא שכר, חובת אבטחה לפי חיקוק, לרבות אימונים, סריקות, שמירה וכל פעולה אחרת הדרושה לביצוע האבטחה, שלא אגב שירותו לפי חוק שירות בטחון;

(3) מי שהושיט עזרה לזולתו לפי חובתו על פי דין;

(4) מי שעושה עבודה ציבורית או שירות לציבור לפי סימנים ב' או ד' לפרק ו' של חוק העונשין;

(5) מי שעשה בהתנדבות, שלא בשכר, פעולה להצלת חייו או רכושו של הזולת, לפי כללים שנקבעו באישור ועדת העבודה והרווחה, והמוסד הכיר בפעולתו לאחר מעשה;

(6) חבר מתנדב, שלא בשכר, של מגן דוד אדום בישראל;

(7) חבר מתנדב, שלא בשכר, של ארגון לעזרה ראשונה, למניעת נזקים לגוף או לרכוש או לטיפול בחולים או באנשים שאינם מסוגלים לטפל בעצמם, או חבר מתנדב, שלא בשכר, בארגון המטפל בקבורה, ובלבד שהשר אישר את הארגון בהודעה שפורסמה ברשומות;

(8) כבאי מתנדב כמשמעותו בסעיף 1 לחוק שירותי הכבאות, או מי שגויס לפי סעיף 24 לחוק האמור.

288. בפרק זה –

“תלויים” – כמשמעותם בסעיף 130;

“שכר” – שכר בעד עבודה שממנו מגיעים דמי ביטוח.

הגדרות
[198ה]

289. מתנדב שנפגע תוך כדי פעולת ההתנדבות ועקב פעולה זו, יחולו עליו ועל התלויים בו, לפי הענין, הוראות פרק ה' בשינויים המחוייבים; לענין זה יראו גם פגיעה שאירעה למתנדב בדרך למקום שבו מבוצעת פעולת ההתנדבות או בחזרה ממנו, אף שלא ממעונו או למעונו, כפגיעה לפי הפרק האמור, ובלבד שהתקיימו שאר התנאים כאמור בסעיף 81.

הזכאות
לגמלאות
[198ה]

290. (א) היה המתנדב עובד או עובד עצמאי ערב הפגיעה, יחושבו הגמלאות שישולמו לו או לתלויים בו לפי ההכנסה המשמשת בסיס לחישוב הגמלה לפי פרק ה', אך לא פחות ממחצית השכר הממוצע כפי שהיה ב-1 בינואר כפול שלוש (בסעיף זה – הכנסת המינימום); לא היה המתנדב עובד או עובד עצמאי ערב הפגיעה – יחושבו הגמלאות כאמור כאילו הכנסתו ברבע השנה שקדמה לפגיעה היתה הכנסת המינימום.

דרכי חישוב
הגמלאות
[198ה]

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), לא יינתנו גמלאות בכסף בעד פרק הזמן שלפני הגיע המתנדב לגיל 14, ואילו לגבי פרק הזמן שבין גיל 14 לבין גיל 18 תחושב הגמלה בכסף לפי ההכנסה מעבודה או ממשלח יד או על פי הניתן לאדם המצוי בהכשרה מקצועית כאמור בסעיף 75(א3), הכל לפי הסכום הגבוה יותר.

(ג) נפטר המתנדב כתוצאה מהפגיעה, לא יהיו התלויים בו זכאים לגמלאות לפני המועד שבו היה מגיע הנפטר לגיל 14 אילו נשאר בחיים.

291. אוצר המדינה ישפה את המוסד, על פי דרישתו, בשל כל הוצאה שהוציא למתן גמלאות לפי פרק זה ובשל החלק היחסי מההוצאות המינהליות של המוסד הנובעות מביצוע הוראות פרק זה.

מימון
[198ה]

292. זכה המוסד בפיצויים לפי הוראות סימן ד' לפרק י"ד כשהנפגע היה מתנדב, יועבר כסום הפיצויים לאוצר המדינה.
293. הארגונים המנויים בלוח י"ד ייחשבו כארגונים מאושרים לפי סעיף 287(7).
294. הוראות פרק זה יחולו גם על מי שערב ביטול החיקוקים המנויים בלוח ט"ו היו זכאים לפיהם ולולא בוטלו היו ממשיכים להיות זכאים לפיהם.
295. שר האוצר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, יתקין תקנות בענין תשלום פיצויים מאת אוצר המדינה למי שנפגע או שניזוק, או לתלויים בו, מעוולה שנעשתה בידי מתנדב תוך כדי פעולת ההתנדבות ועקב פעולה זו ואין לו זכות לפיצויים מאדם אחר וזולת המתנדב; בסעיף זה, "עוולה" ו"תלויים" – כמשמעותם בפקודת הנזיקין.
- פרק י"ד: גמלאות – הוראות כלליות**
- סימן א': תביעות**
296. כל תביעה לגמלת כסף תוגש תוך שנים עשר חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה, אולם רשאי המוסד ליתן גמלה, כולה או מקצתה, אף אם נתבעה אחרי המועד האמור.
297. השר יקבע הוראות בדבר הגשת תביעה לגמלה ודרכי הוכחתה.
298. (א) כל תביעה לגמלה שהוגשה למוסד תתברר בידי עובד המוסד שהסמיכה לכך המינהלה (להלן – פקיד תביעות), והוא יחליט אם תינתן הגמלה ובאיזו מידה תינתן.
(ב) המוסד יקבע בהוראות לעובדיו באילו ענינים יחליט פקיד תביעות על דעת עצמו ובאילו יודקק לאישור הממונים עליו.
299. ליד כל סניף של המוסד תוקם ועדת תביעות אשר לחוות דעתה רשאי פקיד תביעות להביא כל תביעה, וחייב הוא להביא כל תביעה שהחליט בה אם דרש זאת התובע.
300. (א) המועצה תמנה את חברי ועדת התביעות.
(ב) ועדת התביעות תפעל בשלושה, אולם אם נעדר אחד מהם לא תיפגע מכך כשרות פעולותיה.
(ג) מנהל סניף המוסד שליחו הוקמה ועדת תביעות יקבע את התור שלפיו יכהנו חברי ועדת התביעות.
301. (א) השר רשאי לקבוע הוראות בדבר בדיקות רפואיות של אדם התובע גמלה, או של אדם שמכוחו או בקשר אליו נתבעת או משתלמת גמלה, וכן בדבר דינו של מי שלא קיים חובה שהוטלה עליו לפי סעיף זה.
(ב) הוצאות בדיקה רפואית לפי סעיף זה יחולו על המוסד.
302. (א) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע הוראות, לרבות מבחנים וכללים, בדבר תשלום מקדמות –

- (1) לתובע גמלה, אם לכאורה הוא זכאי לה, אך טרם הושלמו כל הליכי הטיפול בתביעתו;
- (2) לזכאי לגמלה.

(ב) המקבל תשלום לפי הוראות סעיף קטן (א), בין שלא היתה קיימת זכאות לגמלה, כולה או חלקה, בעת התשלום ובין שהזכאות לגמלה פקעה לאחר מכן, חייב להחזיר למוסד, לפי דרישתו, את התשלום שאינו זכאי לו, ורשאי המוסד לקזז תשלום זה כנגד גמלה המגיעה לו.

סימן ב': ייעוד הגמלה

303. (א) זכות לגמלת כסף אינה ניתנת להעברה, לערבות או לעיקול בכל דרך שהיא אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מהזכאי לגמלה לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך.

מיניעת העברת זכות לגמלה [135]

(ב) הוראת סעיף קטן (א) תחול גם על גמלת כסף ששולמה באמצעות בנק או בנק הדואר, במשך שלושים ימים מיום ששולמה; ואולם רשאי הבנק או בנק הדואר, לפי הענין, לנכות מהגמלה כל סכום שנתנו לזכאי לגמלה על חשבון הגמלה.

(ג) זכות לגמלת כסף לפי חוק זה אינה עוברת בירושה.

304. (א) נוכח המוסד כי הזכאי לגמלה או האדם שלידי צריכה הגמלה להינתן אינו יכול לגבותה, או כי מתן הגמלה לידי כל אחד מאלה אינו לטובת הזכאי או לטובת האדם שבשבילו היא ניתנת, רשאי המוסד למנות את מי שבהחזקתו או שבהשגחתו נמצא הזכאי או אדם אחר, בתנאים שקבע המוסד, כמקבל הגמלה, ולשלם לו את הגמלה, כולה או חלקה, והכל בתנאים שייראו למוסד; החלטה לגבי מינוי מקבל גמלה שאינו הורה או ילד של הזכאי טעונה התייעצות עם פקיד שיקום שהמוסד הסמיכו לכך.

מינוי מקבל גמלה [136]

(ב) לא ימונה אדם כמקבל גמלה לפי סעיף קטן (א) אלא אם כן –

(1) נמסרה הורעה על כך 15 ימים מראש לזכאי לגמלה, ואם הגמלה שולמה כבר לאדם אחר שמונה לפני כן כמקבל גמלה – גם לאותו אדם, ולאדם שברעת המוסד למנותו כמקבל הגמלה;

(2) האדם שברעת המוסד למנותו הודיע למוסד כי הוא מסכים למינוי.

(ג) שולמה גמלה למי שמונה לפי סעיף זה כמקבל הגמלה, יראו את התשלום כתשלום לזכאי.

305. זכאי אדם לתוספת תלויים בעד בן זוגו, רשאי המוסד לשלם את התוספת במישרין לבן הזוג, אם בן הזוג ביקש זאת ולתקופה שביקש.

תשלום לבן זוג [136א]

306. (א) היה הזכאי לגמלה, או האדם שבעדו היא משתלמת, חבר קיבוץ או חבר מושב שיתופי, תשלום הגמלה, לפי בקשתו, לידי מזכירות הקיבוץ או המושב השיתופי, לפי הענין.

תשלום לקיבוץ או למושב שיתופי [136ב]

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם לגבי הורה או ילד של חבר שנפטר, אם ההורה או הילד מתגוררים בקיבוץ או במושב השיתופי, או אם כל החזקתם היא על חשבון הקיבוץ או המושב השיתופי, אף אם אינם מתגוררים שם.

307. (א) נמצא זכאי לקצבה במוסד, וגוף ציבורי שהשר קבע בצו נושא ביותר ממחצית הוצאות החזקתו בו, תשולם הקצבה בחלקה לזכאי ובחלקה לגוף הציבורי; היו לזכאי תלויים, ישולם להם חלק מהקצבה.

חלוקת קצבה של זכאי הנמצא במוסד [137]

(ב) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, יקבע כללים ותנאים לחלוקת הקצבאות, לרבות שיעורי חלוקת הקצבאות לסוגיהן, ובלבד שלזכאי לקצבה ישולם חלק ממנה שאינו נמוך מסכום השווה ל-20% מקצבת יחיד מלאה כמשמעותה בסעיף 200.

(ג) השר רשאי להחיל בתקנות את ההוראות בדבר חלוקת הקצבאות שקבע לפי סעיף קטן (ב). כולן או חלקן, בשינויים ובתנאים שקבע, גם על זכאי לקצבה הנמצא במוסד על פי הפניה של משרד ממשלתי.

308. הזכאי לגמלה בכסף, שנפטר בלי שגבה את מלוא הגמלה המגיעה לו, ישולם חוב הגמלה לשאיריו כמשמעותם בפרק י"א, על אף הוראות סעיף 303(ג).

חוב של גמלה [137א]

309. זכאי לקצבה לפי פרקים ה', ט' או י"א, שנפטר בלי שגבה את מלוא הקצבה המגיעה לו ובלו שהשאיר אחריו שאירים או תלויים, ישולם למי שיוכח, להנחת דעתו של המוסד, שסיפק לזכאי בשנה האחרונה לפני הפטירה מצרכים או שירותים שהיו חיוניים לו ולא שולם בערם, סכום שלא יעלה על סכום הקצבה בעד ששת החודשים האחרונים לפני הפטירה.

תשלום למי שסיפק מצרכים חיוניים [137ב]

310. (א) נפטר אדם שהיתה משתלמת לו קצבת זקנה, קצבת שאירים, קצבה לפי פרק ה' או פרק י"ג בשל נכות שדרגתה 50% לפחות, קצבת תלויים לפי פרק ה' או פרק י"ג או קצבת נכות לפי פרק ט', או הענקה לפי פרק י"ז הניתנת במקום הקצבאות האמורות, ישולם למי שהיה בן זוגו בשעת מותו, ובאין בן זוג – לילדו כהגדרתו בסעיף 238, מענק בסכום השווה לשכר הממוצע, כפי שהיה ב-1 בינואר שקדם ליום הפטירה; חל פיצוי לאחר מכן, יוגדל המענק בשיעור הפיצוי.

מענק במקרה פטירה [137ג]

(ב) נפטר מקבל קצבה לפי פרק ה' או י"ג לאחר שמלאו לו 65 שנים בגבר ו-60 שנים באשה, ישולם המענק לפי הוראות סעיף קטן (א).

311. זכותו של אדם לגמלה לא תוקנה לכונס הרשמי או לנאמן בהליכים לפי פקודת פשיטת הרגל.

פושט רגל [138]

312. (א) בסעיף זה, "דמי ביטוח" –

קיוז [139]

(1) לרבות דמי ביטוח שנערך לגביהם הסכם כאמור בסעיף 368 אף אם עדיין לא הגיע זמן פרעונם לפי ההסכם, ודמי הביטוח שבתשלוםם חייב בן זוגה של אשה שאינה מבוטחת לפי סעיף 241 כשהיא זכאית למענק לידה;

(2) למעט דמי ביטוח שמעבירו של המבוטח חייב בתשלוםם.

(ב) המוסד רשאי לקזז –

(1) כנגד גמלאות כסף או תשלום אחר לפי חוק זה או לפי כל דין אחר, המגיעים מהמוסד לזכאי או לאדם אחר מכוח הזכאי, סכומים אלה בלבד;

(א) דמי ביטוח;

(ב) מקדמות שקיבל הזכאי על חשבון הגמלה או התשלום האחר;

(ג) סכומים ששילם המוסד לזכאי בטעות או שלא כדין, בצירוף תוספת לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני יום קיוזו התשלום לעומת

המדד שפורסם לאחרונה לפני המועד שבו שולם הסכום בטעות או שלא כדין;

(2) כנגד קצבת ילדים המגיעה לזכאי או לכל אדם אחר מכוח הזכאי – מס הכנסה שהזכאי חייב בו לפי פקודת מס הכנסה, ובלבד שלא יקוזז סכום שיפחית את הכנסתו של אדם, לפי חישוב חודשי, מן הסכומים הנקובים בסעיף 8 לחוק הגנת השכר, לפי הענין.

(ג) המוסד לא יקוזז כנגד קצבה, אם הזכאי לה אינו מבוטח, דמי ביטוח בסכום העולה על מחציתה, וזולת אם היא קצבת ילדים.

(ד) סכום מס הכנסה שקוזז כאמור בסעיף קטן (ב)2 יועבר לאוצר המדינה לזיכוי חשבון מס הכנסה של הזכאי לקצבה.

313. לא הגיש הזכאי לקצבה דין וחשבון לפי חוק זה על הכנסתו למוסד או לפי פקודת מס הכנסה לפקיד השומה, רשאי המוסד, לפי כללים שיקבע השר בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, לעכב את תשלום קצבת הילדים, כולה או חלקה; הוגש הדין וחשבון כאמור, ישלם המוסד את הסכומים שעוכבו.

עיכוב תשלום קצבת ילדים [139א]

314. על אף הוראות סעיף 391, הרואה עצמו נפגע מקיזוז מס הכנסה כנגד קצבת ילדים לפי סעיף 312(ב) או מעיכוב תשלום קצבת ילדים לפי סעיף 313 בשל אי-הגשת דין וחשבון לפקיד השומה, רשאי לערער על כך רק לפני בית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו פעל פקיד השומה, ופקיד השומה יהיה המשיב בערעור; על ערעור כאמור יחולו הוראות סעיפים 153 עד 158 לפקודת מס הכנסה, בשינויים המחוייבים.

ערעור [139ב]

315. שילם המוסד, בטעות או שלא כדין, גמלת כסף או תשלום אחר לפי חוק זה או לפי כל דין אחר, יחולו הוראות אלה:

החזרת גמלאות [140]

(1) המוסד רשאי לנכות את הסכומים ששילם כאמור מכל תשלום שיגיע ממנו, בין בבת אחת ובין בשיעורים, כפי שייראה למוסד, בהתחשב במצבו של מקבל התשלום ובנסיבות הענין;

(2) המוסד רשאי לתבוע החזרת כל סכום ששילם, בטעות או שלא כדין, אם מקבל התשלום נהג בקבלת התשלום שלא בתום לב;

(3) המוסד רשאי לנכות או לתבוע את הסכומים ששילם כאמור, בצירוף תוספת לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני יום החזר התשלום בפועל לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני המועד שבו שולם הסכום בטעות או שלא כדין;

(4) סכום שנוכה או שנתקבל לפי סעיף זה שלא לטובת המוסד, יעבירו המוסד למי שנושא במימון התשלום.

סימן ג': תשלומי גמלה

316. (א) קצבה שהוגדלה על פי סעיפים 111(א) או 142(א) לא תפחת משום כך בלבד שתוקף ההעלאה פקע במועד שבו מעודכנת הקצבה על פי השכר הממוצע.

אי-הפחתת קצבה [141]

(ב) בהגדלת קצבה לאחר המועד האמור בסעיף קטן (א) לא יובא הסכום שבו היתה פוחתת הקצבה אילולא הוראת סעיף קטן (א) בחישוב הבסיס לקביעת ההגדלה, וסכום זה יקוזז כנגד ההגדלה.

317. השר רשאי לקבוע, בין לגבי כל הזכאים ובין לגבי סוגים מהם –

(1) הוראות בדבר אופן תשלומן של גמלאות ומועדי תשלומן;

(2) פריסת הכנסה, שהיא בנוסף לשכר החודשי הרגיל, לענין חישוב גמלאות.

318. מקום שנקבע בחוק זה כי זכות לגמלה תהיה לפי תנאים, כללים, מבחנים או כיוצא באלה, שייקבעו או שנקבעו, תהיה תחילתה של הזכות ביום תחילתן של התקנות שקבעו אותם.

319. מקום שנקבע בחוק זה כי זכות לגמלה או לתוספת גמלה, למעט זכות לגמלה לפי פרקים ג' ו-ז, מותנית בתשלום דמי ביטוח, יראו תקופה שבה היה מבוטח פטור מתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 351(א), כתקופה שבעדה שולמו דמי ביטוח.

320. (א) לא תשולם תוספת קצבה –

(1) בזכותו של אדם המקבל קצבה;

(2) לשני בני אדם או יותר בזכותו של אדם אחד.

(ב) גמלת סיעוד לא תיחשב כקצבה לענין סעיף קטן (א1).

(ג) לא יינתנו לאדם, אם אין כוונה אחרת משתמעת –

(1) קצבאות שונות לפי חוק זה בעד פרק זמן אחד;

(2) גמלאות שונות עקב מאורע אחד מכוח ענפי ביטוח שונים לפי חוק זה.

(ד) היה אדם זכאי, לולא הוראות סעיף זה, ליותר מגמלה אחת, הברירה בידו לקבל אחת מהן; בחר בקצבת נכות לפי פרק ה' או בקצבת תלויים לפי הפרק האמור במקום בקצבת זקנה או בקצבת שאירים, לפי הענין, לא תפחת קצבת הנכות או קצבת התלויים כאמור משיעור קצבת הזקנה או קצבת השאירים כל עוד הוא זכאי לכך כאמור.

(ה) זכאי לקצבת תלויים שנעשה זכאי לקצבת זקנה או זכאי לקצבת זקנה שנעשה זכאי לקצבת תלויים, יחולו לגביו הוראות אלה:

(1) בחר בקצבת זקנה – תשולם לו אותה קצבה, ובנוסף לה תשולם לו מחצית מקצבת התלויים המגיעה לו, ובלבד שמחצית זו לא תעלה על 50% מקצבת השאירים לפי סעיף 252(א1);

(2) בחר בקצבת תלויים – לא תפחת קצבה זו משיעור הקצבה הכוללת שהיתה משתלמת לו אילו בחר בקצבת זקנה כאמור בפסקה (1);

(3) לענין סעיף קטן זה, "זכאי לקצבת זקנה" – זכאי לקצבת זקנה שהשלים תקופת אכשרה לפי סעיף 246(א).

(ו) הוראות סעיף קטן (ב) לא יחולו לגבי –

(1) קצבת ילדים;

(2) דמי קבורה;

(3) מבוטח המקבל קצבת נכות לפי פרק ה' והזכאי לקבל קצבת נכות כאמור בקשר לפגיעה אחרת, ובלבד שסך כל הקצבאות לא יעלה על הקצבה שהיתה ניתנת לו אילו היתה דרגת נכותו לפי פרק ה' 100%;

(4) קצבת לידה;

(5) תשלום מיוחד לפי סעיף 62;

(6) גמלת סיעוד.

(ז) לא יהיה אדם זכאי לדמי אבטלה בעד התקופה שבה הוא זכאי לאחד מאלה:

(1) דמי לידה המשתלמים לפי פרק ג';

(2) דמי פגיעה המשתלמים לפי פרק ה';

(3) תגמול לפי פרק י"ב;

(4) דמי חופשה המשתלמים לפי חוק חופשה שנתית או לפי הסכם קיבוצי או חוזה עבודה;

(5) כל תשלום אחר שהשר, באישור ועדת העבודה והרווחה, קבע בצו כתשלום הבא כפיצוי על הפסד שכר ולפי התנאים שקבע בצו.

[1027]

(ח) מבוטחת הזכאית לדמי אבטלה בעד ימים החלים בחודש שבעדו היא זכאית גם לקצבת זקנה, תשלום לה בעד אותו חודש הגמלה הגבוהה מביניהן.

(ט) קיבל זכאי לקצבת נכות לפי פרק ט' מענק לפי סעיף 107 או לפי סעיף 113, יהיה המוסד רשאי לנכות מקצבת הנכות את המענק או חלק ממנו, הכל לפי כללים, מבחנים ודרכי חישוב שנקבעו באישור ועדת העבודה והרווחה.

321. (א) נעשה אדם זכאי לקצבה לפי פרקים ה', ט', י"א או י"ג והיא מגיעה לו למפרע בעד תקופה שבה שולמה לו גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, רשאי המוסד לנכות מסכום הקצבה את סכום הגמלה ששולמה בעד אותה תקופה, כולה או מקצתה, ובלבד שלא ינוכה יותר מסכום הקצבה שהיתה מגיעה לו בעד אותה תקופה.

ניכוי מקצבה
[143]

(ב) הסכום שנוכה כאמור בסעיף קטן (א) יועבר לאוצר המדינה, בהתאם להסדרים שנקבעו.

322. (א) היתה קצבה נתבעת על ידי בני אדם שונים בגלל פטירתו של מבוטח אחד כשהאחד תובע לפי פרק ה' והאחד לפי פרק י"א, לא יעלה סך כל הקצבאות שישתלמו בזכותו של אותו מבוטח על הסכום המרבי שנקבע לסך כל הקצבאות המגיעות בזכות אותו מבוטח לפי אחד הפרקים האמורים, הכל לפי הסכום הגדול יותר.

סכום מרבי
לתביעות
תלויים ושאידיים
[144]

(ב) מקום שבגלל הוראות סעיף קטן (א) אי אפשר לספק את התביעות של כל התובעים במלואן, יפסוק בית הדין לעבודה כיצד יחולק סך כל הקצבאות העומד לחלוקה בין כל התובעים בהתחשב במצב הכלכלי של התובעים ובמידת תלותם באדם שבזכותו משתלמות הקצבאות; ואולם אם הוגש הסכם בכתב של התובעים בענין תשלום סך כל הקצבאות או חלוקתו, ישולם סך כל הקצבאות, או יחולק, לפי ההסכם.

323. (א) (1) הזכאי עקב מאורע אחד לגמלה לפי פרקים ה', י"א או י"ג ולתגמול או למענק או להענקה לפי חוק הנכים, חוק משפחות חיילים, חוק תגמול לחייל, חוק המשטרה, חוק שירות בתי הסוהר או סעיפים 163 ו-163ח לחוק שירות המדינה, הברירה בידו לבחור באחד מהם.

גמלאות בחירה
[145]

(2) תגמול המשולם לפי סעיף 20א(א) לחוק הנכים לא ייחשב כתגמול לענין סעיף קטן זה.

(ב) הזכאי בעד פרק זמן אחד לדמי פגיעה ולתגמול לפי פרק י"ב, הברירה בידו לבחור באחד מהם.

(ג) הזכאי עקב מאורע אחר לגמלה לפי פרק ט' ולתגמול או לקצבה לפי אחר החוקים המפורטים להלן. הברירה בידו לבחור באחד מהם:

(1) חוק הנכים:

(2) חוק המשטרה:

(3) חוק שירות בתי הסוהר:

(4) סעיפים 163 ו-163ח לחוק שירות המדינה:

(5) חוק נכי המלחמה בנאצים:

(6) חוק נכי רדיפות הנאצים:

(7) חוק נפגעי פעולות איבה:

(8) חוק תגמול לחייל.

(ד) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע בצו כל חוק אחר כחוק שקיימת לגביו הברירה לענין סעיף קטן (ג).

(ה) הבחירה לפי סעיף קטן (ג) תיעשה עד תום ששה חודשים מהיום שבו נקבעה לראשונה דרגת נכותו היציבה של הנכה לפי פרק ט'.

324. הנמצא בחוץ לארץ למעלה מששה חודשים, לא תשולם לו קצבה בעד הזמן שלמעלה מששת החודשים הראשונים, אלא בהסכמת המוסד: ואולם רשאי המוסד לשלם את הקצבה, כולה או מקצתה, לתלויים בו.

הנמצא בחוץ
לארץ
[146]

אסיר
[147]

325. הנמצא במאסר על פי פסק דין של בית משפט שדן אותו למאסר של שלושה חודשים או יותר, לא תשולם לו כל גמלה בעד הזמן שהוא במאסר.

326. חל המקרה המוזכר לגמלה, אגב ביצוע או אגב נסיון לבצע פשע בידי הזכאי לאותה גמלה, או כתוצאה מביצוע או נסיון כאמור או בקשר עמם, לא תינתן הגמלה.

שלילת גמלה
בגלל פשע
[148]

327. ניסה אדם להשיג גמלה במרמה, תופחת הגמלה שהוא זכאי לה ב-25%.

הפחתת גמלה
בגלל מרמה
[149]

סימן ד': תביעות נגד צד שלישי

328. (א) היה המקרה שחייב את המוסד לשלם גמלה לפי חוק זה משמש עילה גם לחייב צד שלישי לשלם פיצויים לאותו זכאי לפי פקודת הנוזקין, או לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975⁴⁵, רשאי המוסד או מעביד שאושר לכך לפי סעיף 343 לתבוע מאותו צד שלישי פיצוי על הגמלה ששילמו או שהם עתידים לשלמה.

זכות לתביעה
[150]

(ב) הזכאי לגמלה לפי חוק זה חייב להושיט כל עזרה ולנקוט כל פעולה סבירה כדי לסייע למוסד במימוש זכותו לפי סימן זה, ולא יעשה כל פעולה העלולה לפגוע בזכויות המוסד לפי סימן זה או למנוע בעד מימושה; עבר הזכאי לגמלה על איסור לפי סימן זה, או לא עשה את המוטל עליו לפיו, רשאי המוסד לשלול ממנו את הזכות לגמלה, כולה או מקצתה.

זקיפת פיצויים
לחשבון הגמלה
[151]

329. זכאי לגמלה שקיבל מצד שלישי תשלום על חשבון פיצויים כאמור, רשאי המוסד לזקוף סכום השווה ללא יותר מ-75% מאותו תשלום על חשבון הגמלה המגיעה ממנו; הוראת סעיף זה לא יחולו על פיצויים ששולמו לזכאי לגמלה מכוח סעיף 330.

⁴⁵ ס"ח התשל"ה, עמ' 234.

330. (א) הגיש הזכאי לגמלה תביעה לפיצויים נגד צד שלישי ותביעה זו התבררה יחד עם תביעת המוסד לפי סעיף 328(א). לא יהיה המוסד זכאי לסכום העולה על 75% מסך כל הפיצויים המגיעים מהצד השלישי למוסד ולזכאי לגמלה כאחד (בסעיף זה – סך כל הפיצויים), והזכאי לגמלה יהיה זכאי ליתרה.

(ב) הוגשה תביעת המוסד לפי סעיף 328(א) ובאותה שעה לא הוגשה תביעת הזכאי לגמלה לפיצויים נגד הצד השלישי, יודיע המוסד לזכאי לגמלה על הגשת תביעתו כאמור; לא עשה כן והתבררה התביעה בלי שהזכאי לגמלה היה בעל דין בה, והמוסד גבה בעקבות פסק דין שניתן בתביעה סכום העודף על 75% מסך כל הפיצויים, ישלם המוסד לזכאי לגמלה את הסכום העודף.

(ג) הגיש הזכאי לגמלה תביעה לפיצויים נגד הצד השלישי, ובאותה שעה לא הוגשה תביעת המוסד לפי סעיף 328(א), והזכאי לגמלה הודיע למוסד על הגשת תביעתו, יהא הזכאי לגמלה זכאי לפחות ל-25% מסך כל הפיצויים שנפסקו באותה תביעה.

(ד) הודעה כאמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג) תישלח בדואר רשום, תוך זמן סביר שיאפשר דיון מאוחד בתביעות המוסד והזכאי לגמלה.

331. היה המקרה שחייב את המוסד לשלם גמלה לפי חוק זה משמש גם עילה לחייב את המעביד, נוסף לצד שלישי, לשלם פיצויים לזכאי לגמלה לפי פקודת הנזיקין, לא יהיה הצד השלישי זכאי לתבוע מהמעביד להשתתף בתשלום הפיצויים שהצד השלישי חייב בו לפי סעיף 328(א), על אף הוראות סעיף 84 לפקודה האמורה, וסכום הפיצויים האמור יוקטן בסך שבו היה המעביד חייב כהשתתפות בתשלום הפיצויים אילולא הוראות סעיף זה.

אין המעביד חב
לצד שלישי
[153]

332. לענין סעיף 86 לפקודת הנזיקין רואים גמלה כזכות הנובעת מחוזה.

גמלה לענין
פיצויי נזיקין
[154]

333. לענין סימן זה רשאי השר לקבוע הוראות בדבר היוון קצבאות.

היוון
[155]

פרק ט"ו: דמי ביטוח

[ח']

סימן א': הוראות כלליות

334. (א) בפרק זה –

פרשנות
[156]

“תקופת תשלום” – פרק זמן שלפיו משתלמים דמי ביטוח;
“מועד תשלום” – מועד לתשלום דמי ביטוח.

(ב) לענין פרק זה רואים כעובד גם את מי ששכרו נקבע בחוק או בהחלטת הכנסת או על פיה, ואת החייב בתשלום השכר רואים כמעבידו.

335. (א) עובד או עובד עצמאי שאינו תושב ישראל ישלמו בעדו דמי ביטוח אימהות.

הוראות יסוד
[157]

(ב) מבוטח כהגדרתו בסעיף 65(א)1 ישלמו בעדו דמי ביטוח ילדים.

(ג) מבוטח לפי פרק ה' ישלמו בעדו דמי ביטוח נפגעי עבודה.

(ד) מבוטח לפי פרק ו' ישלמו בעדו דמי ביטוח נפגעי תאונות.

(ה) מבוטח לפי פסקה (ו) להגדרת מבוטח שבסעיף 158 ישלמו בעדו דמי ביטוח אבטלה.

(ו) עובד המבוטח לפי פרק ח' ישתלמו בעדו דמי ביטוח זכויות עובדים בפשיטת רגל ובפירוק תאגיד.

(ז) מבוטח לפי פרק ט' ישתלמו בעדו דמי ביטוח נכות.

(ח) מבוטח ביטוח סיעוד ישתלמו בעדו דמי ביטוח סיעוד.

(ט) מבוטח לפי פרק י"א ישתלמו בעדו דמי ביטוח זקנה ושאיירים ודמי ביטוח אימהות, בין שהוא מבוטח גם לפי פרק ג' ובין שאינו מבוטח לפיו.

(י) אין הוראות סעיף זה גורעות זו מזו.

336. כל תקופת תשלום תסתיים בסופו של כל חודש, אם לא קבע השר תחומים אחרים לתקופת תשלום, בין לכל המבוטחים ובין לסוג מבוטחים.

תחומה של
תקופת תשלום
[158]

337. (א) (1) שיעורי דמי הביטוח החודשיים לפי סעיף 335 לענין עובד הם אחוזים כאמור בלוח י' מהכנסתו החודשית, ובלבד שעל חלק ההכנסה האמורה שאינו עולה על מחצית השכר הממוצע כמשמעותו בסעיף 2 יהיה שיעור דמי הביטוח 5.3% ושיעור הניכוי משכר העובד לענין סעיף 342(ג) יהיה 2.9%.

שיעור דמי
ביטוח
[159]

(2) שיעורי דמי הביטוח השנתיים לפי סעיף 335 לענין מבוטח אחר הם אחוזים כאמור בלוח י' מהכנסתו השנתית כשהיא מחולקת לתקופות שנקבעו לצורך תשלום מקדמות.

(ב) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לשנות בצו את שיעורי דמי הביטוח האמורים בלוח י', ואולם שינוי שיעורי דמי הביטוח לענין זכויות עובדים בפשיטת רגל ובפירוק תאגיד ייעשה לאחר התייעצות עם שר האוצר, ולענין ביטוח סיעוד – בהסכמת שר האוצר.

(ג) שונה שיעור דמי הביטוח מכוח סעיף קטן (ב), ישונה, באותה דרך ובאופן יחסי, שיעור דמי הביטוח שמעביד ינכה משכרו של עובד לפי סעיף 342(ג).

338. (א) שיעורי דמי הביטוח הנקובים בטור ג' בלוח י', לענין עובד ולענין עובד עצמאי, יופחתו באחוזים מההכנסה או מהשכר כנקוב בטור ו' בלוח י'.

הפחתת דמי
ביטוח
[159א]

(ב) הוראת סעיף קטן (א) תחול רק לגבי שיעורי דמי הביטוח שהמעביד אינו מנכה משכרו של העובד לפי סעיף 342.

339. (א) הופחתו דמי ביטוח לפי הוראות סעיף 338, ישלם אוצר המדינה למוסד, מדי חודש, סכום השווה לצירופם של שניים אלה (להלן – השיפוי):

שיפוי אוצר
המדינה למוסד
[159ב]

(1) סכום השווה ל-49.8742% מסך כל התקבולים שגבה המוסד ממעבידים בחודש שלגביו מחושב השיפוי;

(2) סכום השווה ל-47.8689% מסך כל התקבולים שגבה המוסד מעובדים עצמאיים בחודש שלגביו מחושב השיפוי;

לענין סעיף זה, "תקבולים" – כל התקבולים שגבה המוסד לפי הוראות פרק זה ולפי הוראות חוק מס מקביל, התשל"ג-1973⁴⁶.

(ב) הסכומים שאוצר המדינה חייב בתשלומם לפי סעיף קטן (א) יועברו למוסד מדי חודש עד היום ה-15 בו.

⁴⁶ ס"ח התשל"ג, עמ' 88.

(ג) הסכומים כאמור בסעיף קטן (ב) ישולמו למוסד לפי אומדן שקבע המוסד מדי חודש בהתאם לגביית דמי הביטוח הצפויה באותו חודש ושעליו הודיע המוסד לאוצר המדינה.

(ד) שילם אוצר המדינה, בהתאם לאמדן לפי סעיף קטן (ג), סכום קטן או גדול מהסכום שהיה צריך להשתלם לפי סעיף קטן (א), ישולם החסר או יוחזר היתר במועד התשלום הקרוב שלפי סעיף קטן (ב), לאחר שהודיע המוסד על החסר או היתר, לפי הענין, בצירוף הפרשי הצמדה למדד לפי שיעור השינוי של המדד שפורסם בחודש שיועד לתשלום לעומת המדד שפורסם בחודש שבו שולם התשלום בפועל; הודיע המוסד על תשלום חסר פחות משבעה ימים לפני מועד התשלום הקרוב, ישולם החסר במועד התשלום שלאחריו.

(ה) לא שילם אוצר המדינה למוסד תשלומים, על פי האמדן האמור בסעיף קטן (ג) או על פי הודעה על תשלום חסר כאמור בסעיף קטן (ד), במועד, ייווספו לסכום האמור (להלן – הסכום שבפיגור) שניים אלה:

(1) הפרשי הצמדה למדד לפי שיעור השינוי של המדד שפורסם בחודש שיועד לתשלום הסכום שבפיגור לעומת המדד שפורסם בחודש שבו שולם התשלום בפועל;

(2) ריבית בשיעור של 5% לשנה, צמודה למדד לפי שיעור השינוי של המדד כאמור בפסקה (1).

340. (א) שיעורי דמי ביטוח בענף ביטוח נפגעי עבודה הם –

- (1) לגבי מבוטח שהוא עובד או עובד עצמאי – כאמור בפרט 4 בלוח י';
- (2) לגבי מבוטח אחר – שיעורי דמי ביטוח שקבע השר, ובלבד שלא יעלו על השיעור האמור בפרט 4 בלוח י'.

(ב) השר רשאי לקבוע הוראות משלימות בדבר חישוב ההכנסה לענין סעיף זה.

(ג) שיעורי דמי ביטוח בענף ביטוח אימהות לגבי מי שמתגורר באזור או בשטחי עזה ויריחו ואינו תושב ישראל באזור, והכל כהגדרתם בסעיף 378, יהיו כאמור בפרט 1 בלוח י'; בניכוי 0.44%.

341. על אף הוראות סעיפים 337 ו-340 רשאי השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בצו שיעורים מופחתים של דמי ביטוח לגבי חלק מהכנסתו של מבוטח שהוא עובד עצמאי או של מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, או להחיל שיעורים מופחתים על הכנסה של מבוטח כאמור שלא תעלה על סכום שיקבע בצו.

342. (א) מבוטח שהוא עובד עצמאי, ומבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, חייבים בתשלום דמי ביטוח בעד עצמם; ואולם מבוטחת לפי פרק ג' בלבד מכוח היותה אשת מבוטח אינה חייבת בתשלום דמי הביטוח.

(ב) המעביד חייב בתשלום דמי ביטוח בעד עובדו; היה המבוטח עובד אצל מעבידים שונים ישלם כל אחד מהם את דמי הביטוח כאילו הוא בלבד היה מעבידו.

(ג) (1) היו דמי ביטוח משתלמים בעד עובד לפי סעיף 335(א), (ד), (ה), (ו), (ח) או (ט), ינכה המעביד משכרו של העובד אחוזים מההכנסה שלפיה משתלמים דמי הביטוח כאמור בלוח י'.

(2) המעביד לא ינכה משכר עובדו את האחוזים האמורים אם מלאו לעובד בגבר 65 שנים ובאשה 60 שנים, ואם העובד הוא שוטר כמשמעותו בחוק

דמי ביטוח
נפגעי עבודה
ראימות
[160]

שיעורים
מופחתים
[160]

החייבים בתשלום
דמי ביטוח
[161]

המשטרה או סוהר כמשמעותו בחוק שירות בתי הסוהר, לא ינוכה משכרם הניכוי כאמור בפרט 6 ללוח י'; ואולם המעביד רשאי להפחית מדמי הביטוח שהוא חייב בהם את הסכומים שהיה מנכה משכרו של העובד אילולא הוראה זו בחוק.

דמי ביטוח
מופחתים
[162]

343. השר רשאי לקבוע כי מעביד שאישר לכך ישלם דמי ביטוח מופחתים לענין סעיף 340 כפי שיקבע, ובלבד שנתמלאו בו תנאים אלה:

- (1) הוא מעביד לפחות חמש מאות עובדים;
- (2) הוא חייב, בתוקף חוק, הסכם קיבוצי או חוזה עבודה, לשלם לעובדים שכר בעד הזמן שבעדו משתלמים דמי פגיעה בעבודה לפי סעיף 92, וסך כל השכר אינו קטן מדמי הפגיעה (להלן – תמורת דמי פגיעה).

סימן ב': הכנסה לענין דמי ביטוח

חישוב הכנסתו
החודשית של
עובד
[163]

344. (א) יראו כהכנסתו החודשית של עובד את הכנסתו בעד החודש שקדם ל-1 בחודש שבו חל מועד התשלום, מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה; ואולם –

- (1) אם הוא חבר אגודה שיתופית העובד במפעל האגודה, תוערך הכנסתו בהתאם להוראות השר בתקנות;
- (2) אם הוא בן משפחה העובד במפעל של קרוב כאמור בסעיף 1, יראו כהכנסתו את הסכום שהיו רואים כהכנסתו של אדם שאת מקומו הוא ממלא.

(ב) השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע סוגים נוספים של תשלומים, טובות הנאה או קצובות שנתן מעסיק במישרין או בעקיפין לעובד, המהווים הכנסה החייבת במס לפי פקודת מס הכנסה, שייחשבו כהכנסה לענין סעיף זה.

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות משלימות בדבר חישוב ההכנסה לענין סעיף זה.

חישוב הכנסתו
השנתית של
מבוטח אחר
[164]

345. (א) עובד עצמאי יראו כהכנסתו השנתית את הכנסתו מהמקורות המפורטים בפסקאות (1) ו-(8) של סעיף 2 לפקודת מס הכנסה, ומי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי יראו כהכנסתו השנתית את הכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 2 האמור, והכל – בשנת המס שבעדה משתלמים דמי הביטוח (להלן – השנה השוטפת), ולאחר שנוכו ההוצאות הקשורות במישרין בהשגת ההכנסה.

(ב) (1) ההכנסה בשנה השוטפת תיקבע על פי השומה הסופית של ההכנסה כאמור לאותה שנה לפני כל פטור, ניכויים וזיכויים לפי פקודת מס הכנסה (להלן – ההכנסה בשומה), בהפחתת סכומים אלה:

(א) סכומי דמי ביטוח ומס מקביל המותרים בניכוי מההכנסה בשומה לפי סעיף 47 לפקודת מס הכנסה;

(ב) סכום שהותר בניכוי לפי סעיף 47(ב) לפקודת מס הכנסה;

ואולם כל עוד לא נערכה שומה סופית כאמור ישולמו מקדמות על חשבון דמי הביטוח בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות, ודין המקדמות לענין חוק זה כדין דמי ביטוח; בתקנות כאמור ייקבעו גם התנאים והכללים שלפיהם תקודם הכנסה של שנות כספים קודמות, כפי שנקבעה בתקנות, לצורך תשלום המקדמות בשנה השוטפת.

(2) לגבי מבוטח שלא נערכה לו שומה כאמור והוא חייב על פי התקנות להגיש דין וחשבון על הכנסתו, תיקבע ההכנסה לפי הדין וחשבון של המבוטח בכפוף להוראות סעיפים 347 ו-357 עד 359, ואולם אם נערכה השומה למבוטח לאחר מכן, תיקבע הכנסתו על פיה ויראו את התשלומים ששילם על פי הדין וחשבון או על פי קביעה מכוח סעיפים 357 או 358 במקדמות.

(3) השר יקבע -

(א) תנאים וכללים שלפיהם שומה עצמית כמשמעותה בסעיף 145(א) לפקודת מס הכנסה (להלן - שומה עצמית), תיחשב כשומה סופית;

(ב) נסיבות שבהן תיחשב ההכנסה בשנה השוטפת, שלפיה שולמו מקדמות כאמור בפסקאות (1) או (2), כהכנסה לפי שומה סופית.

(ג) (1) נקבעה ההכנסה לשנת מס פלונית על פי השומה הסופית כאמור, והתברר כי שולמו מקדמות בסכום קטן מסכום דמי הביטוח שהמבוטח היה חייב בתשלומם לפי אותה שומה, יהיה המבוטח חייב לשלם את הפרש דמי הביטוח, לאחר ניכוי הפרש המגיע בשל גמלה שחושבה מחדש על בסיס השומה הסופית כאמור, לרבות הפרשי הצמדה עליהם, ודינם יהיה כדין דמי ביטוח.

(2) השר יקבע כללים לחישוב הפרש דמי הביטוח, הפרש המגיע בשל גמלה שחושבה מחדש על בסיס השומה הסופית והפרשי ההצמדה עליהם, בשים לב לדרך תשלום המקדמות במהלך אותה שנת מס, וכן מועדים והוראות לתשלומם; בכללים כאמור רשאי השר לקבוע תנאים לפטור מתשלום הפרש דמי ביטוח.

(3) לא שילם המבוטח את הסכום שנדרש לשלם לפי פסקה (1) במועד שנקבע לתשלומו לפי פסקה (2), יחולו על סכום זה הוראות סעיף 364.

(ד) הוראות סעיף קטן (ג) וסעיף 362(א3) יחולו גם על הכנסה שנקבעה לשנת מס פלונית על פי שומה עצמית.

(ה) מבוטח שלא נערכה לו שומה כאמור ולא הגיש דין וחשבון על הכנסתו ואף לא נקבע הסכום המגיע כדמי ביטוח בהתאם לסעיף 357, ישלם מקדמה כאילו הכנסתו היתה הסכום המזערי האמור לגביו בלוח י"א או ההכנסה האחרונה שעל פיה חושבו לאחרונה המקדמות שהוא חייב בהן, כשהיא מקודמת כאמור בסעיף קטן (ב10). לפי הגבוהה ביניהן.

(ו) בתקנות לפי סעיף זה רשאי השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, לקבוע הוראות מיוחדות לגבי -

(1) מבוטח הרשאי לנהל במטבע חוץ פנקסי חשבונות כאמור בסעיף 130א לפקודת מס הכנסה, והכנסה שנקבעה לפי פנקסי חשבונות כאמור;

(2) מבוטח שהוראות פטור לפי סעיף 351(יא) חלות עליו או עשויות לחול עליו;

תקנות כאמור יכול שייקבעו לגבי כלל המבוטחים כאמור בפסקאות (1) או (2) או לגבי חלק מהם, ויכול שייקבעו הוראות שונות לגבי סוגים מהם.

346. על אף הוראות סעיף 345, מי שהמוסד ביטח אותו על פי בקשתו, יראו כהכנסתו השנתית את ההכנסה כפי שנקבעה בתקנות.

חישוב הכנסתו של מבוטח ברשות [165]

סמכות קביעה
[166]

347. מבוטח שהיה עובד או עובד עצמאי או שלא היה עובד ולא עובד עצמאי, ועבר מאחד הסוגים למשנהו, רשאי פקיד גביה ראשי שהמוסד מינהו לכך לקבוע את הסכום המגיע כדמי ביטוח על בסיס מקור הכנסתו בתקופת התשלום ולחייב בתשלום או בתשלום מקדמות.

סכום מרבי
וסכום מזערי
[167, 167ב]

348. (א) לענין דמי ביטוח המשתלמים לפי הוראה מהוראות סעיף 335 לא יבוא בחשבון סכום ההכנסה של המבוטח העולה על הסכום המרבי המתקבל לפי האמור בלוח י"א.

(ב) מבוטח שאין לו הכנסה או שהכנסתו אינה מגיעה לסכום המזערי האמור לגביו בלוח י"א, ישתלמו בעדו דמי הביטוח כאילו הכנסתו היתה הסכום המזערי האמור.

(ג) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לשנות בצו את הסכומים המזעריים האמורים בלוח י"א.

(ד) מבוטח שקיבל דמי אבטלה לחודש מלא לפי פרק ז', ישלם דמי ביטוח כאילו היתה הכנסתו הסכום המזערי הקבוע בפרט 3 שבלוח י"א.

(ה) בת המשרתת בשירות לאומי, בהתנדבות שאישר השר לפי פסקה (3) להגדרת "ילד" שבסעיף 238, ותלמיד במוסד תורני או בישיבה, שאין לו הכנסה או שהכנסתו אינה מגיעה לסכום המזערי האמור בפרט 3 בלוח י"א, יראו כאילו הכנסתם היתה הסכום המזערי האמור.

שינוי הסכום
המרבי
[167א]

349. השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לשנות או להחליף את לוח י"א.

הכנסות פטורות
מדמי ביטוח
[168]

350. (א) לענין תשלום דמי ביטוח לא יראו כהכנסה –

(1) גמלה לפי חוק זה, למעט דמי לידה המשתלמים לפי פרק ג' ולמעט גמלה לפי פרק ח' או פרק י"ב;

(2) גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה;

(3) תגמול נכות או שאירים המשתלם למבוטח מכוח חוק של מדינת חוץ שאישר השר לענין זה כחוק תגמולים;

(4) תגמולים לפי חוקי תגמולים אלה:

(א) חוק הנכים;

(ב) חוק משפחות חיילים;

(ג) חוק המשטרה;

(ד) חוק נכי המלחמה בנאצים;

(ה) חוק נכי רדיפות הנאצים;

(ו) חוק נפגעי פעולות איבה;

(5) תגמולים לפי סעיפים 163 ו-163 לחוק שירות המדינה.

(ב) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע בצו כל חוק אחר כחוק תגמולים לענין סעיף זה.

פטור מתשלום
דמי ביטוח
[169]

351. (א) בכפוף להוראות סעיף 53(ד), לא ישולמו דמי ביטוח בעד עובד בעד הזמן שבעדו מגיעים לו דמי פגיעה, דמי לידה או תשלומים בקשר לשיקום מקצועי הניתן לפי סעיף

88.

(ב) לא ישולמו דמי ביטוח לפי סעיף 335(ב), (ה), (ז), (ח) ו־ט) בעד הזמן שבערו מגיעה למבוטח קצבת זקנה ובעד הזמן שלאחר הגיע המבוטח לגיל 70 בגבר או לגיל 65 באשה, אף אם לא מגיעה לו קצבת זקנה.

(ג) מבוטח החייב בתשלום דמי ביטוח בעד עצמו ומלאו לו בגבר 65 שנים ובאשה 60 שנים וטרם מגיעה לו קצבת זקנה, לא יהיה חייב בתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 335(ב), (ה), (ז), (ח) ו־ט).

(ד) לא ישולמו דמי ביטוח בעד הזמן שבערו מגיעה למבוטח קצבת נכות לפי פרק ה' או לפי פרק ט' אם אין לו כל הכנסה אחרת, ולא ישולמו דמי ביטוח לפי סעיף 335(א), (ב), (ד), (ה), (ז), (ח) ו־ט) בעד הזמן שבערו מגיעה למבוטח לפי סעיף 105 או לפי סעיף 200 קצבה בשל דרגת נכות יציבה, אף אם יש לו הכנסה אחרת.

(ה) לא ישולמו דמי ביטוח בעד הזמן שבערו מגיעה לעובד תמורת דמי פגיעה אלא מהסכום העודף על הסכום שהיה משתלם לו כדמי פגיעה אילו לא קיבל תמורת דמי פגיעה.

(ו) לא ישולמו דמי ביטוח בעד הזמן שהמבוטח אינו עובד ואינו עובד עצמאי והוא אחד מאלה:

(1) תלוי לפי סעיף 130 שאינו מסוגל לכלכל עצמו ומשתלמת בעדו קצבת תלויים;

(2) תלוי לפי סעיף 247(3) שמשתלמת בעדו קצבת שאירים או תוספת לקצבת זקנה.

(ז) לא ישולמו דמי ביטוח בעד הזמן שבערו מגיעה לאדם גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, אם אין לו הכנסה אחרת באותה תקופה.

(ח) מבוטחת לפי פרק ו' שהיא עקרת בית כמשמעותה בסעיף 241 או אלמנה הזכאית לקצבה כאמור בסעיף 242 לא תשלם דמי ביטוח לפי סעיף 335(ד).

(ט) מבוטחת לפי פרק ט' שהיא עקרת בית כמשמעותה בסעיף 241 או שהיא אלמנה הזכאית לקצבה כאמור בסעיף 242, לא תשלם דמי ביטוח לפי סעיף 335(ז) כל עוד אינה מבוטחת לפי פרק י"א.

(י) מבוטחת לפי פרק י' שהיא עקרת בית כמשמעותה בסעיף 241 או שהיא אלמנה הזכאית לקצבה כאמור בסעיף 242, לא תשלם דמי ביטוח לפי סעיף 335(ח) כל עוד אינה מבוטחת לפי פרק י"א.

(יא) מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, והכנסתו בשנת המס, או באותו חלק ממנה שבו היה מבוטח כאמור, אינה עולה על ההכנסה המזערית האמורה בפרט 3 בלוח י"א לגבי אותה תקופה, לא ישלם דמי ביטוח אם הוא –

(1) מקבל גמלה או תגמול האמורים בסעיף 350, למעט דמי אבטלה בעד חודש מלא – בעד התקופה שבה קיבל גמלה או תגמול כאמור, ואם הוא נכה הזכאי לקצבת נכות לפי פרק ט' – בעד תקופה שתחילתה בתאריך הקובע כמשמעותו בסעיף 195;

(2) תושב ישראל שעלה לפי חוק השבות – בעד תקופה שעד 12 חודשים מיום שעלה;

(3) פטור מתשלום דמי ביטוח, לפי כללים ומבחנים שקבע השר באישור ועדת העבודה והרווחה – בעד תקופה שקבעו כאמור.

352. השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע –

(1) הוראות מיוחדות בדבר תשלום או פטור מתשלום של דמי ביטוח, כולם או מקצתם, מהכנסה שמקורה בבונוסים, מהכנסה המשתלמת שלא בכסף או שלא במישרין בידי מעביד לעובדו ומתשלום שהוא נוסף לשכר החודשי הרגיל כפי שהוגדר בתקנות;

(2) הוראות וכללים דרך כלל או לסוגים של מבוטחים, שלפיהם, על אף הוראות סעיף 344, לענין דמי ביטוח, הכנסה פלונית לא תובא בחשבון, או תובא בחשבון לענין דמי ביטוח אף שאינה חייבת במס לפי פקודת מס הכנסה.

סימן ג': תשלומים ודוחות

מועד התשלום
[171]

353. מועד התשלום של דמי הביטוח יהיה, לגבי עובד – היום ה־15 בחודש שאחרי תקופת התשלום, ולגבי כל מבוטח אחר – היום ה־15 בחודש של תקופת התשלום; השר רשאי לקבוע מועדים אחרים במקום המועדים שבסעיף זה, לכלל המבוטחים או לחלק מהם, ולכל דמי הביטוח או לחלק מהם.

זקיפת תשלומים
[172]

354. כל תשלום על חשבון דמי ביטוח ייזקף לפי סדר זה:

(1) כנגד אותו סכום של דמי ביטוח שמועד תשלומו הוא המוקדם ביותר מבין חובות דמי הביטוח של החייב; לענין פסקה זו, "דמי ביטוח" – לרבות ההפרש בצירוף התוספת לפי סעיף 345;

(2) כנגד הקנס לפי סעיף 364(א) החל על אותו סכום;

(3) כנגד התוספת לפי סעיף 364(א) החלה על אותו סכום.

חובת דיווח
[173]

355. השר רשאי להתקין תקנות בדבר –

(1) דין וחשבון שאדם חייב להגיש על הכנסתו;

(2) דין וחשבון שאדם חייב להגיש על שכר עבודה ששולם למי שבעדו הוא חייב בתשלום דמי ביטוח;

(3) חובת קבלן להודיע על ביצוע עבודה באמצעות קבלן משנה ודינו של קבלן שלא קיים חובה כאמור.

קנס על אי-
הגשת דו"ח
[173א]

356. (א) החייב להגיש דין וחשבון או למסור הודעה לפי סעיף 355 ולא הגישם במועד שנקבע – יחוייב בקנס.

(ב) השר יקבע הוראות בדבר שיעור הקנס, התקופות שבעדן יוטל והמועדים לתשלומם, ובלבד –

(1) שלגבי אדם החייב בהגשת דין וחשבון כאמור בסעיף 355(1), לא יוטל קנס העולה על 36% מדמי הביטוח שהיה עליו לשלם באותה שנה שוטפת;

(2) שלגבי אדם החייב בהגשת דין וחשבון כאמור בסעיף 355(2), ייקבע הקנס בשים לב למספר בני האדם שלגביהם היה חייב להגיש את הדין וחשבון ובשים לב לסכום דמי הביטוח שהיה חייב בתשלומם.

(ג) לענין סעיפים 28(א), 312, 362, 363, 364, 367 ו־397(א), דין קנס כאמור בסעיף קטן (א) כדין דמי ביטוח.

357. היה אדם חייב, לפי התקנות, להגיש דין וחשבון כאמור בסעיף 355(1) או (2) ולא הגישו, רשאי פקיד גביה ראשי שהמוסד מינהו לכך לקבוע את הסכום המגיע כדמי ביטוח שיש לשלם, ורואים כאילו חל פרעון הסכום במועד התשלום של תקופת התשלום שאליה מתייחס הסכום.

קביעת דמי
ביטוח בהערר
דו"ח
[174]

358. היה פקיד גביה ראשי משוכנע שהכנסתו של המבוטח או שכר העבודה של עובדי מעביד פלוני עולים על הסכומים הנקובים בדין וחשבון שהמעביד או שהמבוטח הגיש לפי התקנות, רשאי הוא לקבוע את הסכום המגיע כדמי ביטוח שיש לשלם, ורואים כאילו חל פרעון הסכום במועד התשלום של תקופת התשלום שאליה מתייחס הסכום.

קביעת דמי
ביטוח בניגוד
לדו"ח
[175]

359. (א) קבע פקיד גביה ראשי את דמי הביטוח כאמור בסעיפים 347, 357 או 358, תימסר לחייב בתשלום הודעה על כך במכתב רשום, והחייב בתשלום רשאי לערוך לפני ועדת שומה הפועלת לפי סעיף 372, תוך שלושים ימים מהיום שבו נמסרה לו ההודעה; לא ערר החייב בתשלום כאמור, תהא קביעת פקיד גביה ראשי סופית.

ערר על
קביעת דמי
ביטוח
[176]

(ב) השתמש פקיד גביה ראשי בסמכותו לפי סעיפים 357 או 358, חייב הוא לנמק את החלטתו בהודעה על פי סעיף קטן (א).

(ג) העורר על קביעה לפי סעיפים 347 או 357 עליו הראיה.

(ד) הוגש ערר על קביעה לפי סעיף 358, על המוסד הראיה שהקביעה היתה סבירה.

360. השר רשאי לקבוע, לגבי כלל המבוטחים או לגבי סוגים מהם, הוראות בדבר שיטת הגביה של דמי הביטוח.

שיטת גביה
[177]

361. השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע הנחות שיינתנו לעובד עצמאי ולמי שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, ששילמו דמי ביטוח לפני המועד שנקבע לתשלומם או באמצעות גביה מרוכזת, והכל בשיעורים ובתנאים שקבע, דרך כלל או לסוגים של מבוטחים.

סמכות למתן
הנחה
[177א]

362. (א) שולמו למוסד דמי ביטוח לפי חוק זה או כספים לפי חוק אחר ביתר (להלן – תשלום יתר), יחולו הוראות אלה:

החזרת תשלומי
יתר
[178]

(1) נגבה תשלום היתר על פי דרישת המוסד, הוא יוחזר בצירוף תוספת לפי שיעור עליית המדר שפורסם לאחרונה לפני היום שבו הוחזר תשלום היתר לעומת המדר שפורסם לאחרונה לפני היום שבו נגבה תשלום היתר;

(2) שולם תשלום היתר שלא על פי דרישת המוסד, הוא יוחזר בצירוף תוספת שתחושב כאמור בפסקה (1), ואולם לא תשולם תוספת בשל תקופה העולה על שלוש שנים;

(3) שולמו מקדמות בעד שנת מס פלונית, בסכום העולה על סכום דמי הביטוח המגיע בעד אותה שנה על פי שומה סופית, יוחזר תשלום היתר בניכוי הפרש המגיע למוסד בשל גמלה שחושבה מחדש על בסיס השומה הסופית, בתוספת הפרשי הצמדה; השר יקבע כללים לחישוב תשלום היתר, הפרש הגמלה והפרשי הצמדה, בשים לב לדרך תשלום המקדמות במהלך אותה שנת מס, וכן מועדים והוראות לתשלומם; בכללים כאמור רשאי השר לקבוע גם תנאים שבהם לא יוחזר תשלום היתר.

(ב) המוסד יקוו, מהתשלומים המגיעים לזכאי להחזר לפי סעיף זה, כל סכום שהזכאי חייב למוסד על פי כל דין.

(ג) לענין סעיף זה יראו כיום החזרת תשלום היתר לזכאי את היום שבו נשלח שיק למען שמטר, זוכה חשבונו בבנק, קוזה חובו למוסד או הועמד סכום כסף לרשותו בדרך אחרת; השר רשאי לקבוע הוראות משלימות לענין זה.

(ד) המוסד יודיע למי ששילם תשלום יתר על זכאותו להחזר על פי סעיף זה; השר רשאי לקבוע הוראות בדבר מתן ההודעה וכן מקרים ונסיבות שבהם התוספת לתשלום יתר מוחזר תחושב בדרך שונה מהדרך שנקבעה בסעיף קטן (א).

(ה) תוספת ששולמה לפי סעיף זה לא תיחשב כהכנסה לענין פקודת מס הכנסה ולענין קביעת תשלומי חובה או היטלים אחרים.

מחיקת חוב
דמי ביטוח
[178א]

363. מבוטח שנפטר בלי שקיימת מכוחו זכאות לגמלת שאירים או תלויים, לא יהיה המוסד זכאי לגבות כל חוב של דמי ביטוח שהמבוטח שנפטר היה חייב בהם בעד עצמו.

סימן ד': פיגורים

תשלומי פיגורים
[179]

364. (א) לא שולמו דמי ביטוח במועד התשלום, ישלם החייב בתשלום דמי ביטוח, בנוסף על דמי הביטוח -

(1) קנס בשיעור של 1.5% מסכום דמי הביטוח שבפיגור לכל שבוע של פיגור או חלק ממנו; עלה הפיגור על 90 ימים - יהיה הקנס, החל ביום ה-91, 3% מסכום דמי הביטוח שבפיגור לכל שבוע של פיגור או חלק ממנו; השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לשנות בצו את התקופות ואת שיעורי הקנס האמורים;

(2) החל ב-1 בחודש שלאחר מועד התשלום - תוספת לפי שיעור עליית המדר שפורסם לאחרונה לפני יום תשלום הסכום בפועל לעומת המדר שפורסם לאחרונה לפני מועד התשלום.

(ב) לענין סעיף קטן (א), "דמי ביטוח" - לרבות תשלומים שהמוסד גובה לפי חיקוק אחר.

(ג) דין קנס ותוספת לפי סעיף קטן (א) כדין דמי ביטוח לענין סעיפים 28(א), 312, 362, 363, 367 ו-397(א).

שמירת זכות
לגמלה
[180]

365. היה אדם חייב לפי חוק זה לשלם דמי ביטוח בעד הזולת ולא שילמם, יראו, לענין הזכות לגמלה, כאילו שולמו.

הפחתת גמלה
ושלילתה
מחמת פיגור
[181]

366. (א) קרה מקרה המזכה לגמלה וקיים אותה שעה חוב של דמי ביטוח והפיגור בתשלומו הוא בעד תקופה העולה על 12 חודשים, ינהגו כך:

(1) בפיגור שאינו עולה על 18 חודשים - תשולם הגמלה פחות רבע;
(2) בפיגור העולה על 18 חודשים ואינו עולה על 36 חודשים - תשולם הגמלה פחות חצי;

(3) בפיגור העולה על 36 חודשים - לא תינתן גמלה לא בכסף ולא בעין.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על -

(1) הטבות לפי סעיף 9;

(2) גמלאות לפי סעיפים 42, 49, 57, 62, 66, 143, 144, 254, 265, 266 ו-267;

(3) על גמלאות לפי פרק ה' כשחובת תשלום דמי ביטוח נפגעי עבודה אינה חלה על המבוטח בעת קרות המקרה המזכה לגמלה;

(4) גמלאות לפי פרקים י, י"ב ו-י"ג;

(5) הענקות לפי סעיף 387.

(ג) היה אדם מבוטח תקופה העולה על עשר שנים, יוארכו התקופות האמורות בסעיף קטן (א) בחודשיים לכל שנה שמעל עשר השנים האמורות ובלבד שלא יעלו על 60 חודשים.

(ד) פיגור בתשלום דמי ביטוח, שמועד תשלומם חל תוך 90 הימים שלפני קרות המקרה המזכה לגמלה, לא ייחשב כפיגור לענין סעיף קטן (א).

(ה) פיגור בתשלום סכום דמי ביטוח שאינו עולה על 15% מהשכר הממוצע, כפי שהוא ביום קרות המקרה המזכה לגמלה, לא ייחשב כפיגור לענין סעיף קטן (א).

367. (א) פקודת המסים (גבייה)⁴⁷, להוציא סעיף 12 שבה, תחול על דמי ביטוח כאילו היו מס כמשמעותו בפקודה האמורה.

הקלות בגביית דמי ביטוח [183]

(ב) השר רשאי למנות אדם שיהיו לו הסמכויות של פקיד גביה או ממונה על הגביה לענין הפקודה האמורה, והוא ימלא לצורך סעיף זה את התפקידים המוטלים על פקיד גביה או ממונה על הגביה לפי הפקודה האמורה.

(ג) לענין גביית חובות, אשר לפי פקודת פשיטת הרגל, פקודת האגודות השיתופיות או פקודת החברות, סילוקם קודם לסילוק יתר החובות – דין דמי ביטוח כדין מס המגיע לאוצר המדינה.

368. (א) המוסד רשאי לערוך עם מעביד או מבוטח או עם באי כוחם הסכם בכתב, לפי טופס שנקבע, בדבר תשלום לשיעורים של חוב דמי ביטוח, כולו או מקצתו; נערך הסכם כאמור – יראו לגבי הזכות לגמלה שנוצרה לאחר שנערך ההסכם ובכפוף לסעיף 312(ב) ולתנאי ההסכם, כאילו שולמו דמי הביטוח שלגביהם נערך ההסכם, כל עוד החייב בתשלומם מקיים את הוראות ההסכם.

הסכם תשלומים [184]

(ב) כל תשלום שישולם לפי הסכם כאמור ישא ריבית בשיעור שנקבע בצו לפי חוק הריבית (שינוי שיעורים), התשל"ג-1972⁴⁸, ממועד ההסכם ועד מועד התשלום.

(ג) לא פרע אדם במועד שני תשלומים, בין רצופים ובין שאינם רצופים, על פי ההסכם שנערך עמו, רשאי המוסד לבטל את ההסכם; בוטל ההסכם, רואים כאילו לא נערך ההסכם, והוראות סעיף 364 יחולו על דמי הביטוח שבפיגור.

369. (א) לא נרשם מעביד בהתאם לתקנות על פי סעיף 379 או לא שילם במועד התשלום את דמי הביטוח בעד עובד פלוני, ולפני הרישום או אחרי מועד התשלום ולפני סילוק הפיגורים קרה לעובד מקרה המזכה לגמלה, רשאי המוסד לתבוע מהמעביד סכום השווה לגמלאות בכסף ששולם המוסד, או שהוא עתיד לשלמן, ואת השווי הכספי של הגמלאות בעין שניתנו לזכאי לגמלה, בקשר לאותו מקרה.

אי-רישום ואי-תשלום דמי ביטוח – אחריות המעביד [185]

(ב) השר רשאי לקבוע הוראות בדבר היוון קצבאות ובדבר חישוב ערכן הכספי של גמלאות בעין, לענין סעיף זה.

⁴⁷ חוקי א"י, פרק קל"ז, עמ' 1374.
⁴⁸ סי"ח התשלי"ג, עמ' 12.

(ג) נתבע מעביד לפי סעיף זה, יהיה זכאי לצרף כנתבעים נוספים את כל מי שהיה, בשעת התביעה או לפני כן, מעבידו של העובד שלגביו הוגשה התביעה, אם אותו מעביד פיגר בתשלום דמי ביטוח בעדו, ולתבוע חלוקת סכום התביעה ביניהם באופן יחסי לסכומי הפיגור.

(ד) הוראות סעיף קטן (ג) לא יחולו אם נתבע מעביד בשל פגיעה בעבודה שאירעה לעובד או אם הפיגור בתשלום דמי ביטוח חל בתקופה שקדמה לחמש שנים שלפני יום המקרה המזכה לגמלה.

370. עובד המוסד שהמינהלה הסמיכה לכך רשאי, על פי בקשה מנומקת ומטעמים מיוחדים המצדיקים זאת בנסיבות המקרה שיירשמו, לוותר על הפרש דמי ביטוח לפי סעיף 345, על קנס לפי סעיף 356, על קנס ותוספת לפי סעיף 364 ועל ריבית לפי סעיף 368(ב), כולם או חלקם.

סימן ה': הוראות מיוחדות

371. השר רשאי לקבוע, הן בדרך כלל והן לסוגים, הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח של המבוטחים המנויים להלן, וכוחן יפה על אף הוראות פרק זה, ובלבד שלא יחוייבו בתקנות לשלם דמי ביטוח מסכום העולה על ההכנסה המרבית שלפיה משתלמים דמי ביטוח; ואלה הם המבוטחים:

- (1) (א) עובד חלקי;
  - (ב) עובד לשעה;
  - (ג) עובד אצל מעבידים שונים;
  - (ד) עובד מזמן לזמן לפי רצונו הוא;
  - (ה) עובד שתוך פרק זמן הנקוב בתקנות עבד מספר ימים פחות מהנקוב בהן;
  - (ו) עובד בחופשה, ללא תשלום, חודש תמים;
  - (ז) עובד שמעבידו אינו תושב ישראל;
  - (ח) עובד בשירות דיפלומטי או קונסולרי של מדינת חוץ;
  - (ט) עובד שאין אדם אחר חייב לפי חוק זה בתשלום דמי ביטוח בעדו;
  - (י) עובד ששכר עבודתו, כולו או מקצתו, אינו משתלם על ידי מעבידו או מטעמו;
  - (יא) עובד במשק בית;
  - (יב) עובד שאינו עובד עצמאי ואין עיקר הכנסתו מעבודה שכירה;
- (2) מבוטח שהוא גם עובד וגם עובד עצמאי;
  - (3) עובד עצמאי שאין עיקר הכנסתו ממשלה ידו;
  - (4) מבוטח שהוא מתיישב בישוב חקלאי שהוקם אחרי המועד הנקוב בתקנות;
  - (5) (א) מבוטח ששירותי סעד תומכים בו;
  - (ב) מבוטח בתקופת היותו אסיר או עציר;
  - (ג) מבוטח השוהה בחוץ לארץ;

(ד) מבוטח שעבר מסוג אחד של מבוטחים למשנהו – בתקופת מעבר שנקבעה;

(ה) מבוטח שהוא תלמיד במוסד להשכלה;

(ו) מבוטח המצוי בהכשרה מקצועית או בשיקום מקצועי כמשמעותם בסעיף 75 (א) (3);

(ז) מבוטח לפי פרק ה' בלבד;

(ח) מבוטחים בני זוג העובדים במפעל או בעסק של שניהם או של אחד מהם;

(ט) מבוטח שאינו עובד בשנה הראשונה לביטוחו;

(י) מבוטח שסוג לפי סעיף 6;

(יא) מבוטח שלפי פקודת מס הכנסה יש לגבות מהכנסותיו מס הכנסה במקור, למעט הכנסות מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודה האמורה.

372. (א) ליד כל סניף של המוסד תוקם ועדת שומה, והיא תקבע, לפי בקשת החייב בתשלום דמי ביטוח, את דמי הביטוח שיש לשלם.

ועדת שומה
[187]

(ב) המועצה תמנה את חברי ועדת השומה.

(ג) ועדת שומה תרון בשלושה; מנהל הסניף שלידו הוקמה ועדת שומה יקבע את התור שלפיו יכהנו חבריה.

(ד) ועדת שומה תקבע את סדרי הדין לפניה, במידה שלא נקבעו בתקנות, ולא תהיה כפופה לדיני הראיות אלא תשקול לפי אומד דעתה את חומר הראיות שהובאו לפניה; ואולם שומה סופית של הכנסה מהמקורות האמורים בסעיפים 344(א) ו-345(א), לפני כל פטור, ניכויים וזיכויים לפי פקודת מס הכנסה, תחייב את הועדה.

(ה) החלטת ועדת שומה בשאלה שבעובדה תהיה סופית.

373. סכום קצבת הילדים לפי פרק ד' אשר ישולם לאדם בזכות ילדו, ינוכה מתשלומים לאותו אדם בזכות אותו ילד על פי הסכם קיבוצי או חוזה.

ניכוי מתשלומים
אחרים
[[188(א)]]

פרק ט"ז: שונות

[ט']

374. (א) נכרת הסכם, בין ממשלת ישראל לבין מדינת חוץ או רשות שאינה מדינה, הקובע יחסי גומלין בענין ענפי ביטוח לאומי שחוק זה דן בהם, או המחיל זכויות או חובות לפי חוק זה על תושבי המדינה או הרשות שעמן נכרת ההסכם, רשאי השר, באישור ועדת העבודה והרווחה, להתקין תקנות לביצוע ההסכם אף בסטיה מהוראות חוק זה, ובהסכמתו של השר הממונה על ביצוע חיקוק אחר – אף בסטיה מהוראות אותו חיקוק.

ביצוע אמנות
[190]

(ב) אמנה רבי־צדדית הנוגעת לביטוח לאומי שמדינת ישראל הצטרפה אליה יראו כהסכם בין המדינה לבין כל אחת מהמדינות החברות לאותה אמנה, ובלבד שאותה מדינה אינה מפלה לרעה אזרחים ישראליים בענפי ביטוח שחוק זה דן בהם.

375. הושר רשאי לקבוע הוראות מיוחדות בדבר ביטוחו של אזרח מדינה שחוקיה מפלים לרעה אזרחים ישראליים בענפי ביטוח שחוק זה דן בהם.

הרדיות בביטוח
אזרחי חוץ
[191]

376. הורה שר הבטחון לפי סעיף 278 כי שירות מילואים יהיה שירות חירום, רשאים השר ושר האוצר, בנסיבות מיוחדות, לקבוע באישור ועדת העבודה והרווחה, לגבי תקופת אותו שירות, הוראות בדבר שיפוי מלא או חלקי של מעביד על תשלומים כאמור בסעיף 283 ועל תשלום דמי ביטוח בעד עובדיו; בתקנות לפי סעיף זה ייקבעו המקורות למימון השיפוי ושיעורו, ומותר לקבוע בהן כי השיפוי יחול לגבי חלק מהתקופה, סוגי המעבידים שיהיו זכאים לשיפוי ותנאים למתן השיפוי.

377. השר רשאי לקבוע הוראות מיוחדות בדבר ביטוחם של אנשים המשרתים בצבא הגנה לישראל, להוציא אנשים בשירות מילואים, ושל התלויים בהם.

378. (א) בסעיף זה –

“אזור” – יהודה והשומרון וחבל עזה, למעט שטחי עזה ויריחו;

“שטחי עזה ויריחו” – השטחים הכוללים בתחום השיפוט הטריטוריאלי של הרשות הפלסטינית על פי ההסכם שנחתם בקהיר בין מדינת ישראל לבין ארגון השחרור הפלסטיני, ביום כ”ג באייר התשנ”ד (4 במאי 1994);

“תושב ישראל באזור” – מי שמועסק או גר באזור או בשטחי עזה ויריחו והוא אזרח ישראלי או שהוא זכאי לעלות לישראל לפי חוק השבות, ואשר אילו מקום מגוריו היה בישראל היה בגדר תושב ישראל;

“יום התחילה” – י”ח בטבת התשנ”ה (21 בדצמבר 1994).

(ב) השר, לאחר התייעצות עם המועצה ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לקבוע זכויות וחובות לפי חוק זה, כולן או מקצתן, בשטח שיקבע, לגבי אלה:

(1) מי שאינו תושב ישראל;

(2) תושב ישראל באזור;

(3) תושב ישראל המועסק מחוץ לישראל;

(4) תושב ישראל הגר מחוץ לישראל;

(5) תושב ישראל המעסיק עובדים מחוץ לישראל;

(6) מעביד שהוא חבר-בני-אדם הרשום בישראל או חבר-בני-אדם אשר 50% או יותר מהבעלות בו הם בבעלות ישירה או עקיפה של תושב ישראל או של תושב ישראל באזור.

(ג) תקנות שהותקנו לפני יום התחילה לפי סעיף 192א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ”ח-1968, כנוסחו לפני יום התחילה, ימשיכו לעמוד בתוקפן ובלבד שלא ישולמו תגמול או גמלה לפיהן למי שאינו תושב ישראל באזור, אלא בתנאים אלה:

(1) לגבי מי שמתגורר באזור – אם התגמול או הגמלה שולמו לו לפי התקנות ביום התחילה, ולגבי קצבת זקנה – אם השלים תקופת אכשרה לקבלת קצבת זקנה לפני יום התחילה ונעשה זכאי לקצבת זקנה תוך התקופה שנקבעה בתקנות, אך לא יאוחר מאשר תוך שנתיים מיום התחילה;

(2) לגבי מי שמתגוררים בשטחי עזה ויריחו – בתנאי שלא ישולמו תגמול או גמלה לפי תקנות כאמור, אלא לפי פרק ה’;

(3) לא יראו כתאונת עבודה, תאונה שאירעה לאחר יום התחילה בדרך לעבודה וממנה, אם אירעה מחוץ לישראל.

379. השר רשאי לקבוע הוראות בדבר רישום המבוטחים והמעבידים במוסד ובדבר שינוי כפרטי הרישום. רישום [193]
380. (א) לא נרשם מבוטח על פי ההוראות בדבר רישום החלות עליו, לא תיחשב לגביו כל תקופת אכשרה לענין סעיפים 246 ו-253, אלא מיום שנרשם. מבוטח שלא נרשם [194]
- (ב) סעיף זה לא יחול אם הוכיח המבוטח כי אי-הרישום נגרם על ידי מעשה שלא היה תלוי ברצונו של החייב ברישום.
381. השר יקבע את שיטות העיגול של הסכומים שהמוסד מחשב, גובה או משלם לפי חוק זה, וכן לפי כל דין אחר, אם אין בו הוראה אחרת לאותו ענין; נקבע כי סכום כאמור יחולק, יהיה השר רשאי לקבוע גם את שיטות העיגול של המנה המתקבלת לאחר החלוקה. עיגול סכומים [195]
382. (א) סכום שגבה המוסד מן החייב לחיובים אחרים, בין לפי חוק זה ובין לפי כל דין אחר, ייזקף חלק יחסי ממנו לחשבונו של כל חיוב כיחס חלקו של אותו חיוב לסך החיובים; הוראה זו לא תחול על סכומים שהמוסד גובה לפי סעיפים 192, 328, 329, 330 ו-369. זקיפת תשלומים בחיובים אחרים [195א]
- (ב) הזקיפה בחשבונו של כל חיוב תיעשה לפי הסדר האמור בסעיף 354.
383. (א) מי שהסמיכו לכך המוסד רשאי להיכנס, בכל עת סבירה, לכל מקום שיש לו יסוד להניח שעובד בו אדם כעובד עצמאי או שמועבד בו עובד, או לשם חקירה בקשר לתביעה או לתשלום גמלה, ובלבד שלא יהא רשאי להיכנס בכוח למקום מגורים לשם חקירה כאמור אלא על פי צו מאת שופט בית משפט השלום. פיקוח [196]
- (ב) מי שהוסמך כאמור בסעיף קטן (א) רשאי לדרוש כי יוצג בפניו כל פנקס או מסמך אחר בדבר האנשים העובדים באותו מקום, הן כעובדים והן כעובדים עצמאיים, ולחקור כל אדם בכל ענין הנוגע לחוק זה, ובלבד שלא יירש אדם לתת תשובה או עדות העלולות להפלילו.
- (ג) הוראות סעיף זה אינן באות לגרוע מהוראות סעיף 146.
384. (א) על אף הוראות כל דין אחר, רשאי עובד המוסד שהמינהלה הסמיכה אותו לכך לדרוש מכל עובד של גוף ציבורי שיופק כל פרט הנדרש לענין חוק זה והוא ביריעתו או ברשותו של אותו עובד, אך אין לחייב מכוח סעיף זה עובד כאמור לגלות פרטים שעליהם הוא חייב בשמירת סודיות לפי פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], התשל"ב-1972⁴⁹, לפי חוק בנק הדואר, התשי"א-1951⁵⁰, או לפי חוק בנק ישראל, התשי"ד-1954⁵¹. סמכות לדרוש ידיעות רשמיות [196א]
- (ב) לענין סעיף זה, "גוף ציבורי" - המדינה, רשות מקומית, חברה שהממשלה משתתפת בהנהלתה וכל גוף אחר העומד לביקורתו של מבקר המדינה, וכן קופת גמל כמשמעותה בסעיף 180 וקרן חופשה לפי חוק חופשה שנתית.
385. (א) לא הוכח יום לידתו של אדם, חזקה עליו, לענין חוק זה, שנולד בחמישה עשר לחודש לידתו, ואם לא הוכח החודש - חזקה כאמור שנולד באחד באפריל של שנת לידתו. חישובי מועדים [197]
- (ב) לא נקבע גילו של אדם אך נקבע לו מתח גילים, יהיה גילו, לענין חוק זה, הגיל שבתחום אותו מתח שהמבוטח או הזכאי לגמלה, לפי הענין, הצהיר עליו כעל גילו.

⁴⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 24, עמ' 500.

⁵⁰ סי"ח התשי"א, עמ' 219.

⁵¹ סי"ח התשי"ד, עמ' 192.

387. לא ייוצג אדם בפני המוסד אלא על ידי עורך דין, רואה חשבון, ידיד קרוב, נציג ארגון גובדים או מעבידים, נציג ארגון של ישובים חקלאיים או אדם אחר שנתקיימו בו התנאים שנקבעו לכך.

[ט'ו]

פרק י"ז: הענקות

מתן הענקה
[198אא]

387. המוסד רשאי, לפי שיקול דעתו מטעמי צדק, לתת הענקות לאדם בכסף ובעין על פי גבחים וכללים ובשיעורים שנקבעו באישור ועדת העבודה והרווחה, כשתביעתו של האדם לגמלה במסגרת ענפי הביטוח אינה מזכה אותו בגלל אחת מאלה:

- (1) אי-הזדקקות לאשפוז לפי סעיף 42;
- (2) פיגור בתשלום דמי ביטוח לפי סעיפים 50 או 366;
- (3) אי-מילוי חובת רישום לפי סעיף 77;
- (4) אי-השלמת תקופת אכשרה לפי סעיפים 246 או 253.

מימון
[198בב]

388. ההענקות לפי סעיף 387 ימומנו מחשבון נפרד שייווצר על ידי הפרשה שנתית של 1% מתקבולי המוסד וממקורות אחרים שהסכימו עליהם המוסד והממשלה (להלן – שיעור ההפרשה).

שינוי שיעור
ההפרשה
[198ג]

389. השר, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, רשאי לשנות בצו את שיעור ההפרשה.

התחשבות
בתקנות בשיעור
ההפרשה
[198דד]

390. השר, בהתקינו תקנות לפי סעיף 387, יביא בחשבון את מקורות המימון לתשלום ההענקות, לאחר שהמוסד ימציא לו הערכה של שיעורי ההפרשה; המוסד ימציא את ההערכה כאמור לקראת יום 1 באפריל בכל שנה.

[יא"א]

פרק י"ח: בית הדין לעבודה

סמכות בית
דין אזורי
[230]

391. (א) לבית דין אזורי כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, תהיה סמכות ייחודית לדון לפסוק בכל תובענה למעט בתובענה לפי פרק ח' –

- (1) של הזכאי לגמלה, או של האדם אשר לידיו ניתנה הגמלה, הטוענים שקופחו בזכותם או שלא הוחלט תוך הזמן הקבוע בתקנות בתביעה שהגישו בהתאם לסימן א' של פרק י"ד;
- (2) (א) של המוסד נגד מבוטח, נגד מי שהיה מבוטח, נגד כל אדם שנתבע לשלם דמי ביטוח או לפי סעיף 369 נגד מעביד;
- (ב) של המוסד נגד התובע גמלה או מי שקיבל גמלה או תשלום אחר, לרבות גמלה או תשלום אחר ששולמו בטעות או שלא כדין;
- (3) של מבוטח או של מי שהיה מבוטח, של הנתבע לשלם דמי ביטוח או של הטוען שהוא מבוטח, נגד המוסד בכל ענין הנוגע לביטוח לפי חוק זה;
- (4) של מבוטח נגד מעביד לתשלום תמורת דמי פגיעה;
- (5) שבין המוסד ובין שירות רפואי מוסמך בכל ענין הנוגע מההסכם ביניהם או מתקנות לפי סעיף 91;

(6) של אדם הטוען שלא שולמו דמי קבורה ונגרמה לו הוצאה כספית בשל כך;

(7) של אדם הרואה עצמו נפגע עקב החלטת המוסד לפי סעיף 304.

(ב) לא תהיה לבית הדין סמכות לקבוע את גילו של אדם אלא לצורך סעיף 385 בתחום מתח גילים שנקבע לפי חוק קביעת גיל, התשכ"ד-1963⁵².

392. (א) בעלי הדין לפני בית הדין לעבודה יכולים להיות –

בעלי הדין
[231]

(1) הזכאי לגמלה או האדם אשר לידיו ניתנת הגמלה;

(2) המוסד;

(3) מבוטח, מי שהיה מבוטח, האדם הנתבע לשלם דמי ביטוח, או הטוען שהוא מבוטח;

(4) מעביד;

(5) שירות רפואי מוסמך;

(6) אדם כאמור בסעיף 391(א)6 או (7);

(7) שירות התעסוקה.

(ב) כל נתבע בדין רשאי לבקש שיצרפו כבעל דין כל אדם הנמנה עם המפורטים בסעיף קטן (א).

393. עובד או התלויים בו, שהמוסד דחה את תביעתם לגמלה לפי פרק ה' ולא הגישו תובענה לבית הדין לעבודה תוך המועד שנקבע בתקנות, הזכות בידי המעביד להגיש לבית הדין לעבודה, בשמם, תובענה נגד המוסד תוך תקופה שקבע שר המשפטים בהתייעצות עם השר.

תובענה של מעביד בהעדר תובענה של עובד
[231א]

394. לא תישמע בכל בית משפט או בית דין טענה הסותרת פסק דין סופי של בית הדין לעבודה בשאלה אם מגיעה גמלה לפי פרק ה' או לא.

מניעת טיעון
[231ב]

395. המוסד לביטוח לאומי ישתתף בתקציב בית הדין לעבודה על ידי ניכוי מהקצבת האוצר האמורה בסעיף 32 בשיעור שיקבעו שרי האוצר והמשפטים והשר, לאחר התייעצות עם המוסד.

השתתפות בתקציב בית הדין לעבודה
[232]

396. שר המשפטים, בהתייעצות עם השר, רשאי לקבוע הוראות בדבר מועדים להגשת תובענות וערעורים לענין חוק זה לפני בית הדין לעבודה.

קביעת מועדים
[233]

397. (א) השר, בהסכמת שר המשפטים, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה, יתקין תקנות בדבר מתן סיוע משפטי לכל מבקש, שאינו חבר בני-אדם, בהליכים בבית הדין לעבודה שהמוסד הוא צד בהם, בענינים הנובעים מחוק זה או מכל חיקוק אחר שהמוסד משלם תשלומים על פיו, למעט הליכים שענינם תביעה לתשלום דמי ביטוח או תביעה נגד מעביד לפי סעיף 369.

סיוע משפטי
[234]

(ב) הסיוע המשפטי יינתן באמצעות לשכות הסיוע המשפטי הפועלות לפי חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972⁵³, ולפי הוראותיו, הכל בשינויים שנקבעו בתקנות לפי סעיף

⁵² סי"ח התשכ"ד, עמ' 7.
⁵³ סי"ח התשל"ב, עמ' 95.

קטן (א), ובלבד שההגבלות בדבר יכולתו של המבקש לשאת בהוצאות השירות המשפטי כאמור בסעיפים 2 ו-3 לחוק האמור לא יחולו.

(ג) המוסד ישא בכל ההוצאות הקשורות במתן סיוע משפטי לפי סעיף זה, לפי הסדר בינו לבין המדינה.

[י"ב]

פרק י"ט: עונשין וביצוע

עונשין
[239]

398. (א) מי שעשה אחת מאלה, דינו – מאסר שנה אחת:

(1) גרם במרמה או על ידי העלמת עובדה למתן גמלה לפי חוק זה או להגדלתה, בין שהגמלה הגיעה לידיו ובין שהגיעה לידי זולתו;

(2) מסר הצהרה כוזבת בקשר לדמי ביטוח או העלים עובדה שיש לה חשיבות לענין זה;

(3) קשר קשר עם אדם אחר כדי להביא להקטנת דמי ביטוח או להגדלת גמלה.

(ב) מי שלא מילא חובה המוטלת עליו בחוק זה או על פיו, דינו – קנס בשל כל אדם שלגביו נעברה העבירה; לענין זה, "חובה" – למעט חובת תשלום למוסד.

(ג) מי שלא שילם דמי ביטוח בעד עובדו כאמור בחוק זה, דינו – מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א4) לחוק העונשין, ואם הוא תאגיד, דינו – כפל הקנס האמור.

(ד) מי שלא שילם ביודעין דמי ביטוח בעד עצמו כאמור בחוק זה, דינו – קנס.

(ה) נעברה עבירה לפי סעיף זה בידי חברי-בני-אדם מואגד או בלתי מואגד, יאשם בה גם כל אדם אשר בשעת ביצוע העבירה היה בו חבר מינהלה, מנהל, שותף, למעט שותף מוגבל, או עובד האחראי למעשה נושא העבירה, אלא אם כן הוכיח שניים אלה:

(1) שהעבירה נעברה שלא בידיעתו;

(2) שהוא נקט את כל האמצעים הסבירים למנוע את ביצוע העבירה.

(ו) אין סעיף זה גורע מאחריותו הפלילית של אדם לפי כל חוק אחר.

בית משפט
המוסמך
[241]

399. בית משפט שלום הוא המוסמך לדון בכל תביעה לפי סעיף 398.

ביצוע
[242]

400. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

העברת סמכויות
[243]

401. השר רשאי להעביר מסמכויותיו לפי חוק זה, להוציא את הסמכות להתקין תקנות ואת הסמכויות לפי סעיפים 20, 24, 25(ב) ו-26.

תחילה
[244]

402. תחילתו של נוסח משולב זה היא ביום ז' בתשרי התשנ"ו (1 באוקטובר 1995).

הוראות מעבר
[תיקון 83]

403. (א) לענין דמי לידה, יולדת שלגביה היום הקובע, כהגדרתו בסעיף 48, חל לפני יום כ"ז בחשון התשנ"ה (1 בנובמבר 1994), ייקראו לגביה –

(1) סעיף 53 –

(א) כאילו בסעיף קטן (א) במקום "שכר העבודה הרגיל" נאמר "שלושה רבעים משכר העבודה הרגיל";

(ב) כאילו סעיף קטן (ד) לא קיים;

(2) סעיף 350(א1) כאילו המלים "למעט דמי לידה המשתלמים לפי פרק ג" לא קיימות;

(3) סעיף 351(א) כאילו המלים "בכפוף להוראות סעיף 53(ד)" לא קיימות.

(ב) הסיפה של סעיף 170(ו) המתחילה במלים "ולא יפחת" לא תחול על תביעה לדמי אבטלה שהוגשה לפני ג' בסיון התשנ"ה (1 ביוני 1995). [תיקון 99]

(ג) הוראות סעיפים 171(א2) ו-173(א2) לא יחולו לגבי חייל ומתנדבת בשירות לאומי שסיימו את שירותם לפני ב' בניסן התשנ"ד (1 באפריל 1994). [תיקון 86]

(ד) לענין חישוב גמלה לפי פרק ה' בשל פגיעה בעבודה שאירעה לפני יום כ"ג בטבת התשנ"ה (1 בינואר 1995) יחולו הוראות סעיף 170 לחוק הביטוח הלאומי [נוסד משולב], התשכ"ח-1968, והתקנות לפיו, ופרט 1 בלוח י"א, כנוסחם לפני היום האמור. [תיקון 91]

404. (א) הוראות סעיף 117 לא יחולו על מבוטח שהקצבה שלו גדלה לפי סעיף 115. הוראות מתמעות (א73א)ב), [188(ב)-ד)]

(ב) היו סכומים משתלמים לקופת תגמולים, לקרן פנסיה או לגוף כיוצא באלה, מכוח הסכם שנעשה לפני ג' באב התשכ"ה (1 באוגוסט 1965), והם מיועדים לביטוח תוספת משפחתית, רשאי המעביד להפחית את תשלומיו באחוזים מהכנסת העובר שלפיה נעשה התשלום כאמור, כנקוב בלוח י"ב.

(ג) היו סכומים משתלמים לקופת תגמולים או לקופת פנסיה מכוח הסכם שנעשה לפני כ"ז באדר ב' התשי"ד (1 באפריל 1954), רשאי המעביד להפחית את תשלומיו לקופה באחוזים מההכנסה שלפיה משתלמים דמי ביטוח בעד עובד פלוני, ורשאי העובד להפחית את תשלומיו לקופה באחוזים מההכנסה שלפיה משתלמים בעדו דמי ביטוח, הכל כנקוב בלוח י"ב.

(ד) שונה שיעור דמי הביטוח מכוח סעיף 337(ב), ישונו באותה דרך ובאופן יחסי שיעורי ההפחתה הנקובים בלוח י"ב.

לוח א'

[א']

(סעיף 1, הגדרת "עובד עצמאי")

הכנסה מזערית חודשית ממוצעת לעובד עצמאי

לגבי כל אחד מהחודשים שברבעון - סכום השווה ל-15% מהשכר הממוצע, כפי שהוא ב"ו בחודש שבתחילת כל רבעון; לענין זה, "רבעון" - תקופה רצופה של שלושה חודשים שתחילתה ב"ו בינואר, ב"ו באפריל, ב"ו ביולי או ב"ו באוקטובר של כל שנת מס.

[י"ד]

לוח ב'
(סעיף 32)
הקצבת האוצר למוסד

שיעור	הבסיס לחישוב	פרט
15%	דמי ביטוח זקנה וביטוח שאירים	1
	דמי ביטוח ילדים -	2
115%	(1) בשנת 1994	
130%	(2) בשנת 1995	
145%	(3) בשנת 1996	
160%	(4) בשנת 1997 ואילך	

[ו']

לוח ג'
(סעיף 53)
דמי לידה מרביים
שקלים חדשים ליום
*557.07

• בתוקף מ"ו באפריל 1995.

לוח ד'
(סעיף 68(א)2)

נקודות קצבה בעד ילדים מעל לשניים הראשונים

הילד	השנה	1995	1996	1997 ואילך
השלישי		1.65	1.85	2.00
הרביעי		2.75	3.35	4.05
החמישי		2.40	2.90	3.40
הששי		2.60	3.15	3.75
כל ילד נוסף		2.35	2.90	3.50

[ח']

לוח ה'
(סעיף 97)
דמי פגיעה מרביים
שקלים חדשים ליום
*417.80

• בתוקף מ"ו באפריל 1995.

לוח ו'

(סעיפים 117 ו-140)

הגדלת קצבת נכות או קצבת תלויים לפי פרק ה'

שנת פגיעה (שנת כספים)	שיעור ההגדלה	שנת פגיעה (שנת כספים)	שיעור ההגדלה
1954/55	48%	1960/61	24%
1955/56	44%	1961/62	20%
1956/57	40%	1962/63	16%
1957/58	36%	1963/64	12%
1958/59	32%	1964/65	8%
1959/60	28%	1965/66	4%

לוח ז'

(סעיף 167)

חישוב דמי אבטלה

בלוח זה -

"השכר היומי הממוצע במשק" - השכר הממוצע מחולק ב-25;

"השכר" - השכר היומי הממוצע לפי סעיף 170;

"הסכום המרבי" - החלק ה-25 מההכנסה המרבית הקבועה בלוח י"א;

"אחוזים" - אחוזים מהשכר שלפיהם או לפי צירופיהם יחושבו דמי אבטלה.

אחוזים

80

1. בכפוף להוראות סעיף 164 - על חלק מהשכר שערך למחצית השכר היומי הממוצע במשק

50

2. על חלק השכר שמעל למחצית ועד שלוש רבעי השכר היומי הממוצע במשק

45

3. על חלק השכר שמעל לשלוש רבעי השכר היומי הממוצע במשק ועד לשכר היומי הממוצע במלואו

40

4. על חלק השכר שמעל לשכר היומי הממוצע במשק ועד לסכום המרבי

לוח ח'

(סעיף 174(ו))

עבודה נדרשת

(א) במפעלי תעשייה, בבתי מלאכה ובתדלוק;

(1) עבודות מתכת -

(א) מסגרות וריתוך

(ב) חרטות וכרסום

(ג) חשמלאות

(ד) מכונאות

(ה) מכשירנות

(ו) משחיזנות

(2) הלבשה -

(א) חייטות ותפירה

(ב) גזרנות

(ג) תפירת עור

(3) עבודות בלתי מקצועיות -

עבודה בלתי מקצועית בתעשיות הבניה, המזון והטקסטיל ובתעשיות אחרות, לרבות עבודה בתחנות דלק, הפעלת מכונות ועבודת נקיון ולמעט עבודה פקידותית.

(ב) בבנין:

כל עבודה באתר בניה, למעט עבודה פקידותית.

(ג) בבתי מלון:

(1) מלצרות

(2) טבחיות

(3) חדרנות

(4) עבודה בלתי מקצועית, לרבות שטיפת כלים ועבודת נקיון ולמעט עבודה פקידותית.

(ד) באתרי גידולים חקלאיים ובתי אריזה:

עבודה בלתי מקצועית, לרבות עבודת נקיון ולמעט עבודה פקידותית.

[ב']

לוח ט'

(סעיף 245)

הכנסה מרבית לענין קצבת זקנה

פרט	מספר התלויים	הכנסה חודשית
1	ללא תלויים	סכום השווה ל-57% מהשכר הממוצע
2	1	סכום השווה ל-76% מהשכר הממוצע
3	בעד כל תלוי נוסף	סכום השווה ל-7% מהשכר הממוצע

לוח י'

(סעיפים 28 ו-337 עד 342)

שיעורי דמי ביטוח

טור א'	טור ב'	טור ג'	טור ד'	טור ה'	טור ו'	טור ז'	טור ח'	טור ט'	טור י'	טור י"א'	טור י"ב'	
		אחוזים מההכנסה או מהשכר לפי סעיפים 337 (א) ו-340 (א)	אחוזים מההכנסה או מהשכר בהפחתה לפי סעיף 338	הניכוי משכר העובד לעניין סעיף 342 (ג) - באחוזים	שיעור ההפחתה לפי סעיף 338 - באחוזים מההכנסה או מהשכר, ושיפוי האוצר לפי סעיף 339							
		על חלק מהכנסה שאינה עולה על מחצית השכר הממוצע - עובד עצמאי	על חלק מהכנסה שאינה עולה על מחצית השכר הממוצע - לעובד עצמאי	על חלק מהכנסה שאינה עולה על מחצית השכר הממוצע - לעובד עצמאי	על חלק מהכנסה שאינה עולה על מחצית השכר הממוצע - לעובד עצמאי	על חלק מהכנסה שאינה עולה על מחצית השכר הממוצע - לעובד עצמאי	על חלק מהכנסה שאינה עולה על מחצית השכר הממוצע - לעובד עצמאי	על חלק מהכנסה שאינה עולה על מחצית השכר הממוצע - לעובד עצמאי	על חלק מהכנסה שאינה עולה על מחצית השכר הממוצע - לעובד עצמאי	על חלק מהכנסה שאינה עולה על מחצית השכר הממוצע - לעובד עצמאי	על חלק מהכנסה שאינה עולה על מחצית השכר הממוצע - לעובד עצמאי	
1	אימהות - עובד ועובד עצמאי	0.85	0.51	0.48	-	0.64	0.37	0.37	0.33	0.21	0.14	0.11
2	אימהות - מבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי	0.25**	-	-	0.11	-	-	-	-	-	-	-
3	ילדים	2.48	1.92	1.24	1.10	0.81	0.81	0.40	-	1.67	1.11	0.84
4	נפגעי עבודה	0.70	0.54	0.35	-	0.23	0.23	0.11	-	0.47	0.31	0.24
5	נפגעי תאונות	0.10	0.06	0.05	0.04	0.05	0.05	0.02	0.03	0.05	0.03	0.03
6	אבטלה*	0.30	0.19	-	-	0.19	0.19	-	0.08	0.11	0.07	-
7	זכויות עובדים בפשיטת רגל ובפירוק תאגיד*	0.05	0.04	-	-	0.02	0.02	-	-	0.03	0.02	-
8	נכות	1.95	1.18	0.97	0.87	1.40	0.81	0.69	1.30	0.55	0.37	0.28
9	סיעוד	0.20	0.12	0.10	0.09	0.12	0.07	0.06	0.10	0.08	0.05	0.04
10	זקנה ושאינים	5.42	3.50	2.70	2.40	3.37	2.13	1.67	2.70	2.05	1.37	1.03
	סה"כ	12.05	8.06	5.89	4.61	6.83	4.59	3.32	4.90	2.66	3.47	2.57

* לעובד בלבד.
 ** לא כולל בסך הכל.

הכנסה מרבית ומזערית לענין דמו ביטוח

פרט	בעד	הכנסה מרבית	הכנסה מזערית
1	עובד	לחודש - סכום השווה לשכר הממוצע של החודש הראשון ברבעון, כפול 4	לחודש - סכום השווה ל-25% מהשכר הממוצע של החודש הראשון ברבעון
		לרבעון - סכום השווה להכנסה המרבית לחודש, כפול 3	לרבעון - סכום השווה להכנסה המזערית לחודש, כפול 3
		לשנה - סכום השווה לסך ההכנסות המרביות בכל רבעון שבאותה שנת מס	לשנה - סכום השווה לסך ההכנסות המזעריות שבכל רבעון שבאותה שנת מס
2	עובד עצמאי	לרבעון - סכום השווה לארבע פעמים השכר הממוצע של החודש הראשון ברבעון, כפול 3	לרבעון או לשנה - סכום השווה להכנסה המזערית לרבעון או לשנה, כאמור בפרט 1, לפי הענין
			לשנה - סכום השווה לסך ההכנסות המרביות בכל רבעון שבאותה שנת מס
3	מבוטח כאמור בסעיף 348(ד) ר(ה)	לרבעון או לשנה - סכום השווה להכנסה המרבית לרבעון או לשנה, כאמור בפרט 1, לפי הענין	לרבעון - סכום השווה ל-5% מהשכר הממוצע של החודש הראשון ברבעון, כפול 3
			לשנה - סכום השווה לסך ההכנסות המזעריות לכל רבעון באותה שנת מס
4	מבוטח אחר	לרבעון או לשנה - סכום השווה להכנסה המרבית לרבעון או לשנה, כאמור בפרט 2, לפי הענין	לרבעון - סכום השווה ל-15% מהשכר הממוצע של החודש הראשון ברבעון, כפול 3
			לשנה - סכום השווה לסך ההכנסות המזעריות לכל רבעון שבאותה שנת מס.

בלוח זה, "רבעון" - תקופה של שלושה חודשים רצופים המתחילה ב-1 בינואר, ב-1 באפריל, ב-1 ביולי או ב-1 באוקטובר של כל שנת מס.

לוח י"ב

(סעיף 404)

הפחתות מתשלומים לקופת תגמולים

שיעור	הפחתה	פרט
1.8%	מתשלומי המעביד לפי סעיף קטן (ב)	1
1.5%	מתשלומי המעביד לפי סעיף קטן (ג)	2
1.0%	מתשלומי העובד לפי סעיף קטן (ג)	3

לוח י"ג

(סעיף 164)

הוראות שעה בדבר ביטוח אבטלה
(יחולו בתקופה האמורה בסעיף 164)

1. במקום סעיף 165 יבוא:

"עבודה מתאימה 165. (א) לענין סעיף 163 רואים עבודה מוצעת כעבודה מתאימה לאדם פלוני, אם היא תואמת את מצב בריאותו וכושרו הגופני ונתמלאו בה כ"ה"ש 2: 1127] אלה:

(1) העבודה היא מסוג העבודה העיקרית שבה עבד תוך שלוש השנים שקדמו בתכוף לתאריך הקובע, או עבודה אחרת התואמת את הכשרתו המקצועית או רמת השכלתו; השו"ב באישור ועדה העבודה והרווחה, רשאי לקבוע סוגי עבודה לפי קבוצות מיון, שייחשבו כעבודה מסוג העבודה העיקרית א כעבודה התואמת את ההכשרה המקצועית או את רמת ההשכלה כאמור;

(2) השכר בעבודה המוצעת שווה לפחות לדמי האבטלה שהיו מגיעים לו אילו היה זכאי להם;

(3) העבודה המוצעת אינה מחייבת שינוי במקום מגוריו.

(ב) לענין סעיף 166(ד) רואים הכשרה מקצועית כעבודה מתאימה לאדם פלוני, אם היא תואמת את רמת השכלתו, מצב בריאותו וכושרו הגופני ואם היא אינה מחייבת שינוי במקום מגוריו.

(ג) הוראות סעיף קטן (א)1 ו-2(2) לא יחולו, לגבי מי שטרם מלאו לו 35 שנים, מתום 60 ימים מהתאריך הקובע, וכן לגבי מי שבשלוש השנים שקדמו בתכוף לתאריך הקובע היה עיקר עבודתו בעבודה שהיא מטבעד עבודה עונתית; בכל מקרה לא יפחת השכר בעבודה המוצעת משכר מינימום כמשמעותו בחוק שכר מינימום.

(ד) לענין סעיפים קטנים (א)3 ו-ב(ב), אם הוצעה לאדם עבודה או הכשרה מקצועית במקום המרוחק לפחות 60 קילומטרים ממקום מגוריו הקבוע, תיחשב ההצעה כמחייבת שינוי במקום מגוריו, זולת אם קיימו

תחבורה ציבורית תקינה למקום העבודה או ההכשרה המקצועית וחזרה, או המעביד מספק הסעה למקום העבודה וחזרה, ובלבד שזמן הנסיעה לעבודה וחזרה העולה על שעה אחת נחשב כחלק מזמן העבודה.

(ה) הוצעה לאדם עבודה או הכשרה מקצועית במקום המרוחק לפחות 60 קילומטרים ממקום מגוריו, לא תיחשב ההצעה כמחייבת שינוי במקום מגוריו, אם אין לאדם בן משפחה הגר עמו, ומובטחים לו מגורים במקום העבודה או ההכשרה המקצועית והוצאות נסיעה ממקום מגוריו הקבוע למקום העבודה או ההכשרה המקצועית וחזרה אחת לשבועיים לפחות.

(ו) על אף הוראות סעיפים קטנים (ד) ו-(ה), אם הוצעה עבודה או הכשרה מקצועית לאם לילד שטרם מלאו לו שבע שנים, במקום המרוחק לפחות 40 קילומטרים ממקום מגוריה הקבוע, תיחשב ההצעה כמחייבת שינוי במקום המגורים.

(ז) לענין סעיפים קטנים (ד) עד (ו) -

(1) מרחקים יחושבו לפי המרחק שבין ישובים כמובא בפרסומי מרחקי דרך של מחלקת המדידות במשרד העבודה והרווחה;

(2) "בן משפחה" - בן זוג, ילד, הורה, אח, סב או נכד;

(3) מקום המגורים הקבוע של אדם ייקבע לפי הרישום בתעודת הזהות שלו.

2. בסעיף 166(ב) ו-(ד), במקום "שלושים" יבוא "תשעים".

3. אחרי סעיף 176 יבוא:

176א. (א) מענק, לרבות מענק חלקי, בסכום האמור בסעיף קטן (ב), ישולם לעובד שאילולא הוראות סעיף 165(ג) היה זכאי לדמי אבטלה לפי נמוך ^{מענק למובטל} ^{שעובד בשכר} ^{נמוך} ^{ה"ש 3א: 41ט127} סעיף 176(ב), אם נתמלאו לגביו כל אלה:

(1) הוא עובד 150 ימים לפחות, ולגבי מענק חלקי - 75 ימים לפחות, בתוך שנים עשר החודשים שמהתאריך הקובע, בעבודה כאמור בסעיף 165(ג) שהציע לו שירות התעסוקה;

(2) השכר בעבודה האמורה בפסקה (1) נמוך מדמי האבטלה אשר להם היה זכאי אילולא הוצעה לו העבודה (להלן - עבודה בשכר נמוך).

(ב) סכום המענק יהיה שווה לדמי האבטלה שחושבו לפי סעיף 176(ב) בעד הימים שבהם עבד בעבודה שבשלהם היה זכאי לדמי אבטלה, אילולא חל לגביו סעיף 165(ג); במנין הימים כאמור לא ימנו ימים שחלו תוך 60 הימים האמורים בסעיף 165(ג), אף אם שולמו בעדם דמי אבטלה; מספר הימים שבעדם ישולם המענק לא יעלה על 150.

(ג) הפסיק העובד לעבוד בעבודה בשכר נמוך, לא יחולו לגבי הפסקה כאמור הוראות סעיף 166(ב).

(ד) השכר היומי הממוצע לגבי מי שהיה למובטל תוך ששה חודשים מהיום שבו הפסיק לעבוד בעבודה בשכר נמוך, יחושב לפי

ההכנסה שהיתה לו לפני התאריך הקובע שקדם לאותה עבודה, ובלבד שדמי האבטלה לא יפחתו מדמי האבטלה שחושבו לפי סעיף 170.
(ה) השר יקבע תנאים, כללים, סייגים, מועדים ודרכי חישוב לתשלום המענק לפי סעיף זה.

4. בלוח ז', במקום פסקה ו יבוא:

1. על חלק השכר שעד למחצית השכר היומי הממוצע במשק:

(א) מי ששכרו נמוך מהשכר היומי הממוצע במשק 80

(ב) מי ששכרו אינו נמוך מהשכר היומי הממוצע במשק 70.

לוח י"ד

(סעיף 293)

ארגונים מאושרים

1. כל ארגון נשים מתנדבות שחברותיו פועלות בבית חולים כמשמעותו בסעיף 24 לפקודת בריאות העם, 1940⁵⁴.
2. כל רשות כבאות כמשמעותה בחוק שירותי הכבאות.
3. "מיחא" – חיפה, שיקום ילדים חרשים.
4. אגודת תחנה לעזרה ראשונה נפשית בירושלים ע"ש ד"ר ע. זסלני ז"ל.
5. האגודה למען העיוור ולמניעת העיוורון.

לוח ט"ו

(סעיף 294)

חיקוקים מבוטלים שהזכאים לפיהם זכאים לפי פרק י"ג

1. חוק התגמולים לנפגעים בהצלת נפש, התשכ"ה-1965⁵⁵.
2. סעיפים 26 עד 32 לחוק שירותי הכבאות.
3. תקנה 11(ב) לתקנות שעת חירום (אבטחת מוסדות חינוך), התשל"ד-1974⁵⁶.

דוד ליבאי

שר המשפטים

⁵⁴ ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' 191.

⁵⁵ ס"ח התשכ"ה, עמ' 288; התשל"ז, עמ' 174.

⁵⁶ ס"ח התשל"ה, עמ' 18; התשל"ז, עמ' 174.

לוח השוואה

נוסח 1995	נוסח 1968	נוסח 1995	נוסח 1968	נוסח 1995	נוסח 1968
134	א77	84	40	1	1
135	78(א)-(ב)	85	41	2	א1
הושמט	78(ג)	86	42	3	2
136	79	87	43	4	3
137	80	88	44	5	4
138	81	89	45	6	א4
139	82	90	46	7	ב4
140	א82	91	47	238	5
141	ב82	92	48	239	6
142	ג82	93	49	240	7
143	ד82	94	50	241	8
126	83	95	51	242	9
127	84	96	52	243	10
128	85	97	53	244	11
129	86	98	54	245	12
145	87	99	55	246	15
146	88	100	56	247	17
147	89	101	57	248	18
148	א89	102	58	249	19
149	ב89	103	59	250	20
144(ב), 265(ב)	90	104	60	251	א20
144(א), 265(א)	א90	118	61	252	21
150	ב90	103, 104, 119	62	253	22
151	ג90	120	63	254	א22
152	ד90	121	א63	255	23
153	ה90	122	64	256	א23
154	ו90	123	א64	257	24
155	ז90	124	65	258	25
156	ח90	104(ג), 107	66	259	א25
157	ט90	104(ב), 105	67	260	26
39	91	108	א67	261	ב26
40	92	104(ב), 106	68	262	א27, (ב), (ד)
41	93	109	א68	הושמט	ג27
42	94	110	ב68	263	28
43	א94	111	א68	266	(א)29
44	ב94	103, 104, 112	69	267	(ב)29
45	ג94	113	70	268	ג29
46	ד94	114	71	269, 264	30
47	95	115	72	75	31
57(א), (ב)	א95	116	73	76	32
48	96	117	א73(א)	77	33
49	97	א404	א73(ב)	78	34
50	98	125	ב73	79	35
51	א98	130	74	80	36
52	99	131	75	81	37
53(א), (ב)	100	132	76	82	38
54	101	133	77	83	39

נוסח 1995	נוסח 1968	נוסח 1995	נוסח 1968	נוסח 1995	נוסח 1968
270	10127	197	127ככו (א) (ב)	53(ג)	101א
271	127סח	202(ב)	127כבו (ג)	53(ד)	101ב
272	127וע	198	127כג	55	102
273	127עא	217	127כד	56	103
274	127עב	199	127כזה(א)1(3)	57(ג)	103א
275	127עג	206(א), (ב)	127כזה(א)3	62	103ב
276	127עד	206(ג), (ד)	127כזה(ב), (ג)	63	103ב1
277	127עה	208	127כז	58	103ג
278	127עו	209	127כח	59	103ד
279	127עז	211(א)	127כט	60	103ה
280	127עח	211(ב), (ג)	127ל	61	103ו
281	127עט	212	127לא	64	103ז
282	127פ	210	127לב	65	104
283	127פא	213	127לד	66	105
284	127פא1	214	127לה	67	106
285	127פא2	200(א)	127לו	68, לוח ד'	109
286	127פב	200(ב), (ג)	127לז	69(א)	110(א)
223	127פג	201	127לח	הושמט	110(ב)
224	127פד	202(א)	127לט	69(ב) (ד)	111
225	127פה	203	127מ	70	112
226	127פו	204	127מא	71	113
227	127פז	205	127מב	72	114
228	127פח	215	127מו(א)1	74	115
229	127פט	222(א)	127מו(א)2, (3)	73	116
230	127פצ	216	127מו(ב)	158	127א
231	127פצא	222(ב)	127מוח	159	127ב
232	127פצב			160	127ג
233	127פצג	221	127מוט	161	127ד
234	127פצד	222(ג)	127מוט1	162	127ה
235	127פצה	222(ד)	127מוט2	163	127ו
236	127פצו	219	127נו	165	127ז
237	127פצז	218	127נוב	166	127ח
הושמט	127פצח	220	127נוב1	167	127ט
296	128			168	127יא
297	129	180	127נג	169	127יב
298	130	181	127נד	170	127יג
299	131	182	127נה	171	127יד
300	133	183	127נו	172	127טז
301	134	184	127נונ	173	127טז1
302	134א	185	127נונ1	174	127טז11
303	135	186	127נוח	175	127טז2
304	136	187	127נוט	176	127טז3
305	136א	188	127נס	177	127טז1
306	136ב	189	127נסא	178	127טז1(א)
307	137	190	127נסב	179	127טז1(ב)
308	137א	191	127נסג	לפי הענין	127ז
309	137ב	194	127נסד	195	127זכא
310	137ג	192	127נסה	196	127זכב(א), (ד)
311	138	193	127נסו	207	127זכב(ב), (ג)

נוסח 1995	נוסח 1968	נוסח 1995	נוסח 1968	נוסח 1995	נוסח 1968
8	199	354	172	312	139
9	200	355	173	313	א139
10	א200	356	א173	314	ב139
11	201	357	174	315	140
12	202	358	175	316	141
13	203	359	176	317	142
14	204	360	177	318	א142
15	א204	361	א177	319	ב142
16	ב204	362	178	320	143
17	205	363	א178	321	ב143
18	206	364	179	322	144
19	207	365	180	323	145
20	208	366	181	324	146
21	209	367	183	325	147
22	210	368	184	326	148
23	211	369	185	327	149
25	212	370	א185	328	150
26	213	371	186	329	151
27	214	372	187	330	152
28	215	373	(א)188	331	153
29	א215	(ב)-(ד)404	(ד)-(ב)188	332	154
30	ב215	374	190	333	155
31	216	375	191	334	156
32	217	376	א191	335	157
33	א217	377	192	336	158
34	218	378	א192	337	159
35	219	379	193	338	א159
36	220	380	194	339	ב159
37	221	381	195	340	160
38	222	382	א195	341	א160
24	223	383	196	342	161
391	230	384	א196	343	162
392	231	385	197	344	163
393	א231	386	198	345	164
394	ב231	א198	א198	346	165
395	232	387	א198	347	166
396	233	388	א198	348	167
397	234	389	א198	349	א167
398	239	390	ד198	(א)348	ב167
399	241	288, 287	ה198	350	א168(1)-(4), (ב)
400	242	289	ו198	הושמט	א168(5)
401	243	290	ז198	351	169
402	244	291	ח198	352	170
		292	ט198	353	171

לוחות

נוסח 1995	נוסח 1968	נוסח 1995	נוסח 1968
ז'	ט"ו	א'	א'
ח'	ט"ז	ט'	ב'
י'	י'	261(א)	ד'
י"א	י"א	ה'	ה'
י"ב	י"ב	ו'	ה'1
ב'	י"ד	ג'	ז'

נוסח 1995

נוסח קודם

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 21), התשל"ו-1976
 293, לוח י"ד (א)37
 294, לוח ט"ו (ב)37
 295 38

חוק הביטוח הלאומי (הוראת שעה), התשנ"א-1991
 164 1
 1 לוח י"ג 2
 2 לוח י"ג 3
 3 לוח י"ג א3
 4 לוח י"ג ו(165א)1
 4 לוח י"ג 5

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 83), התשנ"ד-1994
 403(א) 5

חוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד-1994
 403(ג) (ב)24

חוק לצמצום ממדי העוני והפערים בהכנסות (תיקוני חקיקה), התשנ"ד-1994
 403(ד) (ג)7

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 99), התשנ"ה-1995
 403(ב) 2

פרקים

נוסח 1995	נוסח 1968	נוסח 1995	נוסח 1968
י"ב	ד'	א'	א'
י'	ה'	י"א	ב'
י"ד	ו'	ה'	ג'
ט"ז	ז'	265, 144	ג'1
ט"ז	ח'	ו'	ג'2
י"ז	ט'	ז'	ד'
י"ג	ט"ו	ד'	ה'
ב'	י'	ז'	ו'1
י"ח	י"א	ט'	ז'2
י"ט	י"ב	ח'	ז'3